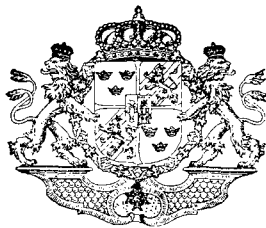

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK

INDUSTRI OCH BERGSHANTERING

BERGSHANTERING

BERÄTTELSE FÖR ÅR 1938

AV

KOMMERSKOLLEGIUM

STOCKHOLM 1939

K. L. BECKMANS BOKTRYCKERI

[1718 39]

INLEDNING

TILL

Bergshantering / Kommerskollegium. – Stockholm : K.L . Beckman, 1912-1962. – (Sveriges officiella statistik).

Bergshantering / Statistiska centralbyrån. – Stockholm : K.L . Beckman, 1963-1978. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1911-1977.

1911-1949 med innehållsförteckning och sammanfattning på franska. –1950-1977 med innehållsförteckning och sammanfattning på engelska. – Från 1952 med parallelltitel på engelska: Metal and Mining Industries.

Föregångare:

Bidrag till Sveriges officiella statistik. C, Bergshantering. Commerce Collegii underdåniga berättelse för år...– Stockholm : P. A. Norstedt & söner, 1859-1911.

Täckningsår: 1858-1910.

Efterföljare:

Täckningsår 1978, se Statistiska Meddelanden Iv 1980:12.

Täckningsår från 1979 införlivad i Industri / Statistiska centralbyrån. – Stockholm : Isaac Marcus 1962-1996. – (Sveriges officiella statistik)

Översiktspublikationer:

Historisk statistik för Sverige. Statistiska översiktstabeller : utöver i del I och del II publicerade t.o.m. år 1950. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1960. S. 1-5. Tab. 1. – Tab. 4

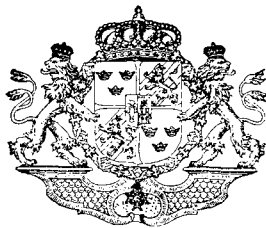
Sveriges bergshantering år 1913 : specialundersökning / av Kommerskollegium. – Stockholm : Isaac Marcus, 1917. – 257, 108 s. – (Sveriges officiella statistik).

Bergshantering. År 1938. – (Sveriges officiella statistik).
Digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB) 2015.

urn:nbn:se:scb-berg-1938

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK

INDUSTRI OCH BERGSHANTERING

BERGSHANTERING

BERÄTTELSE FÖR ÅR 1938

AV

KOMMERSKOLLEGIUM

STOCKHOLM 1939

K. L. BECKMANS BOKTRYCKERI

[1718 39]

TILL KONUNGEN.

Jämlikt sin instruktion får Kommerskollegium härmed överlämna berättelse om rikets bergshantering år 1938, vilken till plan och uppställning ansluter sig till närmast föregående årsberättelse. Ur berättelsen hava preliminära uppgifter om produktionen av järnmalm och tackjärn m. m. redan förut offentliggjorts i Kommersiella Meddelanden.

Stockholm den 10 oktober 1939.

Underdånigst

AXEL GJÖRES.

A. LILIENBERG.

K.-G. Nilsson.

Innehållsförteckning.

	Sid.
Allmän översikt	7
A. Bergverkens produktion	8
B. Råmaterial och bränsle samt drivkraft	28
C. Arbetsgivare och personal	35
D. Fyndigheters förvärvande och försvar	39
Fransk résumé	42
Tabeller:	
Tab. 1. Uppfordringen ur järngruvorna år 1938	46
» 2. Järnmalmes anrikning, brikettering och sintring år 1938	56
» 3. Tillverkningen av smältstycken och råskenor samt götmetall år 1938	60
» 4. Tillverkningen av smitt och pressat samt varmvalsat järn och stål m. m. samt erhållet skrot år 1938	61
» 5. Tillverkningen vid bergverken av andra metaller än järn m. m. år 1938	63
» 6. Uppfordringen ur andra malmgruvor än järngruvor år 1938	64
» 7. Avsaluproduktionen av oarbetad sten och stenarbeten år 1938	66
» 8. Uppfordringen ur stenkolsgruvorna år 1938	68
» 9. Motorer, använda vid bergverken år 1938	68

Table des matières.

	Pag.
Aperçu général	7
A. La production des mines, des usines et des carrières	8
B. Matières brutes, combustibles et force motrice	28
C. Patrons et personnel	35
D. Acquisition et défense des gisements	39
Résumé en français	42
Tableaux annexés:	
Tabl. 1. Extraction de minerais de fer, en 1938	46
Col. 1: Mines; col. 2: Nombre des journées d'exploitation; col. 3—4: Roche et minerai réunis tirés (col. 3) sous terre et (col. 4) à la surface; col. 5—6: Production (col. 5) et valeur (col. 6) de minerai de fer tiré directement utilisable; col. 7—9: Pour cent (col. 7) de fer, (col. 8) de phosphore et (col. 9) de soufre, contenu dans le minerai de fer directement utilisable; col. 10: Production de minerai propre à enrichir.	
" 2. Enrichissement de minerais de fer, en 1938	56
Col. 1: Usines; col. 2: Méthode d'enrichissement; col. 3: Nombre des heures de production; col. 4—8: Produit brut employé (col. 4—5) et pour cent (col. 6) de fer, (col. 7) de phosphore et (col. 8) de soufre; col. 9—13: Produit tout fait, (col. 9) quantité, (col. 10) valeur en couronnes, et pour cent (col. 11) de fer, (col. 12) de phosphore et (col. 13) de soufre; col. 14—17: Sintères (briques y compris) (col. 14) caractère des produits, (col. 15) nombre des heures de production, (col. 16) quantité et (col. 17) valeur en couronnes.	
" 3. Production de massiaux, fer brut en barres et lingots, en 1938	60
Col. 1: Produits; col. 2—3: Production totale, (col. 2) quantité et (col. 3) valeur en couronnes; col. 4—6: Produits destinés à la vente, (col. 4) à l'étranger, (col. 5) dans le pays, (col. 6) valeur en couronnes.	
" 4. Production de fer et d'acier forgé et laminé à chaud, ainsi que chutes de fer, en 1938	61
Col. 1: Produits; col. 2—3: Production totale, (col. 2) quantité, (col. 3) valeur en couronnes; col. 4—6: Produits destinés à la vente, (col. 4) à l'étranger, (col. 5) dans le pays, (col. 6) valeur en couronnes.	
" 5. Production de métaux autres que le fer, etc., dans les usines, en 1938	63
Col. 1: Produits; col. 2—3: Production totale, (col. 2) quantité, (col. 3) valeur; col. 4—5: Produits destinés à la vente, (col. 4) quantité, (col. 5) valeur en couronnes; col. 6: Matières premières exclusivement ou principalement d'origine étrangère.	
" 6. Extraction de minerais autres que ceux de fer, en 1938	64
Col. 1: Mines; col. 2: Nombre des journées d'exploitation; col. 3: Roche et minerai réunis tirés; col. 4—8: Production et valeur de minerais directement utilisables: (col. 4) or, (col. 5) cuivre, (col. 6) manganèse, (col. 7) graphite, (col. 8) pyrite de fer; col. 9—10) total, (col. 9) quantité, (col. 10) valeur en couronnes; col. 11: Pour cent de métal contenu dans les minerais; col. 12: Production des minerais propres à enrichir.	

	Pag.
Tabl. 7. Production destinée à la vente des carrières et des ateliers pour dégrossir, casser, tailler et polir la pierre, en 1938	66
Col. 1: Produits; col. 2: Unité; col. 3—4: Production, (col. 3) quantité, (col. 4) valeur en couronnes.	
» 8. Houille extraite, en 1938	68
Col. 1—2: Mines; col. 3: Nombre des journées d'exploitation; col. 4: Roche, houille et argile réunies tirées; col. 5—13: Production et valeur: (col. 5—9) de houille, (col. 10—11) d'argile réfractaire et (col. 12—13) de klinker.	
» 9. Moteurs employés dans les mines, les usines et les carrières, en 1938	68
Col. 1: Caractère des moteurs; col. 2—21: Moteurs dans (col. 2—9) les mines, (col. 10—13) les usines de schlich, de briquettes et de sinters, (col. 14—17) les usines de fer et les autres usines pour la production de métaux, etc., (col. 18—21) les carrières et ateliers de pierre; col. 22—25: Totaux des moteurs.	

Allmän översikt.

Berättelsen om Sveriges bergshantering 1938 är, vad textavdelningen beträffar, fördelad på följande huvudrubriker:

- A. *Bergverkens produktion*, omfattande redogörelse för produktionen av järnmalm, tackjärn, ferrolegeringar, järnsvamp, smidbara mellanprodukter, smitt och pressat samt varmvalsat järn och stål, andra malmer än järnmalm, andra metaller än järn samt diverse närstående bergverksprodukter, stenkol, eldfast lera och klinkerlera samt slutligen oarbetad sten och stenarbeten.
- B. *Råmaterial och bränsle samt drivkraft.*
- C. *Arbetsgivare och personal.*
- D. *Fyndigheters förvärvande och försvar.*

Mot kap. A i texten svara tabellbilagans åtta första tabeller. Tab. 9 innehåller uppgifter rörande använd drivkraft, vilka i texten sammanfattats under kap. B. Angående förbrukade råmaterial samt bränsle- och smörjmedel, arbetsgivare och sysselsatt personal samt förvärvande och försvar av fyndigheter lämnas uppgifter endast i textavdelningen.

* * *

Av översikten nedan framgår, att bergshanteringen i dess helhet även under år 1938 haft att uppvisa mycket gynnsamma siffror. Tillverkningarnas saluvärde steg sålunda under år 1938 ytterligare 7·6 %; tillverkningsvärdet, som efter 1932 oavbrutet ökat, hade redan år 1935 överträffat toppsiffran av år 1929 och låg under redogörelseåret 83·0 % högre än sistnämnda år. Arbetarantalet låg 1·5 % över 1937 års toppsiffra. Då totala antalet utgjorda arbetstimmar endast visade obetydlig ökning, nedgick medeltalet arbetstimmar per arbetare, vilket utgjorde 2 150 mot 2 181 år 1937.

Översikt av bergshanteringen år 1938.

	Antal arbets- ställen	Personal		Drivkraft i eff. hkr		Tillverk- ningarnas saluvärde Kronor
		För- valtnings- personal	Arbetar- personal	för omedelbar drift av maskiner och apparater	för drivande av elek- tricitets- generatorer	
Järngruvor	92	610	10 748	111 996	10 251	217 536 741
Andra malmgruvor	21	163	1 811	24 330	1 035	38 994 283
Järnverk	73	4 387	35 646	328 043	281 920	466 708 820
Andra metallframställningsverk o. d.	5	253	1 147	19 630	1 900	49 828 237
Stenkolsgruvor	6	53	1 018	5 695	—	5 315 331
Stenindustriella anläggningar ..	621	837	13 060	38 034	1 405	54 014 973
Summa 1938	818	6 303	63 430	527 728	296 511	832 398 385
» 1937	782	5 912	62 476	484 923	253 733	773 944 166

Samtliga grupper ha liksom år 1937 större eller mindre ökning i produktionens försäljningsvärde sedan föregående år. Största delen av ökningen — 31:s milj. kr. — faller på järngruvorna. Andra malmgruvor, metallframställningsverk och stenindustriella anläggningar hade även procentuellt sett god ökning. För järnverken utgjorde ökningen i tillverkningsvärdet 11·4 milj. kr. (1937 års tillverkningsvärde var efter företagen korrigering 455 325 161 kr.).

Vad antalet arbetare beträffar ha endast järnmalsgruvorna att uppvisa högre siffra än år 1937. Ökningen för denna grupp, 1 520 arbetare, var dock väsentligt större än nedgången inom samtliga övriga bergverksgrupper. — Effekten hos under året använda motorer, såväl för omedelbar drift som för generatordrift, var avsevärt större än under 1937.

Beträffande dels omfattningen av det för bergsberättelsen använda primärmaterial, dels förefintliga skiljaktigheter mellan de här meddelade siffrorna och motsvarande uppgifter i kommerskollegii allmänna industrierättelse, dels betydelsen i vissa fall av uttrycket arbetsställe hänvisas till inledningskapitlen i 1925, 1926, 1931 och 1936 års berättelser om bergshantering.

A) Bergverkens produktion.

Järnmalm.

Järnmalsbrytningen var 6·9 % lägre än 1937 års toppsiffra, men den uppnådda kvantiteten, 13 928 023 ton, låg likväl avsevärt högre än övriga tidigare års. Såsom av uppgifterna å sid. 13 framgår, nedgick exporten mera än brytningskvantiteten. Visserligen ökade malmförbrukningen vid järnverken (sid. 30) samt vid briketterings- och sintringsverken, där produktionen steg under året, men denna konsumtionsökning motsvarade icke den ökning i kvantiteten icke exporterad malm, som framgår av de senaste årens produktions- och exportsiffror. Malmlagren, som under åren 1933—1936 stadigt minskat och under år 1937 ej nämnvärt förändrats, ökade sålunda åter.

Produktionen av järnmalm (från gruvor) åren 1861—1938.

Årligen	Antal med malmfångst arbetade gruvor ¹⁾	Vunnen malm (inkl. slig) Ton	Å r	Antal med malmfångst arbetade gruvor ¹⁾	Vunnen malm (inkl. slig) Ton	Därav manganhaltig järnmalm ²⁾ Ton
1861—1870	461	497 905	1926—1930 ..	272	9 099 934	100 486
1871—1880	479	753 850	1931—1935 ..	232	5 250 904	86 578
1881—1890	513	902 230	1934	215	5 253 058	126 938
1891—1900	339	1 905 646	1935	238	7 932 854	127 663
1901—1910	313	4 094 417	1936	274	11 249 605	150 289
1911—1920	319	6 312 281	1937	304	14 952 549	129 848
1921—1925	270	6 584 408	1938	345	13 928 023	171 758

Vad den lokala fördelningen av järnmalsbrytningen beträffar visade, som av följande tabell framgår, Norrbottens län den ojämförligt största minsk-

24 11

¹⁾ Fr. o. m. 1921 utmål. — ²⁾ Enligt definition av den enligt 1928 års internationella konvention rörande ekonomisk statistik tillsatta expertkommittén räknas såsom manganhaltiga järnmalmerna de järnmalmerna, vilkas manganhalt ligger mellan 10 % och 80 % av järnhalten, om den sammanlagda halten är minst 40 %. Beträffande mangankvantiteten i järnmalmerna jämför sid. 24.

ningen i brytningskvantiteten. Denna minskade även i Stockholms län och Värmlands län, varemot övriga län hade ökad brytning; störst var ökningen för Kopparbergs och Uppsala län.

Järnmalmproduktionen inom olika län åren 1936—1938.

L ä n	Vunnen malm (inkl. slig)					
	1936		1937		1938	
	Ton	%	Ton	%	Ton	%
Stockholms län	29 452	0·3	37 413	0·2	29 840	0·2
Uppsala län	100 404	0·9	145 829	1·0	198 898	1·4
Södermanlands län	67 598	0·6	70 334	0·5	80 227	0·6
Jönköpings län	—	—	4 395	0·0	43 304	0·3
Värmlands län	99 631	0·9	101 194	0·7	85 848	0·6
Örebro län	676 195	6·0	782 453	5·2	803 399	5·8
Västmanlands län	308 414	2·7	379 641	2·5	418 644	3·0
Kopparbergs län	2 455 655	21·8	2 617 270	17·5	2 685 346	19·3
Gävleborgs län	45 517	0·4	38 695	0·3	51 101	0·4
Norrbottens län	7 466 739	66·4	10 775 325	72·1	9 531 416	68·4
Hela riket	11 249 605	100·0	14 952 549	100·0	13 928 023	100·0

Nedanstående tabell avser att visa utbytet av järnmalm i förhållande till totala berg- och malmbrytningen inom fyndigheterna i olika landsdelar.

Berg- och malmbrytningen i järngruvorna samt malmvärdet år 1938.

L ä n	Inom fyndigheten brutet berg och malm	Vunnen direkt användbar malm	Direkt användbar malm i % av bergbrytningen	Vunnen anrikningsmalm	Anrikningsmalm i % av bergbrytningen	All producerad direkt användbar malm	
						värde 1 000 kr.	medelvärde per ton kr.
	Ton			Ton			
Stockholms län	100 283	—	—	53 097	52·9	—	—
Uppsala län	191 539	137 488	71·8	4 480	2·3	2 636	14·68
Södermanlands län	164 348	5 094	3·1	145 855	88·7	101	19·29
Jönköpings län	—	—	—	—	—	130	3·00
Malmöhus län	1 400	—	—	—	—	—	—
Värmlands län	182 909	34 282	18·7	101 101	55·3	312	9·12
Örebro län	1 133 254	627 939	55·4	285 408	25·2	6 815	10·29
Västmanlands län	797 391	184 681	23·2	509 627	63·9	2 305	12·48
Kopparbergs län	4 034 624	2 238 579	55·5	740 602	18·4	31 525	14·01
Gävleborgs län	123 201	1 800	1·5	90 786	73·7	35	11·34
Norrbottens län	10 394 993	9 302 931	89·5	402 702	3·9	138 584	14·89
Hela riket 1938	17 122 942	12 532 794	73·2	2 333 658	13·6	182 443	14·40
” ” 1937	17 913 206	13 672 297	76·3	2 252 719	12·6	157 444	11·47

I den direkt användbara malmen och anrikningsgodset ha ej inräknats ur äldre varp erhållna kvantiteter. Värdesiffrorna avse däremot *all* under året vunnen direkt användbar malm. Om hänsyn toges huvudsakligen till den direkt användbara malmen, framgår tydligt av tablan, att malmutbytet vid de norrbottniska fälten, där brytning i dagen övervägande äger rum, vida överträffar motsvarande utbyte vid de mellansvenska gruvorna. Medelvärdet per ton

¹⁾ Oskrätt.

malm visar, i likhet med vad som varit fallet de fyra närmast föregående åren, uppgång; samtliga län med undantag för Jönköpings län ha att uppvisa höjda priser för den malm, som brutits under året.

Av *all* under året vunnen direkt användbar malm, 12 666 992 ton, hade 3 199 641 ton erhållits vid 35 i samband med gruvbrytningen drivna magnetiska sovrings- och separeringsverk, 1 021 367 ton vid 5 kombinerade verk samt 35 857 ton vid ett våtmekaniskt verk. År 1937 redovisades 3 302 384 ton erhållna vid magnetiska och 1 036 908 ton vid kombinerade verk samt 40 950 ton vid ett våtmekaniskt verk.

Av nedan meddelade sammanställningar framgår den vunna direkt användbara malmens beskaffenhet med hänsyn till järn-, fosfor- och svavelhalt. Fosforhalten har därvid omräknats till 50 % järnhalt.

Direkt användbar malm, fördelad länsvis efter olika järnhalt år 1938.

L ä n	Järnhalt				Summa
	Under 40 %	Fr. o. m. 40 % intill 50 %	Fr. o. m. 50 % intill 60 %	Fr. o. m. 60 % intill 70 %	
	T o n				
Uppsala län	—	76 040	103 526	—	179 566
Södermanlands län.....	—	—	5 252	—	5 252
Jönköpings län.....	43 304	—	—	—	43 304
Värmlands län	—	—	34 144	138	34 282
Örebro län	35 245	410 809	207 664	8 892	662 610
Västmanlands län	—	153 803	5 001	25 931	184 735
Kopparbergs län.....	67 332	65 173	1 682 873	434 106	2 249 484
Gävleborgs län	1 280	—	1 800	—	3 080
Norrbottnens län	93	—	—	9 304 586	9 304 679
Hela riket 1938	147 254	705 825	2 040 260	9 773 653	12 666 992
» » 1937	209 077	684 379	725 822	12 108 674	13 727 952

Direkt användbar malm, fördelad länsvis efter olika fosforhalt år 1938.

L ä n	Fosforhalt (omräknad till 50 % järnhalt)						Summa
	Under 0·006 %	Fr. o. m. 0·006 % intill 0·04 %	Fr. o. m. 0·04 % intill 0·1 %	Fr. o. m. 0·1 % intill 0·7 %	Fr. o. m. 0·7 % intill 1 %	1 % eller däröver	
	T o n						
Uppsala län	172 729	6 837	—	—	—	—	179 566
Södermanlands län	2 862	1 122	1 268	—	—	—	5 252
Jönköpings län	—	43 304	—	—	—	—	43 304
Värmlands län	9 456	24 826	—	—	—	—	34 282
Örebro län	113 331	523 540	25 739	—	—	—	662 610
Västmanlands län.....	77 872	106 863	—	—	—	—	184 735
Kopparbergs län	40 569	144 193	42 060	653 440	1 363 030	6 192	2 249 484
Gävleborgs län	1 800	1 280	—	—	—	—	3 080
Norrbottnens län.....	17 412	936 389	360 664	2 768 174	—	5 222 040	9 304 679
Hela riket 1938	436 031	1 788 354	429 731	3 421 614	1 363 030	5 228 232	12 666 992
» » 1937	444 344	1 816 963	402 730	3 872 515	1 316 925	5 874 475	13 727 952

Direkt användbar malm, fördelad länsvis efter olika svavelhalt år 1938.

L ä n	Svavelhalt			Summa
	Under 0·01 %	Fr. o. m. 0·01 % intill 0·05 %	0·05 % eller däröver	
	T o n			
Uppsala län.....	—	111 771	67 795	179 566
Södermanlands län.....	—	3 984	1 268	5 252
Jönköpings län.....	—	—	43 304	43 304
Värmlands län.....	7 183	18 187	8 912	34 282
Örebro län.....	351 364	168 271	142 975	662 610
Västmanlands län.....	32 108	89 060	63 567	184 735
Kopparbergs län.....	166 540	1 919 182	163 762	2 249 484
Gävleborgs län.....	—	—	3 080	3 080
Norrbottnens län.....	249 194	6 720 285	2 335 200	9 304 679
Hela riket 1938	806 389	9 030 740	2 829 863	12 666 992
» » 1937	577 221	10 457 257	2 693 474	13 727 952

Beträffande järnhalten föreligger stor förskjutning från malmer hållande 60 à 70 % järn till malmer med 50 à 60 % järn. Detta beror på att större delen av malmen vid Grängesbergs exportfält redovisas med en halt av 59·3 % mot 60·3 % året förut. Brytningen av de fosforrikaste malmerna — med över 1 % fosfor — samt malmer med 0·1 till 0·7 % fosfor, vilka båda slag utgöra huvudparten av brutna malmer i Norrbottens län, har starkt nedgått.

Från gruvorna erhöles under 1938 förutom direkt användbar malm även 2 548 672 ton anrikningsmalm. Därav härrörde 1 379 374 ton från 24 av de å föregående sida omnämnda magnetiska sovrings- och separeringsverken jämte ytterligare 8 dylika verk samt 683 ton från ett av de kombinerade verken. År 1937 utgjorde totalkvantiteten anrikningsmalm 2 475 657 ton, varav 1 287 713 ton erhöles genom magnetisk sovring. Av anrikningsgodset framställes vid anrikningsverken järnmalmsslig, vilken delvis bearbetas till briketter eller sinter vid härför anlagda verk. Ävenledes tillverkas numera sinter av krossad styckemalm; av den redovisade sinterkvantiteten ha sålunda 37 882 ton mot 49 826 ton år 1937 uppgivits vara av detta slag. Beträffande produktionen av slig, briketter och sinter meddelas nedan en översikt.

Produktionen av slig, briketter och sinter av järnmalm åren 1934—1938.

Å r	Slig		Briketter		Sinter	
	Kvantitet Ton	Värde Kronor	Kvantitet Ton	Värde Kronor	Kvantitet Ton	Värde Kronor
1934	569 097	4 785 834	11 510	196 759	520 697	7 527 355
1935	763 315	6 254 226	11 573	201 256	715 082	10 186 216
1936	1 028 039	9 069 456	8 557	148 542	829 955	12 200 533
1937	1 224 597	13 014 698	37 652	908 870	876 883	14 556 584
1938	1 261 031	16 179 245	42 698	1 098 078	922 880	17 339 591

Sligproduktionen, som de närmast föregående fyra åren mycket kraftigt ökats, låg 3·0 % högre än 1937. Sinterverken visade femte året i följd högre

siffran än någonsin tidigare; 1938 års siffra låg 5·3 % högre än 1937 års. Vid de två i gång varande briketteringsverken var produktionen 13·4 % högre än år 1937, och produktionssiffran var den högsta efter år 1924.

Den framställda sligens järnhalt i förhållande till det behandlade rågodsets belyses av följande tabell.

Det bearbetade anrikningsgodsets och sligens järnhalt år 1938.

R å g o d s		Därav framställd slig i ton med en järnhalt av i genomsnitt			
Med en järnhalt av i genomsnitt	Ton	50 % in- till 60 %	60 % in- till 70 %	70 % och däröver	Summa
Under 30 procent	260 042	9 091	77 912	—	87 003
Fr. o. m. 30 intill 40 procent	1 194 239	44 222	497 691	—	541 913
” ” ” 40 ” 50 ”	1 135 580	84 865	357 627	182 543	625 035
” ” ” 50 ” 60 ”	13 152	—	7 080	—	7 080
Summa 1938	2 603 013	138 178	940 310	182 543	1 261 031
” 1937	2 505 407	142 467	903 351	178 779	1 224 597

Utbytet av färdig vara, d. v. s. sligkvantiteten i förhållande till mängden behandlat rågods, utgjorde 48·4 %. Utbytet vid den egentliga järnmalmshanrikningen utgjorde år 1937 49·3 %.

I nedanstående översikter är den producerade sligen fördelad efter olika fosfor- och svavelhalt, fosforhalten omräknad till 50 % järnhalt.

Järnmalmssligens fosforhalt (omräknad till 50 % järnhalt) år 1938.

	Under 0·006 %	Fr.o.m. 0·006 % intill 0·04 %	Fr.o.m. 0·04 % intill 0·1 %	Fr.o.m. 0·1 % intill 0·7 %	0·7 % eller däröver	Summa
Slig i ton ..	476 246	450 171	22 881	311 733	—	1 261 031

Järnmalmssligens svavelhalt år 1938.

	Under 0·01 %	Fr.o.m. 0·01 % intill 0·05 %	0·05 % eller däröver	Summa
Slig i ton ..	290 494	558 138	412 399	1 261 031

En verkställd beräkning angående innehållen järnmängd i den direkt användbara malmen och sligen ger för år 1938 följande resultat.

	Totalkvantitet malm	Innehållen järnmängd	Medelhalt, %	
	Ton	Ton	1938	1937
Direkt användbar malm.....	12 666 992	7 606 266	60·0	60·9
Slig.....	1 261 031	804 413	63·8	63·9
Summa 1938	13 928 023	8 410 679	60·4	—
” 1937	14 952 549	9 135 656	—	61·1

Förutom ovan redovisad slig, erhållen genom anrikning av inhemsk järnmalm, har under 1938 vid tvenne kopparverk som biprodukt vid framställning av koppar ur svavelkisbränder, till vilka utländsk svavelkis övervägande ut-

gjort råvara, erhållits s. k. purple-ore, med hänsyn till järnhalt jämförlig med järnmalmsslig (55 å 60 % järn). Ifrågasvarande produktion uppgick till 135 872 ton med ett värde av 2 214 700 kronor, medan kvantiteten för år 1937 utgjorde 141 209 ton. Vid det ena av verken ha av 46 065 ton purple-ore framställts 43 776 ton sinter (47 484 ton år 1937) med värdet 877 000 kronor. Vid det andra verket framställdes av 87 477 ton purple-ore 87 208 ton briketter (88 224 ton år 1937) med värdet 2 188 000 kronor.

Om graden av sysselsättning under senare år vid gruvarbete under jord, i dagbrott och vid allt egentligt gruvarbete överhuvud giver följande tabell en föreställning.

Gruvbrytningens fördelning på arbete under jord och i dagbrott.

År	Arbete under jord			Arbete i dagbrott			Allt arbete med malmfångsten		
	Under jord brutet berg och malm	Antal därmed sysselsatta arbetare	Ton per arbetare	I dagen brutet berg och malm	Antal därmed sysselsatta arbetare	Ton per arbetare	Totala kvantiteten vunnen malm	Samtliga arbetare	Ton per arbetare
	Ton			Ton			Ton		
1934....	4 471 787	2 319	1 928	4 335 953	539	8 044	5 253 058	5 838	900
1935....	6 464 563	2 666	2 425	4 912 455	546	8 997	7 932 854	6 567	1 208
1936....	8 252 246	3 053	2 703	6 981 504	596	11 714	11 249 605	7 304	1 540
1937....	10 809 258	3 761	2 874	9 867 554	758	13 018	14 952 549	8 853	1 689
1938....	10 986 312	4 279	2 567	10 937 965	824	13 274	13 928 023	10 340	1 347

Samtliga siffror beträffande kvantiteten per arbetare — under jord och i dagen brutet berg och malm samt vunnen malm — hade efter 1932 visat oavbruten ökning till och med år 1937. Under redogörelseåret ökade endast medelsiffran per arbetare vid arbete i dagbrott. Den under jord brutna kvantiteten berg och malm ökade visserligen men antalet sysselsatta arbetare väsentligt mera, och hela malmfångsten gav med ett större antal arbetare än någonsin tidigare en mindre brytningskvantitet än 1937. Medelsiffran per arbetare för såväl underjordsbrytning som vunnen malmkvantitet låg lägre än de båda närmast föregående åren.

Samtliga de sifferuppgifter, som i det föregående meddelats, avse produktionen från gruvor. Därjämte ha under år 1938 ur några småländska sjöar erhållits 19 ton sjö- och myrsmalm med värdet 278 kronor mot 11 ton år 1937. Totala kvantiteten under redogörelseåret vunnen järnmalm av alla slag uppgår till 13 928 042 ton med ett värde av 198 622 826 kronor. Motsvarande siffror för 1937 voro resp. 14 952 560 ton och 170 459 051 kronor.

Exporten av järnmalm under 1938 uppgick enligt handelsstatistiken till 12 489 384 ton styckemalm och slig med värdet 234 474 201 kronor samt 195 767 ton briketter och sinter med värdet 4 842 500 kronor, medan exporten 1937 utgjorde 13 768 209 ton styckemalm och slig med värdet 209 030 716 kronor samt 196 418 ton briketter och sinter med värdet 3 601 218 kronor.

Tackjärn.

Inom järnhanteringen var sysselsättningen även under 1938 god; flertalet produktionssiffror — med tackjärn som viktigaste undantag — voro dock lägre än under 1937. Stora järnlager hos konsumenterna tryckte priserna under förra delen av året. Mot årets slut blev köplusten större och priserna fastare.

Tackjärnsproduktionen ökade med 3·1 % till 667 909 ton. Femte året i följd var den uppnådda produktionssiffran den högsta efter 1918.

Produktionen av tackjärn åren 1861—1938.

Årligen	Ton	Årligen	Ton	År	Ton
1861—1870	236 340	1911—1920	675 261	1935	569 779
1871—1880	347 468	1921—1925	361 297	1936	587 760
1881—1890	437 978	1926—1930	445 094	1937	647 593
1891—1900	494 471	1931—1935	414 329	1938	667 909
1901—1910	547 837	1934	524 781		

Smidestackjärn och gjuttackjärn hade att uppvisa ökning i produktionen. Totalproduktionen av bessemertackjärn och martintackjärn var ungefärligen oförändrad, ehuru en förskjutning mellan olika kvaliteter ägde rum; av bessemertackjärn visade sålunda det basiska, av martintackjärn det sura ökning.

Produktionen av olika slags tackjärn åren 1936—1938 i ton.

Olika slag av tackjärn samt gjutgods, framställt direkt från masugn	1936	1937	1938
Smidestackjärn	27 685	28 740	44 829
Bessemertackjärn, för sur process	32 448	25 151	16 501
” ” basisk ”	172 473	163 459	171 844
Martintackjärn, för sur process	166 864	214 724	222 402
” ” basisk ”	94 081	112 067	103 042
Gjuttackjärn för aducering	9 612	11 745	7 735
” ” andra ändamål	75 062	80 720	91 329
därav: hematitackjärn	·	40 315	45 818
fosfortackjärn	·	40 405	45 511
Gjutgods, framställt direkt från masugn	9 535	10 987	10 227
Summa	587 760	647 593	667 909

Värdet av redogörelseårets totala tackjärnsproduktion har uppgivits till 75 719 994 kronor eller i genomsnitt 113·4 kronor per ton, vilket betyder en ytterligare ökning på 6·4 kronor per ton i förhållande till 1937, då motsvarande medelvärde utgjorde 107·0 kronor. Genomsnittliga värdet har efter år 1934 oavbrutet stigit. För den till avsalu avsedda delen av tackjärnsproduktionen redovisas ett värde av 137·3 kronor per ton mot endast 114·3 kronor per ton år 1937.

Tackjärnstillverkningen inom olika län åren 1936—1938.

L ä n	1936		1937		1938	
	Ton	%	Ton	%	Ton	%
Stockholms län	16 244	2·8	16 519	2·6	16 259	2·4
Uppsala län	3 182	0·6	8 998	1·4	11 075	1·7
Södermanlands län	85 324	14·5	83 371	12·9	75 619	11·3
Östergötlands län	7 533	1·3	10 180	1·6	6 746	1·0
Göteborgs och Bohus län ..	2 928	0·5	3 429	0·5	3 928	0·6
Älvsborgs län	204	0·0	160	0·0	23	0·0
Värmlands län	59 390	10·1	56 573	8·7	56 684	8·5
Örebro län	62 945	10·7	85 111	13·1	91 735	13·7
Västmanlands län	80 451	13·7	88 087	13·6	108 320	16·2
Kopparbergs län	200 572	34·1	213 815	33·0	211 733	31·7
Gävleborgs län	68 987	11·7	81 350	12·6	85 787	12·9
Hela riket	587 760	100·0	647 593	100·0	667 909	100·0

I Västmanlands län var ökningen i produktionssiffran ungefärligen lika stor som produktionsökningen i hela landet. Örebro län hade även god ökning, medan produktionen nedgick i Södermanlands och Östergötlands län. I övriga län skilde sig produktionssiffrorna endast relativt obetydligt från 1937 års.

Tackjärnstillverkningen per masugn åren 1934—1938.

År	Antal masugnar i verksamhet	Blåsningstid	Medeltillverkning	Medelblåsningstid	Medeltillverkning per dygn och masugn				
					Totalt	Därav för			elektrotackjärn
			blästertackjärn framställt med enbart						
			träkol	koks					
			Ton	Ton		Ton			
		Dygn	Ton	Dygn	Ton	Ton	Ton	Ton	
1934.....	47	12 224	11 106	260	42 70	27 71	144 41	38 90	
1935.....	48	13 304	11 799	277	42 57	27 46	162 20	34 74	
1936.....	47	12 544	12 438	267	46 60	29 09	173 71	36 01	
1937.....	56	14 553	11 484	260	44 19	29 11	131 69	37 64	
1938.....	54	14 625	12 755	281	45 35	31 11	146 19	35 14	

Av samtliga i landet befintliga brukbara masugnar, vilkas antal uppgivits till 80, voro under redogörelseåret 54 st., vilka fördelade sig på 34 verk, påblåsta, men en del blott under kortare tidsperioder. Medelsiffran för produktionen i koksmasugnar var högre än 1937 men liksom under nämnda år lägre än de närmast föregående åren; flera masugnar med liten kapacitet — i jämförelse med de egentliga koksmasugnarnas — ha de senaste åren tidvis blåsts med koks. Medeltillverkningen för vanliga blästermasugnar har under en följd av år visat nästan oavbruten stegring. För elektromasugnar framgår däremot en lägre kvantitet per dygn och masugn än de närmast föregående åren. Lokalt sett belysas förhållandena av följande tabell.

Tackjärnstillverkningen per masugn i olika län åren 1936—1938.

L ä n	Medeltillverkning			Medelblåsningstid			Medeltillverkning per dygn och masugn		
	per masugn								
	Ton			Dygn			Ton		
	1936	1937	1938	1936	1937	1938	1936	1937	1938
Stockholms län	8 122	8 260	8 130	194	188	178	41 87	44 05	45 54
Uppsala län	3 182	3 085	10 891	100	256	346	31 82	31 58	30 03
Södermanlands län	42 662	41 686	37 810	219	240	204	194 80	173 69	185 80
Östergötlands län	7 533	10 180	6 746	253	341	215	29 77	29 85	31 38
Värmlands län	8 484	8 082	8 098	308	289	291	27 53	27 95	27 87
Örebro län	5 722	6 079	6 552	240	242	240	23 83	25 11	27 25
Västmanlands län	10 056	9 787	12 036	296	283	326	34 00	34 63	36 89
Kopparbergs län	25 072	21 382	21 173	271	264	245	92 39	81 08	86 53
Gävleborgs län	9 848	8 135	10 723	290	251	315	33 96	32 46	34 08
Hela riket	12 438	11 484	12 755	267	260	281	46 60	44 19	45 35

I efterföljande tabell är det framställda tackjärnet fördelat efter olika tillverkningsmetoder. Av vanligt blästertackjärn har tillverkningen liksom året förut ökats mycket starkt. Produktionssiffran för kokstäckjärn nedgick något. I elektromasugnar, där tillverkningen varit tämligen konstant åren 1935—1937, framställdes år 1938 en större tackjärnsvantitet än nämnda år.

Tackjärnsproduktionen åren 1936—1938 med fördelning på olika framställningssätt.

	1936			1937			1938		
	Antal an- vända ugnar	Blås- nings- (drift)- tid Dygn	Tillverk- ning Ton	Antal an- vända ugnar	Blås- nings- (drift)- tid Dygn	Tillverk- ning Ton	Antal an- vända ugnar	Blås- nings- (drift)- tid Dygn	Tillverk- ning Ton
Vanlig masugn	41	11 014	529 482	50	13 092	588 100	46	12 826	600 063
därav med enbart träkol.	35	9 530	277 261	39	10 938	318 358	39	11 079	344 662
" " " koks ¹⁾	5	1 443	250 658	9	2 011	264 834	7	1 747	255 401
" " " träkol och koks i blandning ¹⁾	1	41	1 563	2	143	4 908	—	—	—
Elektrisk masugn	6	1 530	55 096	6	1 461	54 991	8	1 799	63 211
därav med enbart träkol ..	5	1 299	42 407	5	1 214	41 309	6	1 494	49 726
" " " koksstybb	—	—	—	—	—	—	1	236	9 878
" " " träkol och koks i blandning	1	231	12 689	1	247	13 682	1	69	3 607
Annan elektrisk ugn än mas- ugn (med träkol och trä- kolsstybb eller koks och koksstybb)	3	573	3 182	4	736	4 502	4	581	4 635
Summa	50	13 117	587 760	60	15 239	647 593	58	15 206	667 909

Under redogörelseåret producerades kokstäckjärn i Södermanlands, Örebro, Västmanlands och Kopparbergs län, elektrotäckjärn förutom i sistnämnda län även i Värmlands och Örebro samt Uppsala, Göteborgs och Bohus jämte Älvsborgs län (i de tre senast nämnda länen i annan elektrisk ugn än masugn).

Slutligen meddelas även tvenne tabeller för att belysa, huru stor del av det tillverkade tackjärnet som varit avsedd för direkt försäljning genom export eller inom landet, varvid fördelning skett dels å olika slags tackjärn, dels å olika län.

Tackjärnets värde och avsättning år 1938 med fördelning på olika slags tackjärn.

Slag av tackjärn	Hela tillverkningen		Därav till avsalu		
			genom export	inom landet	Kronor
	Ton	Kronor	Ton		
Smidestäckjärn	44 829	6 852 780	20 702	6 245	4 226 492
Bessemertäckjärn, för sur process	16 501	2 053 804	105	2 115	337 400
" " " basisk "	171 844	11 169 860	—	—	—
Martintäckjärn, för sur process	222 402	30 175 711	37 369	31 259	10 894 798
" " " basisk "	103 042	12 393 827	16 490	31 723	6 574 120
Gjuttäckjärn för aducering	7 735	997 966	4 109	3 626	997 966
" " " andra ändamål: hematit-	45 818	5 500 572	11 487	33 369	5 377 132
" " " fosfor	45 511	4 730 219	16 697	25 199	4 356 634
Gjutgods, framställt direkt från masugn	10 227	1 845 255	—	3 368	721 396
Summa 1938	667 909	75 719 994	106 959	136 904	33 485 938
" 1937	647 593	69 265 382	86 089	158 278	27 941 091

¹⁾ En del av dessa masugnar ha dock delvis använts för tackjärnsframställning med enbart träkol.

Tackjärnets värde och avsättning år 1938 med fördelning på olika län.

L ä n	Hela tillverkningen		Därav till avsalu		
			genom export	inom landet	Kronor
	Ton	Kronor	Ton		
Stockholms län	16 259	3 007 835	16 168	—	2 991 000
Uppsala län	11 075	1 525 880	1 495	684	353 880
Södermanlands län	75 619	7 243 540	24 524	50 631	7 169 300
Östergötlands län	6 746	1 143 311	1 607	891	423 265
Göteborgs och Bohus län ..	3 928	373 160	—	777	73 815
Älvsborgs län	23	2 838	—	—	—
Värmlands län	56 684	6 095 635	3 083	7 305	1 629 368
Örebro län	91 735	13 281 715	19 950	29 725	7 505 973
Västmanlands län	108 320	14 750 281	26 076	43 759	10 415 281
Kopparbergs län	211 733	16 488 408	11 522	3 132	2 604 618
Gävleborgs län	85 787	11 807 391	2 534	—	319 438
Hela riket 1938	667 909	75 719 994	106 959	136 904	33 485 938
» » 1937	647 593	69 265 382	86 089	158 278	27 941 091

Av 1938 års totala tackjärnsproduktion ha 36,5 % angivits vara avsedda till direkt försäljning mot 37,7 % år 1937. Av avsalutillverkningen av tackjärn voro mer än två femtedelar avsedda för export. Exporten av tackjärn uppgick enligt handelsstatistiken till 94 473 ton år 1938 mot 89 864 ton år 1937. Importen nedgick kraftigt, från 190 115 ton till 75 680 ton.

Ferrolegeringar.**Järnsvamp.**

Produktionen av ferrolegeringar steg under år 1938 till 45 670 ton från 45 272 ton eller med 0,9 %. Denna produktionssiffra är liksom de två närmast föregående årens den högsta, som intill respektive år uppnåts.

Produktionen av ferrolegeringar åren 1934—1938 i ton.

År	Kisel-järn	Kisel-metall	Kisel-alumi-nium-järn	Kisel-alumi-nium-man-gan-järn	Kisel-man-gan-järn	Kisel-krom	Man-gan-järn	Spe-gel-järn	Krom-järn	Vol-fram-järn	Mo-lyb-den-järn	Vana-din-järn	Co-lum-bium-järn	Summa
1934	14 178	906	—	—	4 960	194	1 310	106	11 180	422	92	—	—	33 348
1935	14 930	935	153	—	6 109	—	2 874	239	16 004	1 134	415	24	—	42 817
1936	13 785	536	446	75	7 032	—	1 089	—	18 993	1 793	205	22	—	43 976
1937	14 066	1 220	—	—	7 238	—	1 502	618	18 035	2 070	446	77	—	45 272
1938	14 351	1 388	—	—	5 099	—	2 406	670	19 282	1 942	472	58	2	45 670

Efterföljande tabell innehåller uppgifter beträffande värde och försäljning av olika slags ferrolegeringar.

Ferrolegeringarnas värde och avsättning år 1938.

Olika slag av ferrolegeringar	Hela tillverkningen		Därav till avsalu		
			genom export	inom landet	Kronor
	Ton	Kronor	Ton		
Kiseljärn med högst 15 % kisel	2 267	276 052	2 080	187	276 052
” ” mer än 15 % kisel	12 084	3 134 704	8 375	3 575	3 104 224
Kiselmetall	1 388	821 919	1 196	192	821 919
Kiselmanganjärn	5 099	1 395 711	3 890	1 070	1 364 041
Manganjärn	2 406	861 343	847	640	690 343
Spegeljärn	670	100 728	418	229	95 530
Kromjärn	19 282	14 785 426	11 597	3 655	11 394 876
Volframjärn	1 942	14 104 100	1 620	322	14 104 100
Molybdenjärn	472	3 765 220	327	67	3 063 220
Vanadinjärn	58	988 000	42	16	988 000
Columbiumjärn	2	32 600	—	—	—
Summa 1938	45 670	40 265 803	30 392	9 953	35 902 305
” 1937	45 272	37 977 722	30 448	11 997	35 508 904

Beträffande kromjärn och kiselmanganjärn bör observeras, att endast handelsfärdig, slutraffinerad produkt ingår i de redovisade siffrorna. Produktionen av kiselkrom och råkrom har ej heller medtagits bland ferrolegeringarna i tabellen, enär ifrågavarande produkter använts vid produktionen av andra ferrolegeringar vid det verk, där de framställts.

Redogörelseårets produktion av ferrolegeringar härrör från sammanlagt 51 ugnar. Den redovisade sammanlagda drifttiden utgjorde 12 025 dygn (resp. 49 ugnar och 10 839 driftdygn år 1937). Någon tillverkning av det eldfasta materialet siemensit, varav tillverkningen under 1937 utgjorde 61 ton, har ej förekommit under redogörelseåret.

Under året har i 2 ugnar under sammanlagt 656 dygn tillverkats 18 789 ton järnsvamp med ett värde av 2 287 570 kronor, av vilka 7 173 ton ha angivits vara avsedda för export och 9 856 ton för försäljning inom landet. En mindre del av järnsvampen har framställts efter nyare metoder i en ugn vid ett verk i mellersta Sverige och där förbrukats. Under 1937 framställdes i 2 ugnar 15 152 ton järnsvamp med värdet 1 929 773 kronor.

Smidbara mellanprodukter.

Tillverkningen av vällmetall, som under de fem närmast föregående åren ökats, minskade, som framgår av nedanstående tablå, från 26 460 ton år 1937 till 22 688 ton eller med 14,3 %. Av sammanställningen å sid. 20 framgår, att under redogörelseåret endast något över hälften av de befintliga, brukbara hårdarna varit i användning.

Produktionen av smältstycken och råskenor åren 1934—1938.

År	Lancashiremetod	Andra hårdmetoder		Summa smältstycken och råskenor	
	Ton	Ton		Ton	Värde i kr.
1934	15 250	1 688		16 938	3 015 094
1935	20 978	1 968		22 946	4 072 005
1936	23 856	902		24 758	4 458 404
1937	24 816	1 644		26 460	6 199 746
1938	21 448	1 240		22 688	6 512 075

Götmallproduktionen nedgick med 12·1 % från 1937 års rekordsiffra och stannade därmed även något under 1936 års kvantitet. För martingöt var nedgången mycket stor, och även elektrostålgötmall, varav produktionen efter år 1919 nästan oavbrutet ökat, hade att uppvisa lägre siffra än året förut.

Produktionen av götmall åren 1934—1938.

År	Bessemergötmetall		Martingötmetall		Degelstålgötmetall		Elektrostålgötmetall		Summa götmetall	
	Ton	%	Ton	%	Ton	%	Ton	%	Ton	Värde i kr.
1934.....	105 029	12·2	591 492	68·6	667 0·1	164 599	19·1		861 787	113 588 580
1935.....	108 966	12·2	600 763	67·6	397 0·0	186 268	20·8		896 394	121 161 238
1936.....	110 237	11·3	660 417	67·6	483 0·0	206 221	21·1		977 358	137 787 878
1937.....	109 280	9·9	742 017	67·1	495 0·0	253 810	23·0		1 105 602	203 622 035
1938.....	117 554	12·1	627 807	64·6	414 0·0	226 246	23·3		972 021	169 450 453

I siffran för martingötmall ingå 453 ton, som framställts i Brackelsbergsugn.

Av följande tvenne tabeller belyses dels framställningen av bessemer- och martingöt jämte skrotat gjutgods allt efter användningen av sur eller basisk infodring, dels fördelningen av sur och basisk martingöt samt elektrostål jämte skrotat gjutgods å kvalitetsprodukt och ordinär produkt (jfr anm. till tab. 3).

Fördelning av bessemer- och martingötmallen efter olika infodringsmetoder åren 1936—1938.

Tillverkningar	1936		1937		1938	
	Sur	Basisk	Sur	Basisk	Sur	Basisk
	T o n					
Bessemergöt	15 942	94 295	16 385	92 895	12 103	105 451
Martingöt	225 021	426 707	267 101	465 112	216 362	404 189
Martingjutgods, skrotat	4 595	4 094	5 080	4 724	3 286	3 970
Summa	245 558	525 096	288 566	562 731	231 751	513 610
	770 654		851 297		745 361	

Fördelning av martingöt samt elektrostål jämte skrotat gjutgods efter kvalitet åren 1936—1938.

Tillverkningar	1936		1937		1938	
	Kvalitetsprodukt	Ordinär produkt	Kvalitetsprodukt	Ordinär produkt	Kvalitetsprodukt	Ordinär produkt
	T o n					
Martingöt, sur	224 459	562	265 983	1 118	211 931	4 431
Martingjutgods, skrotat, surt....	3 800	795	4 141	939	2 801	485
Martingöt, basisk	59 508	367 199	71 070	394 042	48 863	355 326
Martingjutgods, skrotat, basiskt..	78	4 016	157	4 567	165	3 805
Elektrostålgöt	129 480	66 875	168 255	73 675	126 054	87 719
Elektrostålgjutgods	6 892	2 974	7 586	4 294	9 772	2 701

Sedan 1929 har någon tillverkning av blåsstål eller oräckt brännstål ej bedrivits.

Vällmetall framställdes under 1938 vid sammanlagt 12 verk, götmetall vid 36. Följande sammanställning visar, i vilken omfattning befintliga härdar och ugnar utnyttjats.

	Använda	Sammanlagd drifttid Dygn	Ej använda men bruk- bara	Använda i % av samtliga redovisade
<i>Härdar för framställning av vällmetall:</i>				
Lanchashirehärdar	42	3 371	34	55
Vallonhärdar	6	348	5	55
Skrotsmältningshärdar	—	—	1	—
Summa härdar	48	3 719	40	55
<i>Ugnar för framställning av götmetall:</i>				
	Använda	Sammanlagd drifttid Dygn	Ej använda men bruk- bara	Använda i % av samtliga redovisade
Bessemernugnar: sura	7	641	1	88
basiska	4	339	—	100
Martinugnar: sura	27	5 717	8	77
basiska	32	6 857	4	89
Brackelsbergslugnar	1	40	—	100
Degelståslugnar	2	298	2	50
Elektriska ugnar: ljusbåge-	35	7 271	9	80
induktions-	11	1 361	—	100
Brännståslugnar	—	—	2	—
Summa ugnar	119	22 524	26	82

Tablån visar, att medan i genomsnitt omkring 82 % av alla befintliga ugnar för götmetallproduktion begagnats under åtminstone någon del av redogörelseåret, låg motsvarande siffra för färskningshärdarna vid 55 %; redovisningen på denna sistnämnda punkt lider troligen av en viss ofullständighet med avseende på ej använda men brukbara härdar.

Smitt och pressat samt varmvalsat järn och stål.

I tab. 4 redovisas produktionen år 1938 av stångjärn och -stål samt vissa andra smidda och pressade samt varmvalsade produkter, som, oberäknat i vissa fall omvällningar, framstälts av förut ej vällda ämnen. I likhet med föregående år har därjämte i tabellen uppgivits värdet av manufakturvaror och mekaniska verkstadsprodukter, vilka blivit för avsalu framställda vid de i denna berättelse redovisade järnverken. Närmare specifikation av sistnämnda båda huvudslag av tillverkningar återfinnes i berättelsen om industri. Tabellen redogör sålunda, om ock delvis helt summariskt, för samtliga vid järnverken framställda mera förädlade produkter.

Som tillverkningarna av ämnesjärn och även i viss utsträckning andra av de redovisade produkterna, i den mån desamma ej som sådana exporteras eller gå till försäljning inom landet, ytterligare omvalsas till högre förädlade tillverkningar av smidesjärn och stål, hava i tab. 4 för undvikande av dubbelräkningar endast upptagits slutsummor för exporterat eller inom riket förskott smitt och pressat samt varmvalsat järn och stål men ej för hela tillverkningen därav. Ej heller ha summor angivits för varmvalsade ämnen av göt-

metall, enär en del av de redovisade billetsen vidare utvalsats till platinor och sålunda finnas redovisade under båda dessa rubriker. Denna åtgärd utesluter ej, att i slutsumman för inom landet försålda tillverkningar gömma sig vissa dubbelräkningar, ty ett från ett verk till ett annat sålt parti kan av det senare verket hava ytterligare utvalsats. I vilken utsträckning dubbelräkningar av antydd art förekomma, låter sig emellertid ej utreda på grundval av den årliga produktionsstatistikens material.

Beträffande siffrorna i nedanstående tabell är att märka, att åtskillnad ej göres mellan varm- och kallvalsade rör i statistiken för ett större verk, varför en del rör av senare slaget ingår i redovisningen såsom varmvalsade.

*Tillverkningen av smitt och pressat samt varmvalsat järn och stål
åren 1936—1938.*

Varuslag	1936			1937			1938		
	Totala kvanti- teten Ton	Därav för export %	Värde å tillverk- ningarna 1 000 kr.	Totala kvanti- teten Ton	Därav för export %	Värde å tillverk- ningarna 1 000 kr.	Totala kvanti- teten Ton	Därav för export %	Värde å tillverk- ningarna 1 000 kr.
Smitt järn av väll- metall.....	767	97·8	293	1 337	93·9	615	934	100·0	451
Varmvalsat järn av vällmetall ¹⁾	15 706	35·8	3 124	10 103	65·6	2 972	6 089	46·9	1 841
Smitt järn och stål av götmetall ¹⁾ ..	19 065	20·9	11 423	24 059	23·8	16 797	26 395	16·2	17 885
Varmvalsat järn och stål av götmetall:									
Billets (inkl. massiva tubämnerna) och pla- tiner, för avsalu....	48 054	11·1	7 753	62 974	17·4	13 808	52 277	12·8	11 407
Stångjärn och -stål (exkl. stångjärnsav- hugg).....	255 288	18·0	63 500	219 023	16·3	65 665	199 386	15·3	58 712
Ihåligt borrarstål.....				18 523	95·3	9 898	14 201	92·0	8 197
Bandjärn och bandstål m. m.				46 165	15·7	15 162	33 939	10·8	10 761
Balkar.....				12 011	—	2 241	16 667	2·5	3 008
Vinkeljärn och annat fasonjärn (inkl. hjul- band).....	41 564	4·3	7 438	36 650	4·4	8 486	41 817	5·2	9 619
Järnvägsskenor m. m.	18 325	—	2 767	20 620	—	3 196	8 633	38·6	1 338
Skarvjärn och botten- plåtar.....	7 018	—	1 079	6 780	—	1 527	3 635	—	821
Axlar.....	2 106	17·6	534	1 654	6·0	590	1 526	6·2	549
Valstråd.....	109 545	21·3	21 590	119 300	21·4	29 485	104 303	17·9	24 423
Grov- och mediumplåt	39 474	1·9	9 706	44 053	3·4	14 168	52 574	7·5	20 043
Tunnplåt.....	76 335	5·6	25 220	84 871	4·7	35 976	85 518	4·1	33 399
Rör (inkl. ihåliga tub- ämnerna).....	69 367	44·8	27 773	72 774	45·2	33 762	67 170	41·8	35 574
Stångjärnsavhugg och skrot.....	262 849	0·2	19 078	305 025	0·2	25 728	276 674	0·1	20 233

¹⁾ Av ämnena ha endast medräknats för avsalu avsedda ämnena.

I omstående tabell äro siffrorna för år 1936 ej fullt jämförbara med de senare årens, enär den rubricering, enligt vilken uppgiftslämnarne de två senaste åren avlämnat sina årsrapporter och som återfinnes i tab. 4, på en del punkter skiljer sig från den förut använda. I stora drag torde tabellen dock åter spegla förändringarna åren emellan. Flertalet tillverkningar redovisas 1938 med lägre kvantiteter än året förut. Av varmvalsade götmetallprodukter hade sålunda järnvägsskenor en nedgång på ej mindre än 58·1 %, bandjärn och bandstål på 26·5 %, ihåligt borrarstål på 23·3 %, billets och platinor för avsalu på 17·0 %, valstråd på 12·6 % samt stångjärn och -stål på 9·0 %. Däremot redovisas ökning för balkar med 38·8 %, för grov- och mediumplåt med 19·3 % samt för vinkeljärn och fasonjärn med 14·1 %. För smitt järn och stål av götmetall förelåg en ökning med 9·7 %. Sammanlagda kvantiteten vid järnverken producerat för direkt försäljning avsett smitt och pressat samt varmvalsat järn och stål (stångjärnsavhugg och annat skrot ej inräknat) uppgick 1938 till 612 046 ton, medan kvantiteten år 1937 var 665 008 ton. Av de till avsalu redovisade smidda och pressade samt varmvalsade produkterna ha 20·0 % år 1938 mot 22·7 % år 1937 uppgivits vara avsedda för export.

Värdet av järnverkens avsaluproduktion av smitt och pressat samt varmvalsat järn och stål samt gjutgods, manufakturvaror och mekaniska verkstadsprodukter framgår av följande sammanställning.

Värdet av järnverkens avsaluproduktion av smitt och pressat samt varmvalsat järn och stål m. m. åren 1936—1938.

	1936	1937	1938
	Kronor	Kronor	Kronor
Smitt järn av vällmetall	287 195	614 600	450 820
Varmvalsat järn av vällmetall	2 977 687	2 942 265	1 635 771
Smitt järn och stål av götmetall	10 019 268	15 433 419	15 918 833
Varmvalsat järn och stål av götmetall	142 826 374	192 557 349	177 004 034
Därav: Ännen	7 753 269	13 807 585	11 407 400
Grov- och mediumjärn	42 604 827	78 892 311	69 918 672
Finjärn	37 149 846	30 614 209	23 307 523
Plåt	29 846 712	37 858 561	40 881 937
Rör (inkl. ihåliga tubännen)	25 471 720	31 384 683	31 488 502
Summa smitt och pressat samt varmvalsat järn och stål	156 110 524	211 547 633	195 009 458
Manufakturvaror och verkstadsprodukter:			
Tackjärns- och metallgjutgods	3 536 656	4 063 220	3 802 643
Manufakturvaror av järn och stål	55 143 699	75 538 678	71 159 093
Maskingods och övriga verkstadsarbeten	58 819 605	58 989 071	92 179 940
Summa manufaktur och verkstadsprodukter	117 499 960	138 590 969	167 141 676

Totala redovisade värdet av järnverkens för avsalu avsedda tillverkningar av smitt och pressat samt varmvalsat järn och stål, järn- och stålmanufaktur samt mekaniska verkstadsprodukter uppgick följaktligen för redogörelseåret till 362·2 milj. kronor mot 350·1 milj. kronor 1937 och 273·6 milj. kronor 1936, i vilka värdesiffror värdet av den relativt obetydliga avsalupost vid tillverkningen fallet skrot för omsmältning, som redovisas i tab. 4, ej ingår. Att märka är, såsom av tablån ovan framgår, att försäljningsvärdet av för avsalu avsedda egentliga valsverksprodukter (inkl. smide) nedgick, medan en ökning på ej mindre än 28·6 milj. kronor förelåg i värdet av maskingods och övriga verkstadsarbeten vid de i denna berättelse redovisade järnverken.

Andra malmer än järnmalm.

Den totala brytningen av s. k. ädlare malmer uppgick, såsom framgår av tab. 6 i tabellverket, under år 1938 till 229 177 ton direkt användbar malm av olika slag med ett sammanlagt värde av 20 080 751 kronor jämte 793 419 ton för anrikning avsedd produkt. Vid 12 anrikningsverk, varav två även användes för järnmalmsanrikning, framställdes under redogörelseåret av 906 667 ton rågods (av vilka en del utgjorde avfall efter järnmalmsanrikning) 318 781 ton slig av skilda slag med ett sammanlagt värde av 19 265 036 kronor. Verken voro för anrikning av enbart annan malm än järnmalm i gång sammanlagt 64 914 timmar.

Under senare år har hela fångsten fördelat sig på de olika produkterna på sätt som framgår av följande sammanställning.

Produktionen av andra malmer än järnmalm åren 1934—1938 i ton.

	1934	1935	1936	1937	1938
Guldalm	255 113	307 231	296 185	244 978	260 540
Silver- och blymalm	13 129	14 213	15 329	14 819	13 535
Kopparmalm	3 223	4 175	5 453	7 628	15 191
Manganmalm	6 312	7 228	6 359	6 128	6 079
Zinkmalm	54 909	59 617	64 635	67 897	65 833
Volframalm	—	—	67	138	198
Svavelkis	100 572	106 815	134 206	172 968	186 390
Grafitmalm	—	275	250	100	192

Brytningskvantiteten för guldalm steg med 6,4 %. Av tab. 6 liksom nedanstående tablå över metallinnehållet i malmerna framgår, att guldskvantiteten i de brutna malmerna steg än mer, då guldrikare malmer brutits under året. Den brutna kvantiteten svavelkis är den högsta någonsin noterade siffran, 7,8 % högre än 1937 års toppsiffra. Brytningen av kopparmalm, som sedan 1933 år från år stigit, var nära dubbelt så stor som 1937. Zinkmalmssiffran låg något under 1937 års siffra.

Fördelningen av 1938 års fångst på direkt användbar malm och slig jämte malmernas värde visas av sammanställningen nedan.

	Direkt användbar malm		Slig		Summa användbar malm	
	Ton	Värde i kr.	Ton	Värde i kr.	Ton	Värde i kr.
Guldalm	143 205	1) 19 000 000	117 335	1) 9 200 000	260 540	28 200 000
Silver- och blymalm	—	—	13 535	2 396 232	13 535	2 396 232
Kopparmalm	100	1 500	15 091	2) 2 010 220	15 191	2 011 720
Manganmalm	4 210	92 298	1 869	171 460	6 079	263 758
Zinkmalm	—	—	65 833	3 066 629	65 833	3 066 629
Volframalm	—	—	198	970 000	198	970 000
Svavelkis	81 470	969 493	104 920	1 450 495	186 390	2 419 988
Grafitmalm	192	17 460	—	—	192	17 460

En i likhet med föregående år gjord reduktion av de ofta mycket olikvärdiga malmerna till innehållen ren metall har givit till resultat nedanstående kvantiteter.

	Guld kg	Silver kg	Koppar ton	Mangan ton	Volfram ton	Zink ton	Bly ton	Svavel ton	Grafit ton
I direkt användbar malm	4 797	11 313	2 826	1 225	—	—	—	31 366	48
• slig	2 485	23 643	6 463	940	108	34 570	8 620	52 979	—
Summa 1938	7 282	34 956	9 289	2 165	108	34 570	8 620	84 345	48
» 1937	6 010	29 432	7 174	2 125	76	36 002	9 270	75 337	25

1) Framkalkylerat värde. — 2) Delvis framkalkylerat värde.

I denna tablå har av svavel endast medräknats det, som ingår i såsom svavelkis redovisade malmer. I övriga malmer redovisas ett svavelinnehåll av 65 978¹⁾ ton. Vidare tillkomma 83 ton järn ingående i manganmalmen från Storgruvan (Örebro län) och 132 ton järn i manganmalmssligen från Långban. Framför allt må dock erinras om att jämte de malmer, vilka här betecknats såsom manganmalmer (med tillsammans 2 165 ton ren mangan), flerstädes i mellansvenska bergslagen brytas järnmalmer med stundom mycket betydande manganhalt. Produktionen av dylika malmer uppgick under 1938 enligt tab. 1 och 2, i vilka manganhalterna för malmer och sliger med en uppgiven halt av minst 3 % redovisats, till 272 107 ton direkt användbar malm och 3 136 ton slig, tillsammans innehållande 15 784 ton ren mangan. Sammanlagt skulle alltså under redogörelseåret ha producerats åtminstone 17 949 ton mangan i olika slags malmer mot 18 565 ton år 1937.

Viktigast som exportvara av hithörande malmer är zinkmalm, varav under år 1938 utfördes 67 574 ton med ett värde av 3 827 218 kronor mot 71 277 ton året förut. Utförseln av silver- och blymalm uppgick till 14 837 ton med värdet 1 953 355 kronor mot 15 550 ton år 1937.

Andra metaller än järn samt diverse närstående bergverksprodukter.

De i följande sammanställning upptagna totalkvantiteterna ädlare metaller utgöra rikets årsproduktion oavsett tillverkningsställe och utgångsmaterial, medan i tabellavdelningens tab. 5 endast redovisas produkter, framställda vid de i denna berättelse under rubriken andra metallframställningsverk o. d. inräknade företagen.

Tillverkningen av andra metaller än järn m. m. åren 1934—1938.

Å r	Guld (ur malmer)	Silver		Platina (ur skrot)	Raffinadkoppar	
		Totala tillverk- ningen	Därav ur skrot		Totala tillverk- ningen	Därav ur skrot
	K i l o g r a m				T o n	
1934	7 852 ⁶⁴	16 165	—	2	8 108	254
1935	6 803 ⁴⁵	18 946	5	1	8 816	389
1936	5 102 ¹⁸	18 302	4	1	10 244	697
1937	4 906 ³⁷	17 131	—	2	10 100	1 007
1938	6 158 ³³	20 013	—	—	11 284	616

Å r	Aluminium		Frisk- och raffinadble (ur skrot)	Handels- och finzink (ur skrot)	Tenn (ur skrot)	Svavel
	Totala tillverk- ningen	Därav ur skrot				
	T o n					
1934	297	12	3	134	14	505
1935	1 835	18	5	307	23	11 687
1936	1 819	17	5	380	26	19 616
1937	2 284	453	7	138	23	18 432
1938	2 418	526	5	187	17	17 793

¹⁾ Motsvarande kvantitet utgjorde åren 1934/37 resp. 69 615, 87 549, 91 250 och 66 073 ton (på grund av kompletterande uppgifter för dessa år äro siffrorna högre än tidigare uppgivna).

Den framställda guldkvantiteten var högre än de närmast föregående åren. Anmärkas bör, att endast den guldkvantitet, som under året slutraffinerats, medtages i statistiken för respektive år. Silverproduktionen var den största, som uppnåts. Kopparproduktionen ur malmer var 17,3 % högre än 1937 och 11,7 % högre än 1936 års tidigare toppsiffra. Aluminiumframställningen ur utländsk aluminiumoxid, som började hösten 1934, har varit tämligen konstant de fyra senaste åren. I samband med denna produktion har även de två senaste åren en del aluminium utvunnits ur skrot. Någon framställning av bly och zink ur inhemska malmer har under de senaste åren ej ägt rum.

Vid anläggningar, inordnade i bergsberättelsens grupp andra metallframställningsverk o. d., framställdes 1938 förutom i sammanställningen redovisade produkter bl. a. vissa närstående tillverkningar, nämligen 278 ton kopparskärsten, 4 406 ton cementkoppar, 362 ton råkoppar samt 7 499 ton besmerkoppar (samtliga halvprodukter), vidare 5 ton pulveriserad brunsten.

Stenkol, eldfast lera och klinkerlera.

Stenkolsproduktionen uppnådde under 1938 en kvantitet av 431 030 ton, vilket innebär minskning på 6,4 % i förhållande till 1937 års toppsiffra. Produktionen utgör dock icke ens 7 % av landets totala stenkolskonsumtion, beräknad såsom summan av importöverskottet och den inhemska produktionen.

Produktionen av eldfast lera, som efter 1933 oavbrutet stigit, låg 18,6 % högre än 1937 års siffra. För klinkerlera nedgick däremot produktionssiffran med 27,1 %.

Produktionen av stenkol och leror åren 1934—1938 i ton.

Å r	Stenkol	Därav stenkol			Eldfast lera	Klinkerlera
	Totala kvantiteten	N:o 1	N:o 2	N:o 3		
1934.....	415 226	213 322	144 787	57 117	56 369	7 951
1935.....	423 502	217 155	133 886	72 461	66 440	21 388
1936.....	455 846	231 110	131 968	92 768	88 345	35 725
1937.....	460 465	249 712	119 660	91 093	99 827	49 235
1938.....	431 030	239 625	95 074	96 331	118 409	35 902

Stenkolsproduktionen redovisas ovan fördelad på tre olika kvaliteter: n:o 1 med ett effektivt värmevärde av 4 800—5 600 värmeenheter och med askhalt till och med 13 %, n:o 2 med 3 900—4 600 värmeenheter och med askhalt från 14 till och med 35 % och n:o 3 med omkring 2 700 värmeenheter och med askhalt från 36 till och med 55 %.

Genomsnittliga brytningen under jord av berg, stenkol och lera per arbetare vid den starkt rationaliserade driften utgjorde 1938 enligt sammanställningen nedan 965 ton mot 971 ton 1937 och 954 ton 1936.

År	Brytningsmängd berg, stenkol och lera under jord Ton	Antal arbetare under jord	Ton per arbetare
1937	727 235	749	971
1938	686 198	711	965

Den totala brytningsmängden är likväl större än vad ovanstående siffror utvisa, när även betydande, merendels obestämbara, kvantiteter sandsten och skiffer brytas men kvarlämnas som fyllning i gruvorna.

Oarbetad sten och stenarbeten.

Stenindustriens totala produktionsvärde har under de senaste fem åren visat oavbruten ökning. Produktionens tillverkningsvärde, som år 1936 steg med över 15 % och år 1937 med 7 %, steg under år 1938 med ytterligare 8 %. Antalet arbetstimmar ökades år 1938 med 2.5 %; arbetarantalet var däremot lägre — om ock obetydligt — än under år 1937. Gatstensproduktionen år 1938, 390 181 ton, låg 6 % lägre än 1937 års. Produktionen av storgatsten minskade med över en tredjedel, medan produktionen av smågatsten steg med över en sjundedel. Exportsiffrorna för gatsten lågo under 1938 avsevärt lägre än föregående års siffror. Totalt uppgick exporten år 1938 till endast 117 071 ton mot 273 863 ton år 1937. Över två tredjedelar av 1938 års export gingo till Nederländerna och Belgien. Kantstensproduktionen var liksom år 1937 så gott som oförändrad sedan året förut. Tillverkningen av byggnadssten, som åren 1935—1937 minskat avsevärt, var väsentligt högre än de närmast föregående åren; en del av den redovisade byggnadsstenen utgjordes dock av i mycket ringa grad bearbetad sten. Makadamtillverkningen steg med nära en sjättedel jämfört med år 1937. Brytningen av blocksten av vanliga (röda och grå) graniter blev i det närmaste fördubblad, medan brytningsciffran för svarta och gröna graniter var tämligen oförändrad sedan 1937 och 1936. Totala blockstensexporten ökade från 74 426 ton år 1937 till 88 807 ton år 1938. Värdesiffran för arbeten av kalksten och dolomit låg nära 11 % högre än 1937 och värdet av marmorarbeten nära 25 % över 1937 års värdesiffror. Avsaluproduktionen av omalen fältspat och kvarts minskade med 9 resp. 3 % (19 % resp. 14 % år 1937).

Vid kalkbruken hava under år 1938, vad den osläckta kalken beträffar, produktionssiffrorna för såväl periodiskt bränd kalk som kontinuerligt bränd kalk endast jämförelsevis obetydligt övertträffat 1937 års siffror. Under året levererad jordbrukskalk har redovisats med 251 860 ton jämte 4 722 ton mjölkalk och 67 965 ton kalkstensmjöl; motsvarande siffror år 1937 voro resp. 251 518, 4 675 och 54 023 ton. För periodisk bränning användes under redogörelseåret 566 fältugnar, kalkfyrar och jordugnar samt för kontinuerlig bränning 80 schaktugnar och 4 ringugnar jämte 2 roterande brännugnar och 8 dolomitugnar. Uppgifterna om ugnarna avse liksom produktionsuppgifterna ovan framställningen vid de egentliga kalkbruken. För industriens eget behov brännes kalk vid en del sulfatmasse- och karbidfabriker samt sockerbruk. Produktionssiffrorna från dessa ha i not 3 till tab. 7 skilts ut ur totalkvantiteten. Vid sulfatmasse- och karbidfabrikerna redovisades 28 schaktugnar och 4 ringugnar, vid sockerbruken 22 schaktugnar.

Den på Kinnekulle bedrivna försöksverksamheten för utvinning av olja ur alunskiffer har under 1938 lämnat 382 ton råolja.

Till den årliga bergverksstatistiken insamlas alltjämt uppgifter rörande den totala brytningskvantiteten av vissa bergarter, men dessa data publiceras fr. o. m. 1928 års berättelse icke i tabellbilagan. För redogörelseåret äro dessa totala brytningsmängder följande: alunskiffer 319 296 ton (därav 304 139 ton till bränsle), sandsten 25 819 ton, lerskiffer 286 875 ton, flinta 14 851 ton, kalksten 3 374 567 ton (därav 30 268 ton kalkmärgel, använd för cementfabrikation), kvartsit 195 628 ton, krita 28 620 ton samt kiselgur 8 556 kubikmeter.

Stenbrottens och stenhuggeriernas avsaluproduktion länsvis år 1938.

L ä n	Granit och gnejs			Svarta och gröna graniter		Täljsten	Skiffer
	Blocksten o. krossad sten	Gatsten	Andra arbeten	Block- sten	Arbetad sten	Arbetad sten, alla slag	
	Ton	Kronor		Ton	Kronor		
Stockholms stad	12 698	—	48 482	—	24 633	—	—
Stockholms län	43 073	13 722	378 341	—	17 310	—	—
Uppsala län	—	3 400	30 663	—	—	—	700
Södermanlands län	—	4 600	69 040	—	3 500	—	500
Östergötlands län	1 704	8 354	145 462	—	34 594	—	—
Jönköpings län	11 615	20 748	237 722	4 934	145 578	—	—
Kronobergs län	—	7 650	233 115	3 083	503 939	—	—
Kalmar län	1 154	262 600	792 474	750	1 945 834	—	—
Blekinge län	28 478	986 819	361 142	9 502	398 144	—	—
Kristianstads län	121 410	118 657	315 596	32 858	193 816	—	—
Malmöhus län	406 896	—	393 600	—	73 703	—	8 376
Hallands län	26 844	184 153	336 787	—	3 880	—	—
Göteborgs och Bohus län . .	111 138	5 792 667	2 040 274	527	31 085	—	15 919
Älvsborgs län	37 616	47 248	256 539	—	156 075	—	4 200
Skaraborgs län	3 231	86 372	250 181	16	24 693	—	2 505
Värmlands län	8 539	50 536	193 509	—	8 162	—	6 380
Örebro län	55	880	83 668	—	6 270	—	236 025
Västmanlands län	308	12 970	65 600	—	—	—	10 986
Kopparbergs län	12 867	6 674	141 682	—	1 700	—	—
Gävleborgs län	—	2 822	85 279	—	6 132	—	—
Västernorrlands län	6 380	14 260	38 952	—	—	—	—
Jämtlands län	8 243	—	18 000	—	—	687 956	—
Västerbottens län	—	—	13 374	—	—	—	—
Norrbottnens län	4 506	2 313	19 848	—	—	—	—
Hela riket 1938	846 755	7 627 445	6 549 330	51 670	3 579 048	687 956	285 591
» » 1937	717 282	8 090 218	5 753 922	52 093	3 339 574	747 594	283 735

L ä n	Sandsten, kvart- sit och flinta		Kalksten, dolomit och marmor				Fält- spat	Kvarts
	Råsten, krossad o. malen sten	Arbetad sten, alla slag	Råsten o. krossad sten	Kalk- stens- mjöl	Arbeten av		Omalen	Ton
					Kalksten och dolomit	Marmor		
Stockholms stad	—	2 150	—	—	63 433	558 390	—	—
Stockholms län	—	—	—	—	11 040	280 422	5 909	6 238
Uppsala län	—	—	—	—	—	7 100	—	—
Södermanlands län	—	6 000	3 572	—	15 400	2 077 327	—	61
Östergötlands län	16 256	20 900	4 955	—	190 683	861 859	559	608
Jönköpings län	—	1 300	—	—	4 872	31 435	—	—
Kronobergs län	—	—	—	—	—	87 500	—	—
Kalmar län	467	—	6 100	—	346 269	4 500	—	—
Gotlands län	110	158 772	651 944	11 943	33 880	102 500	—	—
Blekinge län	—	—	—	1 836	2 326	—	163	150
Kristianstads län	—	885	336	37 744	75 561	2 150	—	—
Malmöhus län	193 811	52 841	56 869	31 229	206 761	699 800	—	—
Hallands län	—	—	—	—	3 200	5 970	—	—
Göteborgs och Bohus län ..	—	—	—	—	—	618 100	4 743	13 036
Älvsborgs län	12 108	—	270	82	750	64 095	—	29 113
Skaraborgs län	705	—	10 972	—	380 010	21 200	—	—
Värmlands län	300	—	25 415	—	400	21 000	—	2 388
Örebro län	2 445	—	45 937	2 832	523 447	518 821	424	8 156
Västmanlands län	—	—	5 264	—	—	86 326	18 770	3 832
Kopparbergs län	329	16 834	22 495	5 225	4 175	17 000	—	9 582
Gävleborgs län	—	8 200	7 070	—	—	47 555	1 822	—
Västernorrlands län	—	—	—	—	—	12 800	—	—
Jämtlands län	—	—	10 208	300	440 000	—	—	—
Västerbottens län	—	—	—	—	—	17 430	—	—
Norrbottnens län	—	—	—	—	—	—	1 500	4 132
Hela riket 1938	226 531	267 882	851 407	91 191	2 302 207	6 143 280	33 890	77 296
» » 1937	173 478	288 216	924 042	81 196	2 082 081	4 926 446	37 149	79 394

B) Råmaterial och bränsle samt drivkraft.

Råmaterial och bränsle.

I tabellen å sid. 30 ha sammanställts uppgifter angående åtgången av vissa råmaterial inom järn- och metalltillverkningens olika huvudgrenar 1938, och äro här under rubrikerna tackjärn (elektrotackjärn i annan ugn) och götmetall även inräknade smärre kvantiteter råmaterial, vilka konsumerats för tillverkningen av dylika produkter vid några anläggningar, som ej äro hänförliga till bergverk.

Den kvantitativa förbrukningen av råmaterial har naturligen i stort sett förändrats på likartat sätt som produktionssiffrorna, ehuru vissa förskjutningar skett mellan olika slag av råmaterial. Vid tackjärnstillverkningen har sålunda den totala förbrukningen av råmaterial ökat. Kvantiteten styckemalm var ungefärligen oförändrad, medan sligkonsumtionen ökade; brikettförbrukningen minskade med ungefär en tredjedel, medan sinterförbrukningen starkt ökade, speciellt vid framställningen av vanligt blästertackjärn. De senaste fem åren — 1937 undantaget — har sintern fått en relativt ökad användning i masugnarna. Minskningen i götmetallproduktionen hade till följd en minskad förbrukning av tackjärn, särskilt träkols-, medan järnsvampskonsumtionen (se texten sid. 29) något ökade. Förbrukningen av smidesskrot minskade; avsevärt lägre siffror än året förut redovisas för eget smidesskrot och importerat skrot, medan konsumtionen av inom landet köpt ordinärt skrot ökade. Förbrukningen av ferrolegeringar minskade. Totala malmförbrukningen vid framställning av guld- och silverhaltig bessemerkoppar var ungefär oförändrad; styckemalms- och sligkonsumtionen redovisas med tämligen jämnstora kvantiteter, medan år 1937 endast en tredjedel utgjordes av slig. Vid legeringsverken ökades förbrukningen av krommalm(slig) men minskades förbrukningen av manganmalm. — Av de 46 ton ferrolegeringar, vilka använts vid tackjärnssmältning i annan ugn än masugn, äro 16 ton högprocentigt kiseljärn, 28 ton manganjärn, 1 ton kromjärn och 1 ton fosforjärn; de 167 ton, som redovisas vid vanliga blästermasugnar, äro manganjärn; av de 542 ton, som redovisas vid framställning av ferrolegeringar, utgöra 507 ton högprocentigt kiseljärn och 35 ton kiselkalcium; det ton, som redovisas vid framställningen av smitt och pressat samt varmvalsat järn och stål, är högprocentigt kiseljärn; de 207 ton ferrolegeringar, vilka i tabellen redovisas under rubriken övriga järnverksprodukter, utgöra: 19 ton högprocentigt kiseljärn, 7 ton manganjärn, 172 ton kromjärn, 8 ton fosforjärn och 1 ton kiselkalcium. — En närmare specifikation av vid götmetallframställningen åtgångna legeringar, enligt tabellen å sid. 30 utgörande 18 437 ton, samt metaller lämnas nedan.

Ferrolegeringar:

	Ton		Ton
Columbiumjärn	4	Kiselzirkon	1
Fosforjärn	49	Koboltjärn	8
Kiselaluminiumjärn	6	Kromjärn, hållande högst 1 % kol	4 543
Kiselaluminiummanganjärn	6	” ” mer än 1 % ”	1 911
Kiseljärn, hållande högst 15 % kisel....	125	Mangan- (och spegel-)järn	6 661
” ” mer än 15 % kisel ..	3 194	Molybdenjärn	141
Kiselkalcium	21	Svaveljärn	5
Kiselkromjärn	30	Titanjärn	27
Kiselmanganjärn	1 304	Vanadinjärn	43
Kiselspegljärn	2	Volframjärn	356

Metaller:

	Ton		Ton
Aluminium	85	Koppar	25
Kobolt	25	Nickel	1 473

Stor nedgång visar konsumtionen av kiseljärn, kromjärn och volframjärn. Däremot har konsumtionen av mangan- och spegeljärn något ökat. — Även förbrukningen av de flesta metaller nedgick under året. Nickel- och aluminiumkonsumtionen hade de närmast föregående åren starkt ökat.

Förutom här redovisade förbrukade råmaterial ha bl. a. uppgivits åtgångna vid framställning av tackjärn 53 ton apatit, 290 ton bränd kalk, 3 ton flusspat och 134 ton soda, vid tillverkning av ferrolegeringar 140 ton bauxit, 67 ton flusspat, 10 ton kaliumperklorat samt 19 478 ton bränd kalk, vid produktion av götmetall 12 514 ton järnsvamp, 154 ton vanadintackjärn, 72 ton bessemerugnsbottnar, 31 708 ton bränd kalk, 5 ton kalciummolybdat, 1 661 ton flusspat och 7 288 ton sandsten, vid tillverkning av smitt och pressat samt varmvalsat järn och stål 2 186 ton sandsten samt vid metallframställningsverken 23 905 ton koksalt och 417 ton soda jämte 500 ton aluminium- och 162 ton kopparskrot. Vid järnverken har tillsammans redovisats en förbrukning av 11 921 ton kvarts-, kvartsit- och silikategel, 11 615 ton chamottetegel, 2 052 ton magnesitregel, 419 ton krommagnesitregel, 463 ton sintermagnesit samt magnesitmjöl och -grus, 722 ton tegelmjöl och -skrot jämte 5 258 ton eldfast lera. Vid ett järnverk har redovisats såsom mellanprodukt vid elektroståltillverkningen 53 936 ton bessemermetall, insatt flytande i ugnarna, vid ett annat 4 274 ton stål i flytande tillstånd överfört från ljusbågeugn till induktionsugn.

Slutligen må påpekas, att de under rubriken övriga järnverksprodukter vid järnverken redovisade kvantiteterna råmaterial icke göra anspråk på fullständighet.

Vid samtliga bergverk redovisades följande förbrukning av smörjmedel: maskin- och cylinderoljor 1 893 795 kg, smörjmedel för förbränningsmotorer, ång- och vattenturbiner samt kompressorer 240 391 kg, konsistensfett (inkl. kullagerfett) 379 602 kg samt övriga slag 421 977 kg. Förbrukningen av flota-tionsoljor redovisades med 359 599 kg, av transformatorolja med 97 118 kg samt av hårdningsoljor med 217 987 kg.

En allmän översikt över bergverkens förbrukning av bränsle 1938 lämnar tabellen å sid. 31, medan den första tabellen å sid. 32, över träkolsförbrukningen, är byggd på särskilda, specificerade uppgifter angående konsumtionen av träkol vid tillverkning av järn- och stålvaror, sedan 1936 angivna i vagnskuberat mått före intagning i kolhus. Att kvantitetssiffrorna i de båda tabellerna ej överensstämman, beror dels på olika beräkningssätt från uppgiftslämnarnas sida (t. ex. med resp. utan avstybbning), dels på att i sistnämnda tabell äro inräknade vissa kvantiteter träkol, förbrukade för tillverkning av bergverksprodukter vid några företag, som ej hänföras till bergverk, vilka kvantiteter jämte andra bränslemedel, som åtgått för dylik tillverkning vid anläggningar av denna kategori, även äro redovisade under rubrikerna tackjärn (elektrotackjärn i annan ugn) och götmetall i tabellen å sid. 31 (jämför vad å sid. 28 sagts angående råmaterial). I tabellen nederst å sid. 32 lämnas ur den under arbete varande industriberättelsen uppgifter — delvis preliminära — länsvis för redovisad produktion av träkol. Några uppgifter om den mest betydande träkolstillverkningen, milkolningen i skogarna, insamlas ej, enär ifrågavarande kolning är att anse såsom hörande till skogsbruket. Att märka är, att de redovisade värdena för tillverkade resp. förbrukade träkol gälla tillverknings- resp. förbrukningsplatsen, varför i de sistberörda värdena ingå frakt och inköpskostnader m. m.

Siffrorna i tabellen å sid. 31 angående bränslekonsumtionen inom vissa särskilda grenar av järnindustrien samt vid brikett- och sinterframställningen äro också närmast baserade på angivna specialuppgifter.

Bland de för brikettering och sintring upptagna bränslemedlen ingår även det bränsle, som åtgått vid tillverkning av briketter och sinter av purple-ore.

*Åtgången av vissa råmaterial vid järnverk samt andra metallframställningsverk
o. d. år 1938 i ton.*

Slag av framställning	Järnmalm	Järnmalmslig	Briketter	Sinter	Manganmalm	Andra malmer o. d.	Tackjärn	
			av järnmalssligr				träkol-	koks-
Tackjärn	180 764	40 925	23 886	855 409	1 320	—	2	97
därav vid framställning av:								
elektrotackjärn i masugn ..	43 597	7 375	—	55 988	¹⁾ 551	—	—	—
elektrotackjärn i annan ugn ..	—	—	—	—	—	—	2	97
kokstackjärn ..	36 950	4 282	2 549	375 677	—	—	—	—
annat tackjärn ..	100 217	29 268	21 337	423 744	²⁾ 769	—	—	—
Ferrolegeringar ..	116	927	—	—	³⁾ 15 469	⁵⁾ 50 863	—	—
Järnsvamp	—	25 161	—	3 300	—	—	—	—
Smältstycken och råskenor	—	—	—	—	—	—	25 560	—
Götmetall	23 710	1 977	401	691	⁴⁾ 68	⁶⁾ 512	204 943	241 825
Övriga järnverksprodukter	—	—	—	—	—	—	16 429	5 130
Andra metaller o. d.	—	—	—	—	¹⁾ 5 ⁷⁾ 414 420	—	—	—
Summa 1938	204 590	68 990	24 287	859 400	16 862	465 795	⁸⁾ 246 934	⁹⁾ 247 052
» 1937	208 656	60 212	34 630	813 826	18 573	470 939	292 804	273 096

Slag av framställning	Gjut-järns-krot	Smidesskrot			Ferro-lege-ringar	Slagg	Kalk-sten, rå	Dolo-mit	Kvarts	Elek-troder
		eget	köpt							
			kvali-tets-	ordi-närt						
Tackjärn	4 526	914	—	98	213	6 702	105 752	126	771	638
därav vid fram-ställning av:										
elektrotackjärn i masugn ..	33	30	—	—	—	¹²⁾ 1 030	15 064	19	110	579
elektrotackjärn i annan ugn ..	3 142	884	—	98	46	573	21	¹⁵⁾ 60	20	59
kokstackjärn ..	853	—	—	—	—	3 773	58 404	47	23	—
annat tackjärn ..	498	—	—	—	167	1 326	32 263	—	618	—
Ferrolegeringar ..	—	168	119	8 731	542	¹³⁾ 4 078	655	—	42 550	3 863
Järnsvamp	—	—	—	—	—	—	1 967	—	—	15
Smältstycken och råskenor	¹⁰⁾ 23	119	—	—	—	—	—	—	55	—
Götmetall	28 521	290 593	41 510	236 681	18 437	¹⁴⁾ 739	17 022	¹⁶⁾ 22 566	27 027	1 266
Smitt och pressat samt varmvalsat järn och stål ..	—	120	1 669	12	1	—	—	12	3 029	—
Övriga järnverksprodukter	14 411	184	—	1 685	207	—	205	—	¹⁸⁾ 282	—
Andra metaller o. d.	—	—	—	3 034	—	—	325	—	¹⁸⁾ 21 773	1 264
Summa 1938	47 481	292 098	43 298	¹¹⁾ 250 241	19 400	11 519	125 926	22 704	95 487	¹⁹⁾ 7 046
» 1937	51 198	336 583	40 940	285 388	20 489	11 807	¹⁷⁾ 171 269	106 370	6 480	—

¹⁾ Inhemsk. — ²⁾ Därav 527 ton inhemsk malm och 135 ton inhemsk slig samt 107 ton utländsk malm. — ³⁾ Därav 5 108 ton inhemsk malm och 505 ton inhemsk slig samt 9 856 ton utländsk malm. — ⁴⁾ Inhemsk, varav 25 ton slig. — ⁵⁾ Därav 42 317 ton krommalm och 4 449 ton krommalmslig, 231 ton molybdenmalm och 528 ton molybdenmalmslig, 7 ton columbiummalm och 62 ton vanadinmalm (utländska) samt 71 ton inhemsk och 3 193 ton utländsk volframalm. — ⁶⁾ Därav 453 ton krommalm och 54 ton volframalm (utländska) samt 5 ton inhemsk svavelkis. — ⁷⁾ Därav 3 602 ton inhemsk och 381 ton utländsk kopparmalmslig, 128 643 ton inhemsk guldmalm och 127 488 ton inhemsk guldmalmslig (även hållande silver, koppar, arsenik m. m.), 3 568 ton aluminiumoxid, 164 ton kryolit och 1 042 ton svavelkis (utländska) jämte 3 576 ton importerade kisbränder samt 2 134 ton kisbränder, framställda ur inhemsk och 143 822 ton ur utländsk svavelkis. — ⁸⁾ Därav 204 730 ton blästertackjärn och 42 204 ton elektrotackjärn. — ⁹⁾ Därav 217 304 ton svenskt och 29 748 ton utländskt. — ¹⁰⁾ Därav 176 ton utländskt. — ¹¹⁾ Därav 25 147 ton direkt importerat. — ¹²⁾ Manganslagg. — ¹³⁾ Därav 46 ton volframslag. — ¹⁴⁾ Därav 18 ton vanadinslagg. — ¹⁵⁾ Bränd. — ¹⁶⁾ Därav 13 054 ton bränd. — ¹⁷⁾ I denna siffra torde ingå en del bränd kalk. — ¹⁸⁾ Därav 21 596 ton kvartsit. — ¹⁹⁾ Därav 2 996 ton kolektroder, 645 ton grafit elektroder och 3 405 ton elektrodmassa.

Bränslekonsumtionen vid bergverken år 1938.

	Stenkol (inkl. stybb och briketter)	Koks	Koks- stybb	Torv- bränsle	Träkol	Träcols- stybb
	T o n			Hektoliter		
Järngruvor	13 436	2 426	46 017	—	9 449	694 051
därav vid brikettering och sintring..	11 308	29	46 017	—	200	694 051
Andra malmgruvor	507	1 831	—	—	430	—
Järnverk	439 798	253 739	38 133	499	20 615 332	66 548
vid framställning av:						
tackjärn	1 032	211 355	2 994	—	19 220 151	39 360
därav: elektrotackjärn i masugn	—	1 571	2 795	—	1 461 429	3 045
» i annan ugn	—	24	130	—	—	2 700
kokstackjärn	—	209 760	—	—	24 173	—
annat tackjärn	1 032	—	69	—	17 734 549	33 615
ferrolegeringar	162	4 296	24 160	—	441 827	—
järnsvamp	4 652	—	10 924	—	46 200	—
smältstycken och råskenor	478	—	—	—	701 069	—
götmetall	157 915	6 220	223	488	90 729	14 929
smitt och pressat samt varmvalsat järn och stål	250 870	18 504	—	11	38 652	5 609
Andra metallframställningsverk o. d. .	44 229	30 845	—	—	6 054	—
Stenkolsgruvor	2 889	—	—	—	—	—
Stenindustriella anläggningar	68 570	13 207	—	—	2 698	—
Summa 1938	569 429	302 048	84 150	499	20 633 963	760 599
» 1937	605 393	320 147	83 307	485	19 220 670	629 505

	Ved i större stycken (kastved)	Annat trä- bränsle	Flytande bränsle	Gas- formiga bränslen	Alun- skiffer	Summa bränsle med reduktion till stenkol ¹⁾
	Kubikmeter	Ton	1 000 m ³	Ton	Ton	Ton
Järngruvor	7 181	17 980	928	13 420	—	82 879
därav vid brikettering och sintring..	45	3 536	65	13 420	—	74 251
Andra malmgruvor	4 872	2 199	302	—	—	3 928
Järnverk	51 886	320 232	7 342	595 565	—	1 236 586
vid framställning av:						
tackjärn	231	—	1	232 882	—	588 484
därav: elektrotackjärn i masugn	44	—	1	—	—	29 489
» i annan ugn	—	—	—	—	—	207
kokstackjärn	6	—	—	232 488	—	255 534
annat tackjärn	181	—	—	394	—	303 254
ferrolegeringar	646	194	172	—	—	37 937
järnsvamp	—	—	—	—	—	16 908
smältstycken och råskenor	574	102	—	—	—	12 503
götmetall	36 838	216 690	2 585	49 784	—	203 831
smitt och pressat samt varmvalsat järn och stål	6 971	35 668	2 544	214 873	—	341 508
Andra metallframställningsverk o. d. .	395	—	3 320	—	—	81 767
Stenkolsgruvor	—	—	24	—	—	2 925
Stenindustriella anläggningar	94 042	32 058	1 824	—	266 183	157 429
Summa 1938	158 876	372 469 ²⁾	13 740 ³⁾	608 985	266 183	1 565 514
» 1937	208 550	494 437	25 297	615 593	291 901	1 636 398

¹⁾ De använda reduktionstalen äro för: koks och koksstybb 1·05; torvbränsle 0·5; träkol och träkolsstybb 0·017; ved i större stycken 0·17; annat träbränsle 0·09; flytande bränsle: bensin 1·6, motor- och pannbrännolja samt fotogen 1·5; gasformiga bränslen: masugns gas 0·15, lysgas 0·72, koksugns gas 0·7; alunskiffer 0·2. — ²⁾ Därav 11 648 ton motor- och pannbrännolja, 458 ton fotogen samt 1 634 ton bensin. — ³⁾ I siffran 608 985 ingår masugns gas med 607 514, lysgas med 314 och koksugns gas med 1 157.

Träkolsförbrukningen vid verk med framställning av järn och stål år 1938.

L ä n	Träkol av skogs- och stubbved	Träkol av sågverksribb	Summa	Värde i kronor	Medel- värde per hl i kronor
	H e k t o l i t e r				
Stockholms län	60 050	664 950	725 000	1 159 990	1·60
Uppsala län	653 699	—	653 699	953 705	1·46
Södermanlands län	12 257	86 520	98 777	108 656	1·10
Östergötlands län	145 791	241 165	386 956	519 863	1·34
Kronobergs län	—	358	358	572	1·60
Blekinge län	—	6 078	6 078	7 900	1·30
Malmöhus län	60	—	60	85	1·42
Älvsborgs län	628	62 282	62 910	76 648	1·22
Värmlands län	1 498 848	596 988	2 095 836	2 706 484	1·29
Örebro län	2 799 747	1 469 050	4 268 797	6 098 997	1·43
Västmanlands län	5 125 925	373 248	5 499 173	8 189 087	1·49
Kopparbergs län	1 485 047	176 390	1 661 437	2 385 762	1·44
Gävleborgs län	4 800 451	58 520	4 858 971	6 100 795	1·26
Västernorrlands län	59 085	98 165	157 250	181 332	1·15
Norrbottnens län	110 678	73 785	184 463	231 526	1·26
Hela riket	16 752 266	3 907 499	20 659 765	—	—
Värde i kronor	23 310 873	5 410 529	—	28 721 402	—
Medelvärde per hl i kronor	1·39	1·38	—	—	1·39

Tillverkningen av ugnskolade skogskol samt träkol av sågverksribb år 1938.

L ä n	Ugnskolade träkol av skogs- och stubbved	Träkol av sågverksribb		Summa	Värde i kronor	Medel- värde för denna produk- tion per hl i kronor
		Milskolade	Ugnskolade			
	H e k t o l i t e r					
Stockholms län	—	90 578	570	91 148	84 482	0·93
Uppsala län	—	8 520	—	8 520	8 368	0·98
Södermanlands län	—	146 282	180 048	326 330	340 804	1·04
Östergötlands län	—	370 371	—	370 371	328 492	0·89
Jönköpings län	—	174 827	—	174 827	155 370	0·89
Kronobergs län	—	108 230	—	108 230	102 959	0·95
Kalmar län	800	319 502	71 300	391 602	355 607	0·91
Kristianstads län	172 300	—	—	172 300	338 000	1·96
Skaraborgs län	—	18 101	—	18 101	12 660	0·70
Värmlands län	27 419	71 692	—	99 111	95 397	0·96
Örebro län	—	167 431	—	167 431	160 700	0·96
Västmanlands län	—	69 942	136 316	206 258	196 233	0·95
Kopparbergs län	515 098	275 565	602 697	1 393 360	1 479 148	1·06
Gävleborgs län	721 147	172 332	92 190	985 669	1 052 259	1·07
Västernorrlands län	—	1 200	—	1 200	900	0·75
Jämtlands län	3 000	68 414	—	71 414	72 944	1·02
Västerbottens län	—	44 020	—	44 020	48 289	1·10
Norrbottens län	—	45 780	—	45 780	37 800	0·83
Hela riket	1 439 764	2 152 787	1 083 121	4 675 672	—	—
Värde i kronor	1 881 435	1 920 135	1 068 842	—	4 870 412	—
Medelvärde per hl i kronor	1·31	0·89	0·99	—	—	1·04

Medelinköpspriset för förbrukade träkol utgjorde, som synes, 139 öre per hl, vilket innebär ökning med 18 öre per hl sedan 1937.

I likhet med föregående år ha vissa beräkningar gjorts i syfte att erhålla ett enhetligt mått på bergverkens totala konsumtion av bränslemedel. Resultatet av dessa beräkningar framgår av sista kolumnen i tabellen å sid. 31. Redogörelseårets totala bränsleförbrukning skulle i enlighet härmed motsvara omkring 1 566 000 ton stenkol, d. v. s. representera ett värmevärde av c:a 10 500 miljarder kalorier, vilket innebär en minskning på över 4 % mot en ökning av 11 % föregående år. Givetvis kan ej vid detta slags beräkningar hänsyn tagas till det ganska växlande värmevärdet hos olika kvaliteter av ett och samma bränsleslag. Den erhållna totalsiffran kan regelbundet anses något för hög, enär de redovisade stenkolen vid här gjord beräkning genomgående anses betyda prima engelska kol, medan i verkligheten inom flera produktionsgrenar stenkol med betydligt lägre värmevärde förbrukas, såsom vid stenkolsbrytningen och järnsvampsframställningen, där nästan uteslutande svenska kol användas.

Minskningen i bränslekonsumtionen faller relativt taget mycket jämnt på de grupper, som ha den största förbrukningen. Sälunda visa järnverken, järngruvorna och stenindustrien nästan samma procentuella minskning i bränslekonsumtionen som bergverken i deras helhet. Järnverkens andel i totala bränsleförbrukningen utgjorde därför under året liksom under år 1937 79 % mot 77 % åren 1935 och 1936. Vid framställningen av tackjärn, ferrolegeringar och järnsvamp har bränslekonsumtionen liksom produktionen ökat, medan förbrukningen särskilt vid götproduktionen minskats. Den för järngruvorna redovisade bränsleåtgången, som under 1938 minskat med 4 % jämfört med året förut, användes till största delen vid sintringsverken (inkl. brikettering och sintring av purple-ore). Vid stenindustriella anläggningar har bränslekonsumtionen minskats med över 3 %. Bränslekonsumtionen vid metallframställningsverken var 10 % lägre än 1937. Som synes av tabellen, har konsumtionen av flertalet slag av bränslen minskat under året. Viktigaste undantaget är träkol, av vilket masugnarna ha stor konsumtionsökning, samt träkolsstybb, varav sintringsverken äro de största förbrukarna. Minskningen i stenkolsförbrukningen faller på järnverken, där valsverken samt stålugnarna redovisa minskad konsumtion. Förbrukningen av ved och ribb redovisas för så gott som alla grupper — främst järnverken — lägre än 1937. Minskningen i förbrukningen av flytande bränsle faller på stenindustrien och orsakas därav, att några större kalkugnar, som förut eldats med flytande bränsle, under året övergått till koleldning.

De vid tillverkning av träkols-koks-tackjärn förbrukade råvarorna och bränslemedlen äro i tabellerna å sid. 30 och 31 inräknade under rubrikerna elektrotackjärn i masugn och annat tackjärn. En närmare redogörelse för åtgången av bränsle och reduktionsmedel vid olika slag av tackjärnsframställning följer här nedan.

	Kvantitetsgrund och bränsleslag	Total- förbrukning	Medelförbrukning per ton tillverkat tackjärn
Elektrotackjärn i masugn: med enbart träkol ..	hl träkol	1 380 249	27·8 hl
" " koksstybb	ton koksstybb	2 795	0·28 ton
" träkol-koks	hl träkol	81 180	.
	ton koks	1 564	.
Elektrotackjärn i annan ugn	" "	24	.
	" koksstybb	130	.
	hl träkolsstybb	2 700	.
Kokstäckjärn i vanlig masugn	ton koks	209 760	0·82 ton
Träkolstäckjärn i vanlig masugn	hl träkol	17 734 549	51·5 hl

Siffran för medelförbrukningen av träkol vid framställning av vanligt bläster-tackjärn har stigit från 50·9 hl per ton till 51·5 år 1938; siffran för medelför-

brukningen vid framställning av elektrotackjärn har stigit från 26·5 till 27·8 hl per ton. Medelförbrukningen av koks vid framställning av kokstackjärn i vanlig masugn var liksom år 1937 0·82 ton per ton tackjärn.

I tablan nedan meddelas liksom i föregående berättelse en sammanställning över bergverkens konsumtion av elektrisk energi för elektrotermiska ändamål med fördelning på fem huvudrubriker.

	1 000 kWh
Tackjärnssmältning i elektrisk masugn	162 555
” ” annan elektrisk ugn	3 715
Smältning av ferrolegeringar	431 685
Stålsmältning	186 017
Elektrolys eller smältning av metaller	46 881
Summa	830 853

Totalsiffran steg under 1938 med 6·9 % jämfört med 1937 års toppsiffra. Ökningen i förbrukningen faller huvudsakligen på tackjärnssmältning (30 milj. kWh) samt smältning av ferrolegeringar (23 milj. kWh). Av hela förbrukningen kom omkring 52 % (53 % år 1937) på ferrolegeringsframställning, 22 % (24 % år 1937) på stålsmältning, 20 % (17 % år 1937) på tackjärnssmältning samt 6 % (6 % år 1937) på smältning eller elektrolys av metaller.

Drivkraft.

En översikt över den under 1938 vid bergverken använda drivkraften meddelas i nedanstående tabell.

Av den för omedelbar maskindrift använda kraften, 527 728 hästkrafter, kommo nära två tredjedelar (62·2 %) på järnverken, medan gruvor, anriknings- och briketteringsverk tillsammans representerade över en fjärdedel (26·9 %). Av denna sistnämnda kraft, som synes utgörande 142 021 hästkrafter, användes för uppföring och pumpning 32 332, för borrhning 24 633 och för andra ändamål 49 102 hästkrafter, varjämte vid anrikning redovisats 27 332 samt vid brikettering och sintring 8 622 hästkrafter.

Fördelningen av drivkraften på de särskilda länen framgår av tabellen å vidstående sida, vari redovisas det effektiva hästkrafttalet hos såväl de för omedelbar drift som de för drivande av elektricitetsgeneratorer använda motorerna.

Använda motorer och deras fördelning på olika slag av bergverk år 1938.

	Gruvor, anriknings- och briketterings- verk		Järnverk		Andra metall- framställnings- verk o. d.		Sten- industriella anläggningar		Summa hkr
	Antal	Hkr	Antal	Hkr	Antal	Hkr	Antal	Hkr	
För omedelbar maskindrift:									
Vattenhjul	1	5	6	240	—	—	2	45	290
Vattenturbiner	3	220	111	20 943	—	—	2	65	21 228
Ångmaskiner	2	275	9	2 015	—	—	23	749	3 039
Olje- och gasmotorer ..	23	706	4	342	—	—	252	5 418	6 466
Elektriska motorer ..	4 453	140 815	15 565	304 503	1 781	19 630	2 422	31 757	496 705
Summa 1938	4 482	142 021	15 695	328 043	1 781	19 630	2 701	38 034	527 728
” 1937	4 092	130 536	14 513	302 804	1 605	17 245	2 456	34 338	484 923
För elektrisk generatordrift:									
Vattenturbiner	51	9 785	149	255 258	—	—	1	900	265 943
Ångmaskiner	—	—	6	1 170	—	—	—	—	1 170
Ångturbiner	3	1 325	12	20 562	1	1 900	—	—	23 787
Olje- och gasmotorer ..	3	176	5	4 930	—	—	5	505	5 611
Summa 1938	57	11 286	172	281 920	1	1 900	6	1 405	296 511
” 1937	60	11 441	169	238 790	1	1 900	8	1 602	253 733

Drivkraftens fördelning länsvis år 1938.

L ä n	Vatten- hjul	Vatten- tur- biner	Ång- maski- ner	Ång- tur- biner	Olje- och gas- mo- torer	Summa primär- motorer	Elek- triska motorer
Hästkrafter							
Stockholms stad	—	—	—	—	—	—	229
Stockholms län	—	—	320	925	30	1 275	2 586
Uppsala län	100	1 680	100	260	4 839	2 218	10 858
Södermanlands län	—	2 515	—	2 850	—	10 204	12 124
Östergötlands län	70	3 230	100	3 450	557	7 407	12 166
Jönköpings län	—	—	—	—	125	125	864
Kronobergs län	—	—	—	—	289	289	1 135
Kalmar län	—	—	85	—	413	498	2 680
Gotlands län	—	—	140	—	92	232	2 312
Blekinge län	25	1 740	540	—	582	2 887	4 442
Kristianstads län	20	—	325	—	1 064	1 409	5 517
Malmöhus län	5	—	45	—	678	728	11 475
Hallands län	—	—	19	—	—	19	3 198
Göteborgs och Bohus län	—	25	25	—	1 336	1 386	3 053
Älvsborgs län	—	—	—	—	185	185	5 803
Skaraborgs län	—	—	—	—	188	188	1 788
Värmlands län	—	105 020	150	—	—	105 170	44 879
Örebro län	—	35 311	350	7 827	340	43 828	47 648
Västmanlands län	50	15 510	455	875	240	17 130	50 695
Kopparbergs län	—	115 883	140	—	141	116 164	113 237
Gävleborgs län	20	5 357	1 415	5 700	343	12 835	84 020
Västernorrlands län	—	—	—	—	25	25	158
Jämtlands län	—	900	—	—	186	1 086	1 304
Västerbottens län	—	—	—	1 900	212	2 112	27 035
Norrbottnens län	—	—	—	—	134	134	47 499
Hela riket 1938	290	287 171	4 209	23 787	12 077	327 534	496 705
» » 1937	459	244 686	4 625	23 059	12 641	285 740	453 186

C) Arbetsgivare och personal.**Arbetsgivare.**

Fördelningen av de under 1938 i gång varande bergverken efter olika kategorier av arbetsgivare framgår av nedanstående tabell. Under rubriken

Bergverkens fördelning efter arbetsgivare år 1938.

	Bergverk, vid vilka rörelsen bedrivits av										Summa	
	enskild person		aktie- bolag		annat bolag		ekonomisk förening		kommun		staten	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Järngruvor	2	2·2	84	91·3	6	6·5	—	—	—	—	92	100·0
Andra malm- gruvor	2	9·5	16	76·2	3	14·3	—	—	—	—	21	100·0
Järnverk	—	—	72	98·6	1	1·4	—	—	—	—	73	100·0
Andra metallfram- ställningsverk o. d.	1	20·0	4	80·0	—	—	—	—	—	—	5	100·0
Stenkolsgruvor ..	—	—	6	100·0	—	—	—	—	—	—	6	100·0
Stenindustriella anläggningar ..	191	30·7	313	50·4	78	12·6	24	3·9	13	2·1	2	0·3
Summa 1938	196	24·0	495	60·5	88	10·8	24	2·9	13	1·6	2	0·2
» 1937	194	24·8	481	61·5	70	8·9	20	2·6	13	1·7	4	0·5

annat bolag hava förts företag, som av stärbhusdelägare drivits i bolag, samt intressentskap och sådana föreningar av antingen aktiebolag sinsemellan eller aktiebolag jämte enkla bolag eller enskilda personer, som icke för det ifrågasvarande företags drift bildat särskilt aktiebolag.

För möjliggörande av jämförelser med berättelserna före 1921 års, i vilka berättelser fältspats- och kvartsbrotten redovisades skilda från stenbrotten, må nämnas, att antalet fältspats- och kvartsbrott, ingående i det anförda antalet stenindustriella anläggningar, uppgick till 19. Totala antalet av de fältspats- och kvartsbrott, vilkas brytning ingår i den redovisade produktionen (jämför vad å sid. 8 i 1936 års berättelse sagts), var 37.

Personal.

Den under redogörelseåret vid bergverksföretagen anställda förvaltningspersonalen redovisas i följande tabell.

Bergverkens förvaltningspersonal år 1938.

	Företagsledare		Teknisk driftspersonal		Arbetsbefäl		Kontorspersonal		Kontorsbud-, vaktmästare, telefonister o. d.		Resande i firmans tjänst	Summa
	Män	Kv.	Män	Kv.	Män	Män	Kv.	Män	Kv.	Män		
Järngruvor (inkl. anriknings- och briketteringsverk)	30	—	116	—	252	143	17	37	15	—	610	
Andra malmgruvor (inkl. anrikningsverk)	8	—	48	3	53	46	—	4	1	—	163	
Järnverk	76	—	1 237	44	841	1 465	472	169	52	31	4 387	
Andra metallframställningsverk o. d.	3	—	128	22	57	30	5	7	1	—	253	
Stenkolsgruvor	3	—	3	—	28	16	2	1	—	—	53	
Stenindustriella anläggningar	146	1	71	1	267	180	58	4	1	108	837	
Summa 1938	266	1	1 603	70	1 498	1 880	554	222	70	139	6 303	
» 1937	256	2	1 478	62	1 457	1 809	441	229	55	123	5 912	

I den för de stenindustriella anläggningarna uppgivna förvaltningspersonalen ingår fältspats- och kvartsbrottens ifrågasvarande personal med 6 manliga företagsledare, 1 manlig tekniker och 9 män såsom arbetsbefäl samt 4 kontorister, varav 2 manliga och 2 kvinnliga.

Inom stenindustrien har redovisats 307 manliga och 1 kvinnlig firmainnehavare (enskilda personer eller delägare i andra bolag än aktiebolag), vilka haft sin huvudsakliga sysselsättning inom resp. företag men varken inräknats bland förvaltningspersonalen eller arbetarpersonalen.

Av vidstående tabell framgår, att sammanlagda antalet vid bergverken under 1938 sysselsatta arbetare uppgick till 63 430, varav 63 048 män och 382 kvinnor. Av de manliga arbetarna voro 2 663, av de kvinnliga 11 under 18 år. Av samtliga arbetare kommo nära tre femtedelar (56·2 %) på järnverken, medan de stenindustriella anläggningarna representerade över en femtedel (20·6 %).

Beträffande uppgifterna om personal (samt drivkraft och bränsle) vid järnverken torde observeras, att dessa ej överensstämman med de uppgifter, som i industriberättelsen lämnas under rubriken verk för framställning av järn och stål. Anledningen är, att under rubriken järnverk i föreliggande berättelse

telse även ingå en del verk, vilka vid sidan av järnframställning huvudsakligen driva järnmanufaktur- eller verkstadsrörelse och fördenskull i industriberättelsen förts under sistnämnda grupper.

Utöver nedan redovisade arbetare vid stenindustriella anläggningar voro en del arbetare sysselsatta vid fältspats- och kvartsbrott, stenbrott och stenhuggerier samt kalkbruk, som ej anses vara av industriell storlek, men vilkas produktion dock medtagits i tab. 7 (se sid. 8 i 1931 och 1936 års berättelser). Antalet av dessa arbetare — i egna företag sysselsatta företagare inräknade — var för redogörelseåret 1 500 män över och 18 under 18 år samt 1 kvinna över 18 år, av vilka män resp. 60 och 5 voro anställda vid fältspats- och kvartsbrotten. Av dessa hava 26 män över 18 år, varav 1 vid fältspats- och kvartsbrotten, betecknats såsom hjälparbetare.

*Antal bergverksarbetare och arbetstimmar med fördelning efter skilda slag
av bergverk år 1938.*

	Män		Kvinnor		Summa arbetare			Utgjorda arbets- timmar
	över 18 år	under 18 år	över 18 år	under 18 år	Män	Kvin- nor	Till- sam- mans	
Järnmalmsbrytning.....	9 254	420	42	3	9 674	45	9 719	20 441 095
därav hjälparbetare o. d.	2 284	197	11	—	2 481	11	2 492	5 439 022
Järnmalmsanrikning	589	32	—	—	621	—	621	1 363 585
Brikettering och smtring	394	14	—	—	408	—	408	926 304
Annan malm brytning.....	1 484	32	24	—	1 516	24	1 540	3 214 020
därav hjälparbetare o. d.	361	15	24	—	376	24	400	882 722
Anrikning av annan malm	264	7	—	—	271	—	271	622 087
Järnverk	33 363	2 010	266	7	35 373	273	35 646	79 192 797
därav hjälparbetare o. d.	5 272	317	—	4	5 589	4	5 593	12 598 931
Andra metallframställningsverk o. d.	1 123	19	5	—	1 142	5	1 147	2 626 073
därav hjälparbetare o. d.	458	18	5	—	476	5	481	1 096 830
Stenkolsbrytning	1 012	2	4	—	1 014	4	1 018	2 143 070
därav hjälparbetare o. d.	99	2	3	—	101	3	104	239 204
Fältspats- och kvartsbrytning	276	27	7	—	303	7	310	583 180
därav hjälparbetare o. d.	49	3	2	—	52	2	54	102 181
Andra stenindustriella anläggningar	12 626	100	23	1	12 726	24	12 750	25 257 413
därav hjälparbetare o. d.	1 351	16	—	—	1 367	—	1 367	2 774 004
Samtliga bergverk 1938	60 385	2 663	371	11	63 048	382	63 430	136 369 624
” ” 1937	59 275	2 894	289	18	62 169	307	62 476	136 264 495

Förutom dessa egentliga bergverksarbetare sysselsattes under redogörelseåret en del arbetare med framställning av bergverksprodukter vid företag, vilkas verksamhet till vida övervägande delen faller inom andra produktionsgrenar, vadan ifrågavarande företag endast redovisas i den allmänna industriberättelsen, ehuru tillverkningarna av bergverksprodukter vid ifrågavarande företag ingå i denna berättelse. För framställning av tackjärn (i annan elektrisk ugn än masugn) samt elektrostål redovisades vid dessa företag 240 manliga arbetare, varav 6 under 18 år. Av dessa arbetare ha 18 över 18 år betecknats såsom hjälparbetare. För framställning av den i not 3 till tab. 7 redovisade kalken har uppgivits en arbetarpersonal av 166 män över 18 år vid sockerbruken samt 212 män över och 1 man under 18 år vid sulfatmassefabrikerna m. m. Av de sistnämnda ha 12 män över och 1 man under 18 år angivits såsom hjälparbetare.

En mera detaljerad redovisning av den vid gruvbrytningen, inberäknat fältspats- och kvartsbrytningen, sysselsatta arbetarpersonalen lämnas i tabellen å följande sida.

Arbetspersonal vid malm-, stenkols- och mineralbrytning år 1938.

	Underjordsbrytning		Dagbrytning		Annat arbete i dagen			
	M ä n				M ä n		K v i n n o r	
	över 18 år	under 18 år	över 18 år	under 18 år	över 18 år	under 18 år	över 18 år	under 18 år
Järnmalsbrytning.....	4 269	10	815	9	4 170	401	42	3
Annan malmbrytning.....	795	—	35	—	654	32	24	—
Stenkolsbrytning.....	711	—	13	—	288	2	4	—
Fältpats- och kvartsbrytning.....	15	—	120	3	141	24	7	—
Summa 1938	5 790	10	983	12	5 253	459	77	3
» 1937	5 304	4	947	14	4 569	390	68	5

Bergverkens arbetare länsvis år 1938.

L ä n	Järngruvor	Andra malmgruvor	Järnverk	Andra metallframställningsverk o d.	Stenkolsgruvor	Stenindustriella anläggningar	Samtliga bergverk	
							År 1938	År 1937
Stockholms stad	—	—	—	—	—	69	69	80
Stockholms län	93	—	31	—	—	199	323	341
Uppsala län	270	5	736	—	—	10	1 021	1 103
Södermanlands län	259	—	1 367	—	—	505	2 131	2 013
Östergötlands län	—	63	1 857	—	—	407	2 327	2 094
Jönköpings län	20	23	—	1	—	148	192	151
Kronobergs län	—	—	43	—	—	285	328	295
Kalmar län	8	—	—	104	—	838	950	885
Gotlands län	—	—	—	—	—	661	661	682
Blekinge län	—	—	650	—	—	1 082	1 732	1 863
Kristianstads län	—	—	—	—	356	989	1 345	1 314
Malmöhus län	39	—	87	1) 221	662	910	1 919	1 884
Hallands län	—	—	149	—	—	248	397	424
Göteborgs och Bohus län	—	—	—	—	—	3 467	3 467	3 534
Älvsborgs län	—	7	774	—	—	136	917	1 042
Skaraborgs län	—	—	133	—	—	1 212	1 345	1 330
Värmlands län	263	70	4 770	—	—	60	5 163	5 371
Örebro län	1 646	438	6 874	—	—	771	9 729	9 219
Västmanlands län	895	—	4 720	—	—	290	5 905	5 790
Kopparbergs län	3 614	483	6 231	71	—	302	10 701	10 149
Gävleborgs län	141	—	7 145	—	—	40	7 326	7 637
Västernorrlands län	—	—	42	—	—	11	53	67
Jämtlands län	—	—	—	—	—	306	306	306
Västerbottens län	—	581	—	750	—	79	1 410	1 564
Norrbottens län	3 500	141	37	—	—	35	3 713	3 338
Hela riket 1938	10 748	1 811	35 646	1 147	1 018	13 060	63 430	—
» » 1937	9 228	1 859	36 037	1 225	1 054	13 073	—	62 476

Med det egentliga brytningsarbetet, varvid uteslutande manlig arbetskraft användes, sysselsattes sålunda under redogörelseåret 6 795 män, av vilka

1) Enligt korrigerad uppgift utgjorde arbetarantalet 200 år 1937.

5 800 eller 85·4 % hade sin verksamhet förlagd under jord. Förhållandet mest förekommer underjordsarbete, som synes, vid stenkolsbrytningen samt vid brytning av annan malm än järnmalm, minst i fältspats- och kvartsbrotten. Vid granit-, kalkstens- o. d. stenbrott förekommer icke underjordsbrytning i någon nämnvärd omfattning.

I tabellen nederst å föregående sida redovisas den inom bergshanteringens olika huvudgrenar sysselsatta arbetarpersonalen, fördelad länsvis.

Bland de olika länen stod liksom åren 1931—1937 Kopparbergs län främst, närmast följt av Örebro och Gävleborgs län (resp. 16·9 %, 15·3 % och 11·5 % av hela arbetarantalet). I fjärde och femte rummen kommo liksom de båda närmast föregående åren Västmanlands och Värmlands län (9·3 % resp. 8·6 %).

Av de mera betydande bergverkslänerna ha Kopparbergs län och Norrbottens län stor stegring i antalet gruvarbetare; i Örebro län ökade arbetarantalet för samtliga olika slag av bergverk. Östergötlands län hade ökning i arbetarantalet vid järnverken, medan förhållandet var motsatt i Gävleborgs län. I Västerbottens län minskade arbetarantalet tredje året i följd vid såväl gruvor som metallframställningsverk. De inom grovstensindustrin mera betydande länen, Göteborgs och Bohus län samt Blekinge och Hallands län ha samtliga jämfört med 1937 nedgång i arbetarantalet. I vidstående tabell, där Göteborgs och Bohus län de senaste åren intagit sjätte platsen (år 1930 andra och åren 1931—1933 fjärde) ifråga om arbetarantalet, har länet nu endast sjunde platsen, då Norrbottens län år 1938 uppvisar ett högre antal arbetare.

I redogörelsen här ovan äro ej medtagna arbetare, sysselsatta med upptagning och rengöring av sjömalmer, under redogörelseåret utgörande 5 män över 18 år i de småländska länen, för vilka redovisats tillsammans 72 utgjorda arbetstimmar.

D) **Fyndigheters förvärvande och försvar.**

Mutsedlar. Antalet under 1938 utfärdade mutsedlar uppgick, såsom framgår av följande sammanställning, till 1 270 mot 1 200 år 1937. Tabellen visar även fördelningen av under redogörelseåret utfärdade mutsedlar på dels nyupptäckta och förut inmutade fyndigheter, dels olika slag av malmanledningar.

Antal mutsedlar utfärdade under år 1938.

Mutsedlar gällande följande malmer och andra inmutningsbara mineral																
	Järnmalm	Guldsmalm	Kopparsmalm	Mangansmalm	Bly, silver- och zinksalm	Nickelsmalm	Vanadinsmalm	Titanmalm	Molybdensmalm	Volframsmalm	Kromsmalm	Arseniksmalm	Svavel- och magnetkäs	Kviksilversmalm	Grafitmalm	Summa
Å nyupptäckta fyndigheter.	122	12	33	8	65	—	—	—	5	9	—	1	247	1	2	505
Å förut inmutade fyndigheter	501	3	115	2	54	—	2	3	31	5	5	8	36	—	—	765
Summa 1938	623	15	148	10	119	—	2	3	36	14	5	9	283	1	2	1 270
” 1937	559	—	324	23	56	8	—	3	46	6	3	16	155	—	1	1 200

Redovisningen är så till vida summarisk, som mutsedel i åtskilliga fall utfärdats å flera än det eller de mineral, under vilkas rubrik den återfinnes å sid. 39. Dessa fall äro ifråga om nyupptäckta fyndigheter med avseende på mutsedlar gällande järnmalm: 3 järn- och blymalm samt 2 järnmalm med sulfider; guldalm: 1 guldhaltig svavelkis jämte molybdenmalm; kopparmalm: 2 koppar- och svavelkis, 1 koppar- och järnmalm, 1 koppar- och blymalm jämte guldhaltig svavelkis, 1 koppar- och silvermalm jämte svavelkis samt 11 koppar-, bly- och zinkmalm; manganmalm: 1 mangan- och järnmalm; bly-, silver- och zinkmalm: 24 zink- och blymalm jämte svavelkis samt 4 bly-, silver- och kopparmalm; svavel- och magnetkis: 3 svavel-, magnet- och kopparkis, 2 svavel- och kopparkis samt 2 sulfidmalmer. Beträffande förut inmutade fyndigheter ha i tabellen redovisats under mutsedlar gällande järnmalm: 10 järnmalm med sulfider samt 7 järn-, zink- och blymalm; kopparmalm: 16 koppar- och svavelkis, 21 koppar-, zink- och blymalm, 2 koppar-, svavel- och magnetkis samt 2 kopparkis och zinkblände; manganmalm: 2 mangan- och järnmalm; bly-, silver- och zinkmalm: 1 bly- och zinkmalm jämte svavelkis; svavel- och magnetkis: 1 svavel- och kopparkis samt 5 svavel- och magnetkis jämte zink-, bly- och kopparmalm.

Tilldelade utmål. Enligt 21 § i gruvstadgan skall för inmutad fyndighet, då fyndigheten är blottad och prov å malmen erhållits, ett visst utmål anvisas, innefattande det utrymme på marken, varinom gruvägaren sedermera har rätt att med andras uteslutande bedriva arbetet. Jämlikt denna bestämmelse ha under 1938 anvisats 58 utmål, varav 35 för järn-, 3 för järn- och mangan-, 6 för molybden-, 1 för volfram-, 1 för koppar-, 1 för zink-, 5 för zink- och bly-, 1 för zink-, bly- och kopparmalm samt 2 för svavel- och kopparkis, 1 för svavelkis och 2 för järnmalm och sulfider. Närmast föregående år anvisades 82 utmål.

Sättet för arbetsskyldighetens fullgörande. För bevarande av rätten till ett utmål måste inom detsamma utföras en viss kvantitet arbete varje år eller under vissa omständigheter flera års arbetskvantitet på ett år, s. k. försvarsarbete, bergsöverstyrelsen dock obetaget att meddela gruvägare, som innehar flera intill varandra gränsande utmål, tillstånd att, så länge de av honom fortfarande innehavas, få under ett eller flera år genom arbete inom något eller några av utmålen fullgöra arbetsskyldigheten för dem alla. Har arbetsskyldigheten fullgjorts för tre år och utmål blivit gruvan tilldelat, kan gruvägaren i stället för försvarsarbete betala en årlig avgift av 50 kronor eller erhålla vilostånd.

Tabellen nedan, som även visar de olika sätt, på vilka arbetsskyldigheten fullgjorts, ger vid handen, att rätten till erhållna utmål och koncessionerade

Sättet för bibehållande av äganderätt till utmålen år 1938.

	Utmål med arbetsskyldigheten fullgjord					Utmål under vilostånd	Summa utmål
	genom arbete under året			genom arbete under föregående år	genom erläggande av avgift		
	med	utan	i närgränsande utmål				
Järngruvor	313	83	503	75	894	1 114	2 982
Andra malmgruvor.....	53	57	101	107	248	464	1 030
Stenkolsgruvor.....	19	—	315	—	—	—	334
därav områden koncessionerade enl. lagen den 28 maj 1886	8	—	9	—	—	—	17
Summa 1938	385	140	919	182	1 142	1 578	4 346
» 1937	363	120	880	211	1 082	1 599	4 255

områden 1938 bevarats i 4 329 utmål och i 17 enligt lagen den 28 maj 1886 koncessionerade områden. Dessutom har arbetsskyldigheten fullgjorts vid 45 sjömalmsutmål, därav genom arbete under året vid 25 samt genom arbete under ett föregående år vid 20, varjämte arbetsskyldigheten fullgjorts genom arbete under året vid 1 grönstensutmål i Kalmar län.

Under redogörelseåret hava 9 utmål anmälts sönade.

Beviljade vilostånd. Antalet utmål, för vilka vilostånd eller förlängning därav beviljats att träda i kraft vid redogörelseårets utgång eller fr. o. m. den 1 januari 1939, utgjorde 330. För 312 av dessa beviljades jämlikt 44 § i gällande gruvstadga vilostånd av bergmästarne, medan för de övriga 18 förlängt vilostånd beviljades av bergsöverstyrelsen. För 1937 voro motsvarande siffror resp. 407, 400 och 7. Av ovannämnda antal 312 avsågo 227 järnmalm, 1 guld- och silvermalm, 1 nickelmalm, 10 kopparmalm, 2 zinkmalm, 36 zink- och blymalm, 1 koppar-, bly- och zinkmalm, 1 molybdenmalm, 10 svavel- och kopparkis samt 23 svavelkis.

Résumé.

Le tableau suivant présente des données sommaires concernant la production des industries extractives et métallurgiques de la Suède, en 1938.

Aperçu des industries extractives et métallurgiques en 1938.

	Nombre d'établissements	Personnel		Force motrice: chevaux		Valeur de vente des produits Mille couronnes
		administratif	ouvrier	directement employée pour les machines et les appareils	employée pour alimenter des générateurs électriques	
Mines de fer	92	610	10 748	111 996	10 251	217 537
Autres mines de minerais métallifères	21	163	1 811	24 330	1 035	38 994
Usines à fer	73	4 387	35 646	328 043	281 920	466 709
Autres usines pour la production de métaux, etc.	5	253	1 147	19 630	1 900	49 828
Mines de houille	6	53	1 018	5 695	—	5 315
Etablissements pour l'industrie de la pierre	621	837	13 060	38 034	1 405	54 015
Totaux 1938	818	6 303	63 430	527 728	296 511	832 398
» 1937	782	5 912	62 476	484 923	253 733	773 944

Il ressort du tableau ci-dessus que l'ensemble des industries extractives et métallurgiques présente aussi en 1938 un résultat très favorable. Ainsi la valeur des produits destinés à la vente a continué de s'accroître, de 7·6 % en 1938; cette valeur, qui a augmenté sans interruption depuis 1932, surpassa déjà en 1935 les résultats culminants de l'année 1929 et était en 1938 de 83 % au-dessus de ces derniers. Cette augmentation par rapport à l'année précédente se rapporte ainsi qu'en 1937 plus ou moins à toutes les branches principales. L'augmentation a été la plus grande, savoir 31·3 millions de couronnes, pour les mines de fer. Le pourcentage de l'augmentation des autres mines, des autres usines que celles de fer et des établissements pour l'industrie de la pierre a été assez élevé. Pour les usines de fer l'augmentation de la valeur de vente était de 11·4 millions de couronnes, c'est-à-dire de 455·3 à 466·7 millions de couronnes. Le nombre total des ouvriers a augmenté de 1·5 % par rapport au chiffre culminant de l'année 1937. Pourtant ce n'est que les mines de fer qui présentent des chiffres plus élevés qu'en 1937, mais l'augmentation relative à ce groupe, 1 520 ouvriers, a de beaucoup surpassé la diminution qui s'est produite par rapport à tous les autres groupes. Le total des heures de travail pour l'ensemble des industries est resté à peu près sans changement.

L'extraction du minerai de fer s'est diminuée de 6·9 %, comparée à celle de 1937. Elle se répartit de la manière suivante:

	1937		1938	
	Tonnes	Mille couronnes	Tonnes	Mille couronnes
Minerai directement utilisable ..	13 727 952	157 444	12 666 992	182 443
Schlich	1 224 597	13 015	1 261 031	16 179
Totaux	14 952 549	170 459	13 928 023	198 622

Surtout le schlich mais aussi, en partie, le minerai directement utilisable ont livré les produits suivants:

	1937		1938	
	Tonnes	Mille couronnes	Tonnes	Mille couronnes
Briquettes	37 652	909	42 698	1 098
Sinters	876 383	14 557	922 880	17 340

L'exportation du minerai de fer s'est diminuée à 12 489 384 tonnes, en 1938, de 13 768 209 tonnes, en 1937.

Aujourd'hui la production du *minerai de fer limoneux*, le rendement duquel est minime, s'est restreinte à 19 tonnes; le total correspondant était de 11 tonnes, en 1937.

La production du fer de *fonte*, 667 909 tonnes, en 1938, présente une augmentation de 3,1 % par rapport à celle de 1937.

La quantité totale des *ferro-alliages* s'est augmentée à 45 670 tonnes, en 1938, de 45 272 tonnes, en 1937.

La production de *l'éponge de fer* était de 18 789 tonnes, en 1938; le total correspondant de l'année précédente était de 15 152 tonnes.

La production du *fer et du métal fondu, soumis à l'affinage au bas foyer* fait voir les chiffres suivants:

	1937		1938	
	Tonnes	Mille couronnes	Tonnes	Mille couronnes
Gueuses et milbars	26 460	6 200	22 688	6 512
Métal fondu	1 105 602	203 622	972 021	169 450
dont Bessemer	109 280	10 300	117 554	10 145
» Martin	742 017	126 730	627 807	99 357
» acier fondu au creuset	495	150	414	133
» » de fusion électrique..	253 810	66 442	226 246	59 815

Les chiffres concernant les produits principaux de *fer et d'acier en barres et d'autres ouvrages en fer et acier* ont été:

	1937		1938	
	Tonnes	Mille couronnes	Tonnes	Mille couronnes
Fer forgé, ainsi que fer laminé à chaud, en fer Lancashire ou Vallon ¹⁾	11 440	3 586	7 023	2 292
Fer et acier forgés, en acier fondu ¹⁾	24 059	16 797	26 395	17 885
Fer et acier laminés à chaud, en acier fondu:				
Billettes (ébauches de tubes, pleines incl.) et platines, produits destinés à la vente....	62 974	13 808	52 277	11 407
Fer et acier en barres (battu, gros et médium), fer feuillard, etc.	283 711	90 724	247 526	77 670
Fer d'angle, à T, etc., et autre fer façonné (gros et médium)	48 661	10 727	58 484	12 628
Autre fer gros (rails, éclisses, plaques d'assise, essieux, etc.)	29 054	5 313	13 794	2 708
Fil de fer laminé à chaud	119 300	29 485	104 303	24 423
Tôles fortes et médium.....	44 053	14 168	52 574	20 043
Tôles minces	84 871	35 976	85 518	33 399
Tuyaux laminés et étirés à chaud (ébauches de tubes, creuses incl.)	72 774	33 762	67 170	35 574
Déchets de fer	305 025	25 728	276 674	20 233

¹⁾ Pour les ébauches, il ne s'agit que des produits destinés à la vente.

Les *minerais autres que ceux de fer* présentent les chiffres suivants:

	1937		1938	
	Tonnes	Mille couronnes	Tonnes	Mille couronnes
Minerai d'or.....	244 978	20 700	260 540	28 200
» d'argent et de plomb ..	14 819	3 343	13 535	2 396
» de cuivre.....	7 628	1 319	15 191	2 012
» » manganèse	6 128	222	6 079	264
» » zinc	67 897	5 431	65 833	3 067
» » wolfram	138	415	198	970
Pyrite de fer.....	172 968	2 147	186 390	2 420
Graphite	100	9	192	17

La production des principaux *métaux autres que le fer* a été:

	1937		1938	
	Kilogrammes	Mille couronnes	Kilogrammes	Mille couronnes
Or	4 906 ³⁷	21 448	6 158 ³³	27 081
Argent.....	17 131	973	20 013	1 099
	Tonnes		Tonnes	
Cuivre	10 100	11 294	11 284	9 804
Aluminium	¹⁾ 2 284	4 180	2 418	4 619

L'exploitation des gisements de *houille* présente le résultat suivant:

	1937		1938	
	Tonnes	Mille couronnes	Tonnes	Mille couronnes
Houille	460 465	4 790	431 030	4 834
Argile réfractaire	99 827	303	118 409	324
Argile de klinker	49 235	217	35 902	158

Les *pierres dégrossies, concassées, taillées et polies* et les *autres ouvrages en pierre* présentent les chiffres suivants:

	1937		1938	
	Tonnes	Mille couronnes	Tonnes	Mille couronnes
Granit et gneiss, blocs bruts et macadam	717 282	2 664	846 755	3 327
pavés	415 263	8 090	390 181	7 627
dalles et bordures de trottoirs	44 579	1 253	44 307	1 303
pierres de construction, ni polies ni sculptées	11 053	867	18 436	1 248
autres ouvrages.....	11 827	3 634	12 755	3 998
Granit dit noir ou vert, en blocs	52 093	2 946	51 670	3 530
pierres ouvrées.....	5 681	3 340	5 980	3 579
Pierre ollaire, blocs bruts et ouvrages, toutes espèces.....	7 937	855	6 797	783
Schiste, pierre brute et ouvrages en ces matières, toutes espèces	2 529	286	2 390	289
Grès, quartzite et silex pyromaque, pierre brute et cassée, pierres ouvrées.....	176 789	1 006	229 276	1 136

¹⁾ Chiffres rectifiés.

	1937		1938	
	Tonnes	Mille couronnes	Tonnes	Mille couronnes
Pierre à chaux et dolomite, pierre brute, cassée et moulue	1 002 286	3 891	938 364	3 880
pierres de construc- tion et autres ouvrages.....	17 247	2 082	22 054	2 302
Marbre, en blocs, et pierres ouvrées, en marbre	15 267	5 190	19 040	6 480
Feldspath, non moulu	37 149	489	33 890	509
moulu.....	11 991	415	11 221	398
Quartz, non moulu	79 394	524	77 296	525
moulu	7 855	203	8 175	191
	hl		hl	
Chaux calcinée, non éteinte	6 153 382	12 696	6 221 909	13 147
éteinte.....	208 334	321	225 717	365
	Tonnes		Tonnes	
Craie et farine fossile	23 380	1 421	23 235	1 366
Autres ouvrages	—	63	—	43

Tab. 1. Uppfordringen ur

	1	2	3	4
	Gruvor (gruvfält)	Antal dagar, var- under gruvan arbetats	Totala kvantiteten utfraktat berg och malm	
			Under jord	I dagbrott
			Ton	
1	Stockholms län	—	40 398	59 885
2	<i>Valö socken</i> : Rörbergsgruvan, äldre varp	240	—	—
	<i>Häverö socken</i> : Herrängsfältet:			
3	Eknäsgruvan	295	32 963	—
4	Spatgruvan	187	102	17 888
5	Evagruvan	295	7 125	40 108
6	Lillångsgruvan	87	208	1 889
7	Uppsala län	—	191 539	—
8	<i>Alunda socken</i> : Ramhällsfältet (Gamla Ramhälls-, Hargs-, Karl- Ols-, Hammarins- och Hälsingegruvorna), äldre varp	294	—	—
	<i>Dannemora socken</i> : Dannemora gruvors odalutmål:			
9	Mellanfältet	300	148 159	—
10	Sjöhagsgruvan	246	43 380	—
11	<i>Lena socken</i> : Brunna gruvor, äldre varp	181	—	—
12	Södermanlands län	—	162 686	12 948
13	<i>Sköldinge socken</i> : Kantorps gruvfält (Östra, Västra och Nya Kantorpsgruvorna samt Vilhelminagruvan) ..	292	140 228	—
14	Ramstafältet (Oskarsgruvan)	50	4 020	—
15	<i>Gåsinge socken</i> : Älgsjöbacksfältet (Myrgruvan)	300	4 463	—
16	<i>Österåkers socken</i> : Asköfältet (Östra Askögruvan)	300	13 975	12 948
17	Jönköpings län	—	—	—
18	<i>Månsarps socken</i> : Smålands Tabergs gruvfält (Södra gruvan samt Sandseryds-, Unnaryds- och Norra Allmän- ningsgruvorna), äldre varp	200	—	—
19	Malmöhus län	—	400	—
20	<i>Rödödinge socken</i> : Fyledalens gruvfält (Kurremöllagruvan)	59	¹⁰⁾ 400	—
21	Värmlands län	—	185 816	—
	<i>Färnebo socken</i> : Persbergs odalfält:			
22	Skärstöten	304	18 157	—
23	Magneteten och Storgruvan		16 228	—
24	Alabama		42 369	—
25	Äldre varp		—	—
26	Långbansfältet (Stor-, Sandelins-, Källar- och Hyttisjögruvorna)	300	12 768	—
27	<i>Nordmarks socken</i> : Tabergs gruvor	295	45 467	—
28	Finnmosse gruvor	296	31 887	—
29	Nordmarks gruvor	295	18 940	—

¹⁾ Genom magnetisk sovring. — ²⁾ Genom magnetisk sovring; därav ur äldre varp 1 115 ton. — ³⁾ Ur äldre ur äldre varp 875 ton. — ⁴⁾ Därav ur äldre varp 158 ton. — ⁵⁾ Därav ur äldre varp 21 288 ton. — ⁶⁾ Därav genom
¹¹⁾ Härtill kommer 323 ton övermalm. — ¹²⁾ Mullmalm. — ¹³⁾ Genom magnetisk sovring; därav ur äldre varp

järngruvorna år 1938.

5	6	7	8	9	10	
Erhållen skrädd, direkt användbar malm, däri inbegripet plock-, vask- och magnetiskt sovråd malm	Nettoförsälj- ningsvärde fritt banvagn eller fartyg å den direkt användbara malmen	Den producerade direkt användbara malmens genomsnittshalt av			Erhållen anriknings- malm	
		järn	fosfor	svavel		
T o n	Kronor	%			T o n	
—	—	—	—	—	60 774	1
—	—	—	—	—	¹⁾ 6 562	2
}	—	—	—	—	²⁾ 54 212	3
	—	—	—	—		4
	—	—	—	—		5
	—	—	—	—		6
179 566	2 636 500	—	—	—	69 200	7
—	—	—	—	—	63 845	8
{ ¹⁾ 103 526	1 520 000	51	0·004	0·04	¹⁾ 3 749	9
	74 000	47	0·004	0·04		
	49 000	44	0·004	0·05		
	928 000	49	0·003	0·18		
³⁾ 6 026	—	—	—	—	⁵⁾ 1 606	10
⁴⁾ 54 932	—	—	—	—	—	11
{ ¹⁾ 6 100	61 000	45	0·02	0·1	—	11
	4 500	43	0·01	0·5		
737	—	—	—	—	173 643	12
5 252	101 289	—	—	—	—	13
⁶⁾ 1 122	23 169	57	0·02	0·01	⁷⁾ 151 606	14
⁸⁾ 2 862	59 100	55	0·004	0·02	200	15
1 268	19 020	57·3	0·102	0·075	—	16
—	—	—	—	—	⁹⁾ 21 837	17
43 304	129 912	—	—	—	—	18
43 304	129 912	31	0·005	0·05	—	19
—	—	—	—	—	—	20
—	—	—	—	—	—	21
34 282	312 509	—	—	—	125 411	22
¹⁾ 2 384	29 800	57·1	0·006	0·01	¹⁾ 8 329	23
¹⁾ 2 362	27 163	55·7	0·008	0·006	¹⁾ 9 568	24
¹⁾ 4 821	50 621	54·7	0·011	0·008	¹⁾ 23 279	25
—	—	—	—	—	¹⁾ 1 310	26
{ 2 125	23 377	58	0·015	0·013	5 676	27
	1 932	62	0·014	0·012		
¹¹⁾ { ¹⁾ 7 072	56 576	52·3	0·006	0·019	¹⁾ 20 290	28
	51 744	57·9	0·014	0·044		
	71 296	52·4	0·009	0·079		
—	—	—	—	—	¹²⁾ 27 138	29
—	—	—	—	—	¹⁴⁾ 29 821	30

varp. — ⁴⁾ Genom magnetisk sovring; därav ur äldre varp 29 215 ton. — ⁵⁾ Genom magnetisk sovring; därav magnetisk sovring 1 866 ton. — ⁶⁾ Genom magnetisk sovring; därav ur äldre varp 6 500 ton. — ¹⁰⁾ Oskrätt. — 9 000 ton. — ¹⁴⁾ Genom magnetisk sovring; därav ur äldre varp 14 000 ton.

	1	2	3	4
1	Örebro län	—	1 165 851	12 123
2	<i>Nora socken:</i> Stribergs gruvfält:			
	Övra Kärrgruvorna samt Kil- och Långgruvorna	287	109 168	—
3	Åsbobergsgruvan	295	12 948	—
4	Komministergruvan, äldre varp			
5	Svartbergsgruvan, äldre varp			
6	Rödbergsfältet	295	11 180	—
	Pershyttefältet:			
7	Övre fältet	298	46 869	—
8	Nedre fältet	272	21 588	—
9	Lockgruvan, äldre varp			
10	Pershytte-Berggruvfältet (Gropatorps- och Pershytte-Berggruvorna)			
		293	40 057	—
11	Bergsängsfältet (Västra Åsa- och Timmergruvorna)	300	7 560	12 123
12	<i>Vikers socken:</i> Dalkarlsbergs gruvfält (Odalfältet samt Vasa- och Nya Vretgruvorna)	287	110 828	—
13	<i>Hjulsjö socken:</i> Ösjöbergsfältet (Kärr- och Norra Kärr-, Ösjöbergs- och Norra Ösjöbergs- samt Västra, Östra och Norra Kolningsbergsgruvorna)	291	58 063	—
14	Rishöjbergsfältet (Nya, Gamla och Norra Rishöjbergsgruvorna), äldre varp	110	—	—
15	Gröndalsfältet (Åkergruvan och Gröndals Järnmalmssgruva), äldre varp	53	—	—
16	<i>Hällefors socken:</i> Sirsjöbergsfältet (Stora Sirsjöbergs-, Sikfors-, Mossteg- och Länkgruvorna)	295	52 678	—
17	<i>Ljusnarsbergs socken:</i> Stållbergsfältet (Kejsarschaktet samt Kungs-, Drottning-, Överste- och Prinsgruvorna)	287	132 678	—
18	Haggruvfältet (Haggruvan)	287	32 529	—
	Sköttgruvfältet:			
19	Nya Karlgruvan	74	10 210	—
20	Carlsgruvan	225	21 467	—
21	Salbobergsfältet (Sjö-, Ång- och Badstugegruvorna samt Stora Salbobergsgruvan), äldre varp	150	—	—
	Bastkärnsfältet:			
22	Bastgruvan	292	76 025	—
23	Östra Bastkärnsgruvan	16	151	—
24	<i>Guldsmedshytte socken:</i> Ingelsgruvfältet (Stora Mossgruvan)	300	11 487	—
25	Stripa odalfält (Stripa-, Ottes-, Nya Ottes-, Tvilling-, Ris-, Backolles-, Björknäs-, Kil- samt Västra och Norra Hörningsbergsgruvorna)	243	312 046	—
26	Kampagruvan	225	14 680	—
27	Nybergsgruvan	175	9 071	—
28	Spågruvan	220	3 000	—
29	Södra Vildgruvan, äldre varp	129	—	—
	<i>Ramsbergs socken:</i> Blankafältet:			
30	Blanka gruvor	300	16 028	—
31	Pojk- och Elzviksgruvorna	300	38 509	—
32	Håkansbodalfältet (Tyskafällsgruvan)	300	17 031	—

¹⁾ Därav genom magnetisk sovring 2 360 ton. — ²⁾ Ur äldre varp — ³⁾ Genom magnetisk sovring. — varp 3 120 ton. — ⁷⁾ Därav genom magnetisk sovring 6 413 ton. — ⁸⁾ Därav genom magnetisk sovring 976 1 924 ton övermalm. — ¹²⁾ Malmen höll även 3.62 % mangan. — ¹³⁾ Därav genom magnetisk sovring 22 208 ton 14 400 ton samt ur äldre varp 1 660 ton. — ¹⁶⁾ Malmen höll även 4.21 % mangan. — ¹⁷⁾ Därav ur äldre

5	6	7	8	9	10	
662 610	6 815 043	—	—	—	309 223	1
{ 49 671	695 394	51·8	0·015	0·005	43 936	2
{ 2 423	33 922	66·2	0·015	0·003		
{ 3 066	42 924	53·3	0·008	0·549		
{ 3 553	42 636	63·7	0·021	0·006	5 659	3
{ 2 987	26 883	55	0·013	0·005		
—	—	—	—	—	10 996	4
—	—	—	—	—	1 641	5
1) { 1 376	22 000	59	0·005	0·05	—	6
{ 6 476	103 600	58	0·006	0·2		
2) 1 732	13 800	42·5	0·006	0·5		
{ 34 853	313 677	48·5	0·016	0·007	—	7
{ 3 433	24 031	43·5	0·018	0·007		
2) 2 695	18 865	43	0·018	0·007		
977	6 839	44	0·018	0·007	3) 18 383	8
2 468	17 276	44	0·018	0·007		
4) { 27 315	224 564	{ 45	0·018	0·002	—	10
5) 7 881		{ 36	0·02	0·002		
6) 18 303	146 424	48	0·007	1·3	—	11
{ 228	3 078	61·5	0·037	spår	66 258	12
{ 25 739	360 346	54·9	0·054	0·007		
7) 11 977	191 632	55	0·013	0·3	3) 17 834	13
8) 2 128	19 152	55	0·01	0·2	173	14
804	6 030	51	0·01	0·15	—	15
3) 575	8 625	58·7	0·004	0·01	3) 18 791	16
8) 87 712	1 491 104	9) 50·06	0·005	0·037	—	17
9) 17 192	223 496	10) 44·07	0·005	0·13	—	18
3) 3 400	23 800	{ 50	0·015	0·093	3) 12 720	{ 19 20
3) 11 753	81 221					
5 002	40 016	47	0·006	0·3	133	21
11) { 3) 20 272	466 632	{ 13) 47	0·01	0·286	—	{ 22 23
{ 13) 23 434		{ 14) 42·6	0·011	0·316		
{ 15) 16 060		{ 16) 34·2	0·01	0·25		
{ 3) 3 704	55 681	{ 47·78	0·019	0·002	—	24
{ 3) 2 151		{ 42·68	0·025	0·006		
{ 2 588	2 057 898	{ 65	0·013	0·005	26 508	25
{ 178 698		{ 49·13	0·006	0·006		
{ 68 580		{ 42·27	0·008	0·027		
—	—	—	—	—	13 152	26
—	—	—	—	—	17) 17 430	27
—	—	—	—	—	2 000	28
11 304	51 897	33	0·01	0·02	—	29
100	1 600	63·5	0·01	0·01	11 849	30
—	—	—	—	—	33 488	31
—	—	—	—	—	8 272	32

4) Därav i kombinerat sovringsverk 14 824 ton. — 5) Därav ur äldre varp 4 264 ton. — 6) Därav ur äldre ton. — 9) Malmen höll även 5·23 % mangan. — 10) Malmen höll även 4·09 % mangan. — 11) Härtill kommer samt ur äldre varp 1 226 ton. — 14) Malmen höll även 3·59 % mangan. — 15) Därav genom magnetisk sovrings varp 9 140 ton.

	1	2	3	4
1	Västmanlands län	—	742 703	76 541
	<i>Skinnskattebergs socken:</i> Riddarhytte odalutmål:			
2	Bäckegruvan	292	142 107	—
3	Höjdgruvan	292	—	76 541
4	Källfallsfältet (Valdemars- och Grund- bergsgruvorna)	292	83 424	—
5	Persgruvfältet (Övre Persgruvan)	232	43 752	—
6	<i>Norbergs socken:</i> Risbergsfältet (Bond- och Rännilsgruvorna)	294	22 681	—
7	Kallmorbergsfältet (Lilla Kallmoragruvan)	294	18 793	—
8	Morbergsfältet (Skakelbergs-, Gamla Mäns-, Norra Örling-, Mor- och Örlinggruvorna)	294	125 859	—
9	Norrbergsfältet (Tremännings-, Herr- och Bergs- mans- samt Nygruvorna)	293	60 021	—
10	Getbacks- och Röbergsfälten (Stora och Västra Åsgruvorna)	294	85 104	—
	Klackbergsfältet:			
11	Gröndalsgruvan	294	9 381	—
12	Storgruvan	294	11 042	—
13	Nya Kolningbergsfältet (Stads- och Strand- gruvorna)	294	9 398	—
14	Gamla Kolningbergsfältet (Uddevalla- och Pers- gruvorna)	294	30 356	—
15	Andersbenningsfältet (Vind- och Långgruvorna) Eskilbacksfältet:	293	46 005	—
16	Prostgruvan	175	2 314	—
17	Storgruvan	292	6 274	—
18	<i>Västanfors socken:</i> Östra och Västra Stortägsgruvorna	301	46 192	—
19	Kopparbergs län	—	4 130 382	28 196
20	<i>Stora Tuna socken:</i> Idkerbergsfältet (Voxna-, Kempe-, Berg- mästare-, Våg-, Magnet-, Pol-, Hemfrids-, Fogde- och Ingenjörsgruvorna)	296	239 938	—
21	Herrgruvan	296	46 712	—
22	Tuna Hästbergsfältet (Räms Vattugruva, Hins-, Strims-, Vatt- och Fixgruvorna) ..	295	144 800	—
23	<i>Silvbergs socken:</i> Hästhagbergs Fly- och Smedjegruva	290	20 879	—
24	Bråfalls Hengruva, äldre varp	290	—	—
25	<i>Säters socken:</i> Bispbergsfältet (Stor- och Gräsgruvorna)	290	31 518	—
26	<i>Garpenbergs socken:</i> Östra och Västra Smältarmossgruvorna	301	38 773	—
27	Intrångets gruvor (Ofreds-, Stjälk-, Viks-, Netzel-, Oxbergs- och Djupgruvorna)	300	154 112	—
28	Långviksfältet (Holmgruvan), äldre varp	110	—	—
29	Ryllshyttfältet (Kompanigruvan)	85	2 308	—
30	<i>Folkärna socken:</i> Lövsvedsgruvan	301	26 556	—
31	<i>Grangärde socken:</i> Grängesbergs exportfält	290	2 153 999	—
32	Risbergsfältet	300	362 535	—
	<i>Ludvika socken:</i> Blötbergsfältet:			
33	Kalvgruvan	295	369 119	—
34	Flygruvan	295	55 361	—
35	Brogruvan	275	4 193	—

¹⁾ Genom magnetisk sovrning. — ²⁾ Därav genom magnetisk sovrning 51 577 ton samt ur äldre varp 1 165 magnetisk sovrning 28 641 ton samt ur äldre varp 2 098 ton. — ³⁾ Därav ur äldre varp 2 327 ton. — ⁴⁾ Därav ⁵⁾ Malmen höll även 4·8 % mangan. — ¹⁰⁾ Malmen höll även 4·3 % mangan. — ¹¹⁾ Malmen höll även 4·5 % ton. — ¹⁵⁾ I kombinerat sovrningsverk. — ¹⁶⁾ Malmen höll även 10·2 % mangan. — ¹⁷⁾ Genom magnetisk därav i kombinerat sovrningsverk 683 ton. — ²⁰⁾ Genom magnetisk sovrning; därav ur äldre varp 7 866 ton. — ²³⁾ Mull i kombinerat sovrningsverk. — ²⁴⁾ Apatit. — ²⁵⁾ Därav i våtmekaniskt sovrningsverk 12 111

5	6	7	8	9	10	
184 735	2 304 573	—	—	—	525 488	1
¹⁾ 3 780	57 000	60	0·005	0·2	¹⁾ 107 969	2
¹⁾ 4 520	57 000	50	0·003	0·1	²⁾ 52 742	3
¹⁾ 14 245	279 000	60·5	0·005	0·049	³⁾ 61 898	4
¹⁾ 7 846	163 000	62·5	0·006	0·11	⁴⁾ 30 739	5
481	2 886	50	0·03	0·025	22 200	6
60	720	60	0·004	0·025	⁵⁾ 21 060	7
69 610	835 320	47·8	0·019	0·01	51 736	8
32 108	385 296	48·5	0·022	0·003	⁶⁾ 30 852	9
—	—	—	—	—	76 537	10
6 941	76 331	⁷⁾ 45	0·004	0·2	—	11
⁸⁾ 7 173	100 059	⁸⁾ 45	0·003	0·14	—	12
⁹⁾ 1 763		⁹⁾ 48	0·003	0·07	—	
¹⁰⁾ 1 971	46 881	¹⁰⁾ 45	0·004	0·12	—	13
¹¹⁾ 2 100		¹¹⁾ 47	0·003	0·07	—	
¹²⁾ 3 398	23 786	¹²⁾ 40	0·004	0·12	—	
¹³⁾ 5 916	157 632	¹³⁾ 45	0·004	0·12	—	14
¹⁴⁾ 7 713		¹⁴⁾ 47	0·003	0·07	—	
¹⁵⁾ 10 446	73 122	¹⁵⁾ 40	0·004	0·12	—	
—	—	—	—	—	¹⁶⁾ 27 096	15
¹⁶⁾ 1 627	16 540	45	0·025	0·01	—	16
3 037	30 000				1 132	17
—	—	—	—	—	41 527	18
2 249 484	31 524 929	—	—	—	791 445	19
¹⁷⁾ 124 158	1 490 000	62·9	0·56	0·005	—	20
¹⁸⁾ 26 887	323 000				—	21
¹⁹⁾ 2 407	30 219	¹⁹⁾ 36	0·003	0·4	¹⁷⁾ 100 390	22
—	—	—	—	—	¹⁾ 14 788	23
—	—	—	—	—	¹⁾ 14 530	24
¹⁸⁾ 15 348	184 178	63·5	0·007	0·01	¹⁹⁾ 4 083	25
—	—	—	—	—	²⁰⁾ 35 919	26
¹⁾ 65 936	791 232	52	0·009	0·9	²¹⁾ 72 610	27
—	—	—	—	—	¹⁾ 9 230	28
¹⁾ 544	9 983	47·5	0·0055	0·7	¹⁾ 1 571	29
¹⁾ 1 015	12 600	49·3	0·005	0·05	¹⁾ 22 091	30
²²⁾ 1 262 061	19 233 805	59·8	0·98	0·015	—	31
²³⁾ 208 933	2 327 516	62·9	0·72	0·015	—	
²⁴⁾ 565	7 260	8·1	8·44	0·013	—	
²⁴⁾ 5 627	72 252	3·3	15 23	0·055	—	
13 452	141 051	60·1	0·64	0·001	321 721	32
¹⁾ 195 736	2 574 000	55·4	0·48	0·01	¹⁾ 30 100	33
²⁵⁾ 31 236	476 300	60·5	0·75	0·01	—	34
²⁶⁾ 11 213	123 300	59·9	0·67	0·01	—	
915	11 000	52·4	0·13	0·01	—	35

ton. — ³⁾ Därav genom magnetisk sovring 57 175 ton samt ur äldre varp 4 723 ton. — ⁴⁾ Därav genom ur äldre varp 5 548 ton. — ⁷⁾ Malmen höll även 3·7 % mangan. — ⁸⁾ Malmen höll även 4·6 % mangan. — mangan. — ¹²⁾ Delvis oskrädd malm. — ¹³⁾ Malmen höll även 4 % mangan. — ¹⁴⁾ Därav ur äldre varp 54 sovring; därav ur äldre varp 500 ton. — ¹⁸⁾ Därav i kombinerat sovringsverk 8 130 ton. — ¹⁹⁾ Ur äldre varp, ²¹⁾ Genom magnetisk sovring; därav ur äldre varp 2 358 ton. — ²²⁾ Därav i kombinerat sovringsverk 414 693 ton. — ²⁶⁾ I våtmekanisk sovringsverk.

	1	2	3	4
	<i>Ludvika socken: Fredmundbergsfältet:</i>			
1	Jordgruvan	295	17 590	—
2	Tolvånggruvan	295	2 075	—
3	Kolbottengruvan	295	5 581	—
4	Nya Kolbottengruvan (Täktgruvan)	102	769	—
5	Ickorrgruvan	295	40 322	—
6	Håksbergsfältet (Väg-, Gran-, Förenings-, Nya Råbocks-, Mellankolar-, Lilla Håksbergs-, Norra Kärr- samt Backgruvorna)	227	8 085	—
7	Södra Håksbergsfältet (Stora Håksbergsgruvan)	294	4 976	—
8	Lekombergsfältet (Lekombergs-, Östra Höjd- och Höjdgruvorna)	294	155 411	—
9	Sörviksfältet (Sörviks Nygruva samt Berg- och Kolningsbergsgruvorna)	294	5 392	—
10	Källbottenfältet (Källbotten-, Västra Källbotten-, Lindboms- och Moréngruvorna)	294	17 176	—
	Gräsborgsfältet:			
11	Valsarvsgruvan	301	{ 44 476	—
12	Sultingruvan, äldre varp			—
13	<i>Ludvika stad: Hillängsgruvan</i>	290	69 768	—
14	<i>Norrbärke socken: Siksjöbergsfältet (Siksjöbergsgruvan)</i>	220	—	1 700
15	Torrstensbergsfältet (Tysk- och Stora Torrstensgruvorna)	241	11 825	—
	Nybergsfältet:			
16	Källgruvan	300	42 980	26 496
17	Kanalgruvan	300	30 713	—
18	Kärrgruvefältet (Vega- och Maskingruvorna) ..	300	22 440	—
19	Gävleborgs län	—	137 347	—
20	<i>Torsåkers socken: Nyängsfältet (Nyängsgruvan)</i>	295	86 015	—
21	Storstrecksfältet (Storstrecks-, Edske- och Afzegruvorna)	264	40 782	—
22	Penninggruvan, äldre varp	35	—	—
23	Lapphagsgruvan	162	3 000	—
24	Bodåsfältet (Lars-, Karl Fredriks- och Solveigsgruvorna)	290	7 550	—
25	Norrbottnens län	—	4 229 190	10 748 272
26	<i>Gällivare socken: Gällivare malmfält</i>	282	2 717 934	56 515
27	Koskullskulle gruvfält	273	413 285	—

¹⁾ Genom magnetisk sovring. — ²⁾ Därav i våtmekaniskt sovringsverk 1 078 ton. — ³⁾ I våtmekaniskt ⁴⁾ Malmen höll även 9·65 % mangan. — ⁷⁾ Genom magnetisk sovring; därav ur äldre varp 3 853 ton. — ton. — ¹⁰⁾ Därav genom magnetisk sovring 27 417 ton samt ur äldre varp 11 280 ton. — ¹¹⁾ Därav ur äldre ¹⁴⁾ Därav genom magnetisk sovring 207 776 ton. — ¹⁵⁾ Därav ur äldre varp 1 748 ton.

5	6	7	8	9	10	
1) 8 930	117 400	55·4	0·48	0·01	1) 1 400	1
1) 25	329	55·4	0·48	0·01	1) 3	2
{ 2) 2 395 3) 935 }	45 100	{ 57·9 59·9 }	{ 0·34 0·67 }	{ 0·01 0·01 }	—	3
{ 4) 374 5) 145 }	6 600	{ 55 59·9 }	{ 0·1 0·67 }	{ 0·01 0·01 }	—	4
{ 12 249 3 619 3) 5 467 3) 4 741 }	184 900 48 800 78 100 51 800	{ 60·2 56·2 58·4 59·9 }	{ 0·64 0·2 0·67 0·67 }	{ 0·01 0·01 0·01 0·01 }	—	5
350	3 868	47·3	0·085	0·03	5 593	6
595	6 575	47·3	0·085	0·03	1 763	7
1) 100 969	1 307 549	50·25	0·92	0·032	1) 42 784	8
—	—	—	—	—	1 058	9
1) 2 404	19 088	38·4	0·09	0·06	9 198	10
39 548	505 417	44·6	0·037	0·01	—	11
1 193	14 555	45·4	0·038	0·01	—	12
{ 1) 22 662 1) 33 667 }	541 280	{ 5) 35·06 6) 30·91 }	{ 0·007 0·007 }	{ 0·31 0·35 }	—	13
200	2 400	52	0·001	0·004	600	14
7) 11 640	147 472	45·1	0·035	0·01	8) 3 010	15
9) { 10 288 1 843 421 11) 18 791 }	205 800 46 000 8 400 375 800	49 63 52 51	0·006 0·005 0·006 0·005	0·05 0·009 0·3 0·5 }	1) 54 472 10) 38 697 1) 5 834	16 17 18
3 080	34 920	—	—	—	90 786	19
—	—	—	—	—	59 027	20
—	—	—	—	—	27 114	21
1 280	11 520	12) 21	0·013	0·192	—	22
13) 1 800	23 400	57	0·005	0·06	—	23
—	—	—	—	—	4 645	24
9 304 679	138 583 628	—	—	—	402 702	25
{ 1) 418 360 1) 77 494 1) 1 594 623 }	28 451 390	{ 64·4 65·5 61·2 }	{ 0·346 0·289 0·843 }	{ 0·03 0·04 0·09 }	1) 402 702	26
14) { 15) 4 150 254 778 61 014 }	23 077 2 435 664 339 246	63 64·8 61·2	0·409 0·027 0·044	0·05 0·1 0·15 }	—	27

sorringsverk. — 4) Därav i vätmekniskt sorringsverk 167 ton. — 5) Malmen höll även 10·5 % mangan. —
 8) Genom magnetisk sorring; därav ur äldre varp 996 ton. — 9) Därav genom magnetisk sorring 29 706
 varp 5 859 ton. — 12) Malmen höll även 7·1 % mangan. — 13) Därav genom magnetisk sorring 300 ton. —

	1	2	3	4
1	<i>Jukkasjärvi socken.</i> Kiirunavaara malmfält	299	602 238	10 494 830
2	Luossavaara malmfält	299	247 617	176 835
3	Tuolluvaara malmfält	299	248 116	20 092
4	Hela riket	—	10 986 312	10 937 965

5	6	7	8	9	10	
268 097 271 795 507 795 5 211 412	95 639 043	67·31 68·63 67·85 60·25	0·015 0·06 0·2 2	0·086 0·013 0·013 0·014	—	1
152 538 88 869 59 780 84 687 93	7 059 336	64·81 63·73 62·83 60·49 36·84	0·016 0·057 0·166 0·311 4·58	0·066 0·032 0·022 0·027 0·025	—	2
17 412 148 166 51 796 18 742 2 543 10 535	4 635 872	67·57 68·07 67·86 67·52 66·03 62·29	0·007 0·016 0·043 0·144 0·467 1·37	0·003 0·004 0·004 0·005 0·004 0·005	—	3
12 666 992	182 443 303	—	—	—	2 548 672	4

Slag av anrikningsverk: m = magnetiskt; v = våtanrikningsverk; mv = kombinerat

Briketteringsverk: b.

	1	2	3	4	5	6
	Verkets namn	Slag av anrikning	Antal timmar, varunder anrikningsverket varit i gång	I verket ingående rå-		
				Från nedanstående gruvor (gruvfält)	Vikt	Genom-järn
					Ton	%
1	Stockholms län	—	5 768	—	60 774	—
2	Vigelsbo	m	927	Rörbergsgruvan, äldre varp	6 562	43
3	Herräng	m	4 841	Herrängsfältet	¹⁾ 54 212	²⁾ 33·5
4	Uppsala län	—	6 380	—	63 845	—
5	Ramhäll	m	6 380	Ramhällsfältet, äldre varp	63 845	25·5
6	Gimo	—	—	—	—	—
7	Södermanlands län	—	9 215	—	173 443	—
8	Kantorps	mv	6 815	Kantorps gruvfält	³⁾ 151 606	32·8
9	Askö	m	2 400	Östra Askögruvan	⁷⁾ 21 837	24
10	Oxelösund	—	—	—	—	—
11	Värmlands län	—	19 114	—	126 099	—
12	Persberg	m	4 173	Persbergs odalfält	⁹⁾ 42 486	35·7
13	Långban	mv	2 275	Långbansfältet	6 364	¹¹⁾ 32
14	Taberg	m	6 662	Tabergs gruvor	20 290	35·2
15	Finnmosse	m	6 004	Nordmarks gruvor	¹⁴⁾ 29 821	25·4
16	Hagfors	—	—	Finnmosse gruvor	¹⁰⁾ 27 138	31·5
17	Nykroppa	—	—	—	—	—
18	Örebro län	—	32 034	—	322 509	—
19	Åsboberg	v	4 760	Övra Kärr-, Kil- och Långgruvorna {	32 324	41
20				Åsbobergsgruvan	6 948	42
21	Pershyttan	m	879	Komministergruvan, äldre varp..	3 383	40
22				Övra Kärrgruvorna samt Långgruvan	10 996	38
23				Svartbergsgruvan, äldre varp....	1 026	40
24				Nedre Pershyttfältet	1 641	30
25					18 383	40
26	Dalkarlsberg	mv	4 978	Dalkarlsbergs gruvfält	¹⁸⁾ 65 417	37
27					38 281	37
28	Bredsjö	m	4 366	Ösjöbergsfältet	17 634	48
29	Sikfors	m	4 704	Salbobergsfältet, äldre varp	133	32
30	Sköttgruvan	m	1 838	Rishöjbergsfältet, äldre varp ..	173	46
				Sirsjöbergsfältet	19 460	44·3
				Sköttgruvefältet	12 720	48·75
				Kampagruvan	13 152	50·8
				Blanka gruvor	46 058	34·6
				Tyskafallsgruvan	8 272	25
				Stripa odalfält	26 508	37·9
	Degerfors	—	—	—	—	—
	Bofors	—	—	—	—	—
	Röfors	—	—	—	—	—
	Pershytte masugu	—	—	—	—	—

*) Förutom i tabellen redovisade kvantiteter slig, briketter och sinter, erhållna med inhemsk järnmalm hållits 135 872 ton purple-ore med värdet 2 214 700 kr., och höllo 87 711 ton 56 % järn, 0·01 % fosfor av årets produktion ha vid ett verk framställt 87 208 ton briketter med värdet 2 188 000 kr. och vid ett Briketteringen pågick i 8 424 timmar och sintringen i 5 296 timmar.

¹⁾ Därav ur äldre varp 1 115 ton. — ²⁾ Rågodset höll även 0·9 % zink. — ³⁾ Därav 525 ton ur 1 115 10 043 ton ur 21 288 ton varpmalm. — ⁷⁾ Därav ur äldre varp 6 500 ton. — ⁸⁾ Därav 1 941 ton ur 6 500 godset höll även 5·5 % mangan. — ¹²⁾ Sligen höll även 3 % mangan. — ¹³⁾ Sligen höll även 10 % mangan. — varp 9 000 ton. — ¹⁷⁾ Därav 3 500 ton ur 9 000 ton varpmalm. — ¹⁸⁾ Ur äldre varp. — ¹⁹⁾ Därav 11 756

beteckningar:

magnetiskt och vätanrikningsverk; mf == kombinerat magnetiskt och flotationsverk.

Sintringsverk: s.

7		8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
gods			Erhållen färdig vara (slig)					Briketterings- eller sintnings- verk	Antal timmar, varunder verket varit i gång	Tillverkade briketter och sinter		
snittshalt av		Vikt	Värde	Genomsnittshalt av			Vikt			Värde		
fosfor	svavel			järn	fosfor	svavel					Ton	Kronor
%		Ton	Kronor	%					Ton	Kronor		
—	—	29 840	471 530	—	—	—	—	6 410	27 725	519 785	1	
0'007	0'6	4 212	42 000	62'5	0'004	0'4	—	—	—	—	2	
0'004	0'9	3) 25 628	429 530	62'3	0'002	0'1337	s	6 410	27 725	519 785	3	
—	—	19 332	250 000	—	—	—	—	5 831	12 775	197 000	4	
0'014	0'1	19 332	250 000	63'4	0'008	0'059	—	—	—	—	5	
—	—	—	—	—	—	—	s	5 831	4) 12 775	197 000	6	
—	—	74 975	1 519 795	—	—	—	—	11 434	115 715	2 352 407	7	
0'025	0'05	6) 68 452	1 467 611	61'1	0'018	0'04	s	5 290	44 608	1 074 607	8	
0'06	0'05	8) 6 523	52 184	54	0'06	0'05	—	—	—	—	9	
—	—	—	—	—	—	—	s	6 144	71 107	1 277 800	10	
—	—	51 566	582 366	—	—	—	—	14 503	42 322	772 900	11	
0'008	0'007	10) 20 021	260 273	61'65	0'006	0'01	—	—	—	—	12	
0'012	0'02	{ 606	6 666	12) 61'5	0'011	0'019	}	—	—	—	13	
—	—	{ 2 530	45 541	13) 54	0'016	0'024		—	—	—	14	
0'008	0'1	6 429	61 076	62'35	0'003	0'028		—	—	—	15	
0'008	0'1	15) 11 284	107 198	60'95	0'005	0'059	}	—	—	—	16	
0'01	0'1	17) 10 696	101 612	64'25	0'005	0'059		—	—	—	17	
—	—	—	—	—	—	—	s	8 576	22 040	387 900	18	
—	—	—	—	—	—	—	s	5 927	20 282	385 000	19	
—	—	140 789	1 806 652	—	—	—	—	54 143	91 963	1 823 801	20	
0'015	0'01	{ 9 370	131 180	55'2	0'015	0'01	}	—	—	—	21	
0'015	0'01		5 749	68 988	59'9	0'016		0'024	—	—	—	22
0'02	0'01		7 463	93 288	66'8	0'008		0'034	—	—	—	23
0'02	0'005	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24	
0'008	0'55	{ 837	17 528	68'2	0'002	spår	}	—	—	—	25	
0'004	spår	{ 415	—	68'2	spår	0'03		—	—	—	26	
0'015	0'003	6 200	74 400	63	0'005	0'003	—	—	—	—	27	
—	—	14 341	200 774	56'8	0'056	0'003	—	—	—	—	28	
0'05	0'006	21 487	300 818	69	0'009	0'038	}	—	—	—	29	
0'06	0'03	19) 1 391	19 474	68'1	0'037	0'002		—	—	—	30	
—	—	2 017	20 170	66	0'066	0'04		—	—	—	31	
—	—	303	3 787	60'4	0'17	0'003	—	—	—	—	32	
0'02	0'08	{ 10 919	191 082	64	0'004	0'028	b	8 249	10 949	240 878	33	
0'006	0'1		—	—	—	—	—	—	—	—	34	
0'015	0'1		—	—	—	—	—	—	—	—	35	
0'03	0'02	11 033	176 528	64'5	0'004	0'005	s	8 136	20) 16 582	381 386	36	
0'015	0'09	6 613	66 130	63'3	0'013	0'057	s	4 414	5 740	74 620	37	
0'006	1	7 080	77 880	65'5	0'003	0'8	—	—	—	—	38	
0'01	0'003	21 520	215 200	63'2	0'008	0'002	}	—	—	—	39	
0'003	0'06	2 568	23 112	58	0'003	0'04		—	—	—	40	
0'011	0'004	11 483	126 313	64'1	0'008	0'002		—	—	—	41	
—	—	—	—	—	—	—	s	5 148	11 060	222 085	42	
—	—	—	—	—	—	—	s	8 112	14 115	352 875	43	
—	—	—	—	—	—	—	s	7 704	9 434	213 017	44	
—	—	—	—	—	—	—	s	5 000	5 180	93 240	45	

som utgångsmaterial, ha såsom biprodukt vid kopparframställning av svavelkisbränder vid två kopparverk och 0'3 % svavel samt 48 161 ton 55 % järn, 0'005 % fosfor och 0'3 % svavel. Av 87 477 ton purple-ore annat verk av 46 065 ton purple-ore av årets produktion 43 776 ton sinter med värdet 877 000 kr.

ton varpmalm. — ⁴⁾ Därav av krossad styckemalm 7 938 ton. — ⁵⁾ Därav ur äldre varp 21 288 ton. — ⁶⁾ Därav ton varpmalm. — ⁷⁾ Därav ur äldre varp 1 310 ton. — ¹⁰⁾ Därav 655 ton ur 1 310 ton varpmalm. — ¹¹⁾ Därav ton ur äldre varp 14 000 ton. — ¹⁵⁾ Därav 5 000 ton ur 14 000 ton varpmalm. — ¹⁶⁾ Därav ur äldre ton ur 38 281 ton varpmalm. — ²⁰⁾ Därav av krossad styckemalm 519 ton.

	1	2	3	4	5	6
1	Västmanlands län . . .	—	46 520	—	523 451	—
2	Källfallet	m	6 061	Källfallsfältet	¹⁾ 56 606	37·1
3	Persgruvan	m	4 955	Källfallsfältet	5 292	39·1
4	Bäckgruvan	mf	7 023	Persgruvafältet	²⁾ 30 739	
5	Höjdgruvan	m	7 023	Bäcke-, Hag- och Pellegruvorna	³⁾ 107 969	39·3
6	Lienshyttan	—	—	Höjdgruvan	⁴⁾ 52 742	32·1
7	Kallmora	mv	4 158	Kallmorbergsfältet	⁵⁾ 20 994	34·9
8	Spännarhyttan	—	—	Risbergsfältet	21 361	33·3
9	Bålsjö	mv	3 863	Morbergsfältet	51 736	39·2
10	Östammossa	m	5 977	Norrbergsfältet	⁶⁾ 30 852	
11	Långgruvan	m	2 633	Getbacks- och Röbergsfälten	76 537	34
12	Stortäktsgruvan ⁹⁾	mv	4 827	Vindgruvan	27 096	31·1
13	Fagersta	—	—	Stortäktsgruvorna	41 527	29
14	Högfors	—	—	—	—	—
15	Köping	—	—	—	—	—
16	Kopparbergs län	—	47 267	—	762 785	—
17	Rämshyttan	m	6 536	Tuna Hästbergsfältet	¹⁰⁾ 100 390	40
18	Ulvshyttan	m	5 000	Hästtagbergs Fly- och Smedje- gruva	14 788	40
19	Bispberg	mv	1 000	Bråfalls Hemgruva, äldre varp	14 530	39
20	Vikmanshyttan	m	1 334	Bispbergsfältet, äldre varp	3 400	48
21	Smältarmossgruvan	m	2 936	Bispbergsfältet	683	47
22	Intrånget ¹³⁾	m	7 200	Hyttisot	¹¹⁾ (613)	60
23	Ryllshyttan	m	240	Smältarmossgruvorna	¹¹⁾ (544)	50
24	Lövsvedsgruvan	m	3 153	Intrångets gruvor	¹²⁾ 28 555	43
25	Bergslagsschaktet (Grängesberg)	mv	4 158	Holmgruvan, äldre varp	70 252	30
26	Blötberget	m	4 225	Smältarmossgruvorna, äldre varp	9 230	
27	Lekomberg	mv	4 285	Ryllshyttfältet	2 358	24·2
28	Nyberget	m	7 200	Lövsvedsgruvan	1 571	
29	Horndal	—	—	—	22 091	43·8
30	Domnarvet	—	—	Risbergsfältet	321 721	48·3
31	Långshyttan	—	—	Kalvgruvan	30 100	38·3
32	Gäyleborgs län	—	4 048	Jordgruvan	1 400	
33	Långnäs	m	4 048	Tolvmangruvan	3	41·62
34	Sandviken	—	—	Lekombergsfältet	42 784	
35	Norrbottnens län	—	4 385	Källgruvan	54 472	28
36	Vitåfors (Malmberget)	mv	4 385	Kanalgruvan	¹⁵⁾ 38 697	
37	Hela riket	—	174 731	Kärrgruvafältet	5 760	30
				Gällivare malmfält	¹⁶⁾ 482 555	41·1
					2 603 013	—

¹⁾ Därav ur äldre varp 4 723 ton. — ²⁾ Därav ur äldre varp 2 098 ton. — ³⁾ Ur rågodset, som höll 0·82 % varp 2 327 ton. — ⁴⁾ Därav ur äldre varp 5 548 ton. — ⁵⁾ Blodstenslig. — ⁶⁾ Svartmalmsslig. — ⁷⁾ Förutom året bruten direkt användbar malm, varav erhållits 11 889 ton sintringsgods med ett värde av 107 000 kr. — vändbar malm, har varken rågodset eller sligen inräknats i summasiffrorna för länet. — ⁸⁾ Därav ur äldre varp 641 ton kopparmalmsslig. — ⁹⁾ Analys finnes ej. — ¹⁰⁾ Därav ur äldre varp 11 280 ton. — ¹¹⁾ Därav av malm 21 255 ton. — ¹²⁾ Därav ur äldre varp 80 131 ton.

7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
—	—	233 909	2 783 770	—	—	—	—	38 257	205 424	3 930 132	1
0·005	0·17	27 080	352 000	63·2	0·004	0·025	—	—	—	—	2
0·008	0·28	18 165	250 000	64·6	0·006	0·1	—	—	—	—	3
0·005	2·05	47 635	620 000	66·8	0·005	0·6	s	6 544	49 987	1 235 000	4
0·004	0·25	21 000	289 000	64·6	0·002	0·055	—	—	—	—	5
—	—	—	—	—	—	—	s	7 392	21 495	462 000	6
0·009	0·03	10 849	130 188	59·6	0·005	0·024	}	—	—	—	7
0·025	0·1	10 076	120 912	61·1	0·007	0·055		—	—	—	7
—	—	—	—	—	—	—	s	7 754	32 196	547 332	8
0·018	0·03	{ 7) 20 977 8) 17 824	{ 384 857	{ 64·8 64·5	0·009	0·025	}	—	—	—	9
0·066	0·15				0·007	0·015		—	—	—	9
0·006	0·05	34 023	374 253	62	0·002	0·04	—	—	—	—	10
0·006	0·05	11 756	117 560	59	0·003	0·03	—	—	—	—	11
0·007	0·06	14 524	145 000	63·1	0·004	0·02	—	—	—	—	12
—	—	—	—	—	—	—	s	7 132	57 296	934 000	13
—	—	—	—	—	—	—	s	7 000	35 300	529 500	14
—	—	—	—	—	—	—	s	2 435	9 150	222 300	15
—	—	435 862	5 102 984	—	—	—	—	40 063	359 629	6 134 806	16
0·02	0·7	48 379	677 300	59·5	0·01	0·3	s	3 811	22 562	569 916	17
0·006	0·03	{ 19 730	{ 197 300	{ 61	0·004	0·01	s	7 872	11 718	234 360	18
0·006	0·03				0·005	0·005	}	—	—	—	19
0·01	0·01	2 380	28 561	65	0·005	0·005		—	—	—	19
0·01	0·01	469	5 632	65	0·005	0·005	}	—	—	—	20
0·01	0·004	{ 11) (829)	{ 11) (18 000)	{ 70	spår	spår		—	—	—	20
0·01	0·004				spår	spår		—	—	—	20
0·003	0·7	18 910	189 000	61·2	0·001	0·3	—	—	—	—	21
—	—	25 528	306 336	—	—	—	—	—	—	—	—
0·01	0·9	3 354	40 248	66	0·008	0·6	—	—	—	—	22
—	—	857	10 284	—	—	—	—	—	—	—	—
14)	14)	458	11 528	65·1	0·0035	0·37	—	—	—	—	23
0·005	0·08	14 107	141 000	62·7	0·003	0·03	—	—	—	—	24
0·76	0·002	220 537	2 315 636	62·4	0·54	0·003	—	—	—	—	25
—	—	19 670	—	—	—	—	—	—	—	—	—
0·3	0·01	914	238 800	62	0·19	0·01	—	—	—	—	26
—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
0·98	0·04	26 113	355 659	59·68	0·29	0·015	—	—	—	—	27
0·006	0·15	{ 34 454	{ 585 700	{ 62	0·004	0·1	b	8 424	31 749	857 200	28
0·005	0·5				—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	s	1 661	5 105	79 000	29
—	—	—	—	—	—	—	s	7 598	269 822	4 047 330	30
—	—	—	—	—	—	—	s	10 697	18 673	347 000	31
—	—	48 021	576 252	—	—	—	—	14 423	110 025	2 706 838	32
0·009	0·282	48 021	576 252	64·6	0·004	0·119	s	7 338 ¹⁷⁾	57 294	1 432 350	33
—	—	—	—	—	—	—	s	7 085 ¹⁸⁾	52 731	1 274 488	34
—	—	226 737	3 085 896	—	—	—	—	—	—	—	35
—	—	138 448	{ 3 085 896	{ 70·2 71·2 63·6	0·021	0·015	}	—	—	—	—
0·734	0·098	44 095			0·009	0·014		—	—	—	36
—	—	44 194			0·492	0·347		—	—	—	—
—	—	1 261 031	16 179 245	—	—	—	—	185 064	965 578	18 437 669	37
—	—	—	—	—	—	—	b	16 673	42 698	1 098 078	—
—	—	—	—	—	—	—	s	168 391	922 880	17 339 591	—

koppar, erhöills även 3 920 ton kopparmalmsslig. — ⁴⁾ Därav ur äldre varp 1 165 ton. — ⁵⁾ Därav ur äldre i tabellen redovisat gods har vid Stortägsgruvan sovrats och krossats 16 043 ton vid Kolningbergsfälten under ¹⁰⁾ Därav ur äldre varp 500 ton. — ¹¹⁾ Enär rågodset utgöres av hyttsoat samt i tabell 1 redovisat direkt an- 502 ton. — ¹²⁾ Ur det vid anriktningsverket erhållna avfallet, som höll 10·3 % koppar, erhöills genom flotation krossad styckemalm 3 766 ton. — ¹⁷⁾ Därav av krossad styckemalm 4 404 ton. — ¹⁸⁾ Därav av krossad stycke-

Tab. 3. Tillverkningen av smältstycken och råskenor samt götmetall år 1938.

Tillverkningar	1	2	3	4	5	6
	Hela tillverkningen		Därav till avsalu			
	Ton	Värde i kronor	genom export	inom landet	Värde i kronor	
			Ton			
<i>Smältstycken och råskenor, ovällda:</i>	22 688	6 512 075	14 885	135	4 761 334	
framställda medelst: Lancashiremetod	21 448	6 150 175	14 885	135	4 761 334	
Vallonmetod	1 240	361 900	—	—	—	
<i>Göt, ovällda, samt smidbart gjutgods:</i>	972 021	169 450 453	3 931	46 669	19 203 379	
Bessemer-:	117 554	10 144 809	2 693	18	708 877	
sur: göt	12 103	2 235 984	2 693	18	708 877	
basisk: göt	105 451	7 908 825	—	—	—	
Martin-:	627 807	99 357 052	837	38 358	9 913 965	
sur: göt:	216 362	47 414 341	79	14 610	3 801 974	
kvalitetsprodukt	211 931	46 877 311	79	14 593	3 797 724	
ordinär produkt	4 431	537 030	—	17	4 250	
gjutgods, skrotat:	3 286	2 209 191	54	1 936	1 498 711	
kvalitetsprodukt	2 801	1 889 091	3	1 522	1 191 811	
ordinär produkt	485	320 100	51	414	306 900	
basisk: göt:	404 189	47 113 704	531	18 871	2 460 081	
kvalitetsprodukt	48 863	6 846 279	—	272	32 706	
ordinär produkt	355 326	40 267 425	531	18 599	2 427 375	
gjutgods, skrotat:	3 970	2 619 816	173	2 941	2 153 199	
kvalitetsprodukt	165	42 742	—	18	15 660	
ordinär produkt	3 805	2 577 074	173	2 923	2 137 539	
Degelstål:	414	133 600	1	4	15 000	
göt	406	115 000	—	—	—	
gjutgods, skrotat	8	18 600	1	4	15 000	
Elektrostål:	226 246	59 814 992	400	8 289	8 565 537	
göt:	213 773	47 515 293	48	1 001	819 121	
kvalitetsprodukt	126 054	39 256 483	48	1 001	819 121	
ordinär produkt	87 719	8 258 810	—	—	—	
gjutgods, skrotat:	12 473	12 299 699	352	7 288	7 746 416	
kvalitetsprodukt	9 772	9 759 295	352	5 174	5 721 847	
ordinär produkt	2 701	2 540 404	—	2 114	2 024 569	
Summa smältstycken, råskenor och göt samt skrotat gjutgods	994 709	175 962 528	18 816	46 804	23 964 713	

¹⁾ Därav a) 5 resp. b) 446 ton i Brackelsbergsgn.

Anm. Såsom kvalitetsprodukt räknas förutom bessemer, sur, och degelstål:

Martin, sur, med undantag av vad som kan vara framställt i sur ugn av kokstäckjärn eller av vanligt, analytiskt eller i övrigt sorterat köpskrot.

Martin, basisk. Allt stål med en kolhalt över 0.55 %, tillverkat av träkolstäckjärn och prima skrot samt avsett för produkter, som skola användas i härdad form.

Stål under nämnda kolhalt, framställt av träkolstäckjärn och prima, väl sorterat skrot, för användning till sådana produkter, där svenskt material äger kvalitativt företräde framför utländskt, ex. solida ämnen för rörtillverkning, helvalsade rörriören för ångpannetuber och för kalldragning, plåt eller band för djuppressning.

Elektrostål. Allt stål av kolhalt över 0.55 %, som är avsett att användas i prima, härdade produkter. Till kvalitetsstål räknas även sådant stål, som användes för sanna kvalitetsprodukter som mjuk, basisk martin.

Legerade stål. Med nickel, kobolt, krom, volfram, molybden, vanadin och titan legerade stål räknas såsom kvalitetsstål. Manganstål räknas som kvalitetsstål, om ingående material äro prima. Kiselstål för dynamo- och transformatorplåt räknas likaledes till kvalitetsstål.

Tab. 4. Tillverkningen av smitt och pressat samt varmvalsat järn och stål m. m. samt erhållet skrot år 1938.

1	2	3	4	5	6
Tillverkningar	Hela tillverkningen		Därav till avsalu		
	Ton	Värde i kronor	genom export	inom landet	Värde i kronor
			Ton		
1. Varmvalsat och smitt järn av vällmetall	8 101	2 553 758	3 792	2 618	2 086 591
a) <i>Smitt järn</i> , stångjärn	934	450 820	934	—	450 820
b) <i>Varmvalsat järn</i>	7 167	2 102 938	2 858	2 618	1 635 771
Ämnen	1 078	261 979	—	—	—
Stångjärn, runt, fyrkant och platt	4 930	1 421 389	2 672	1 961	1 322 257
Bandjärn	1	335	—	1	335
Valstråd	1 084	363 535	112	656	257 479
Plåt	74	55 700	74	—	55 700
2. Smitt järn och stål av götmetall	—	—	4 263	18 829	15 918 833
a) <i>Ämnen</i>	22 536	11 334 747	705	1 197	2 466 133
b) <i>Smitt järn och stål, annat än ämnen</i>	24 493	15 418 406	3 558	17 632	13 452 700
Stångstål	5 390	4 405 909	976	4 273	4 270 797
Axlar	5 579	2 015 953	402	3 735	1 625 134
Andra grövre tillverkningar	13 524	8 996 544	2 180	9 624	7 556 769
3. Varmvalsat järn och stål av götmetall	—	—	114 218	468 326	177 004 034
a) <i>Ämnen</i>	—	—	6 676	45 601	11 407 400
Billets (inkl. massiva tubännen)	615 745	124 190 998	6 522	39 863	10 271 163
Platiner	107 326	21 916 384	154	5 738	1 136 237
b) <i>Varmvalsat järn och stål, annat än ämnen</i>	629 369	206 444 057	107 542	422 725	165 596 634
Stångjärn och -stål, runt, fyrkant och platt..	199 386	58 711 735	30 588	137 563	48 877 238
Ihåligt borrstål	14 201	8 197 223	13 072	788	8 024 488
Balkar, I och U, från och med 80 mm höjd..	16 667	3 008 393	420	14 713	2 731 119
Vinkeljärn och annat fasonjärn (inkl. hjulband)	41 817	9 619 319	2 164	32 590	7 936 658
Järnvägsskenor och annat varmvalsat fasonjärn för järnvägsbyggnader	8 633	1 338 115	3 331	5 124	1 310 525
Skarvjärn och bottenplåtar	3 635	820 613	—	3 615	816 532
Axlar (även blanksvarvade)	1 526	548 812	95	501	222 112
Bandjärn och bandstål i ringar eller överböjda knippor samt raka stänger med tjocklek av under 3 mm	33 939	10 761 151	3 649	9 888	4 227 095
Valstråd	104 303	24 422 555	18 694	68 515	19 080 428
Grovplåt med tjocklek av 5 mm och däröver	44 034	12 575 386	2 956	36 016	10 013 421
Mediumplåt med tjocklek av 3—5 mm	8 540	7 468 074	977	5 827	4 512 151
Tunnplåt med tjocklek av 0,6 —3 mm	68 524	27 806 229	2 047	59 912	20 803 935
” ” ” under 0,6 mm	16 994	5 592 329	1 465	15 461	5 552 430
Rör (inkl. ihåliga tubännen), valsade eller varmdragna	67 170	35 574 123	28 084	32 212	31 488 502
Summa smitt och pressat samt varmvalsat järn och stål	—	—	122 273	489 773	195 009 458

62 TAB. 4 (forts.). TILLVERKNINGEN AV SMITT OCH PRESSAT SAMT VARMVALSAT JÄRN OCH STÅL M. M. SAMT ERHÅLLET SKROT ÅR 1938.

1	2	3	4	5	6
Tillverkningar	Hela tillverkningen		Därav till avsalu		
	Ton	Värde i kronor	genom export	inom landet	Värde i kronor
			Ton		
4. Manufakturvaror och verkstadsprodukter					
Tackjärns- och metallgjutgods.....	34 605	9 263 954	9 689		3 802 643
Manufakturvaror av järn och stål	—	—	—		71 159 093
Maskingods och övriga verkstadsarbeten	—	—	—		92 179 940
Summa manufakturvaror och verkstadsprodukter	—	—	—	—	167 141 676
Summa smitt och pressat samt varmvalsat järn och stål jämte manufakturvaror och verkstadsprodukter	—	—	—	—	362 151 134
5. Stångjärnsavhugg och skrot för omsmältning,					
<i>erhållet vid framställning av de i tab. 3 och 4 redovisade tillverkningarna</i>	276 674	20 232 994	388	2 927	228 018
Av välljärn	931	132 950	354	136	91 099
» götmetall	275 743	20 100 044	34	2 791	136 919

Tab. 5. Tillverkningen vid bergverken av andra metaller än järn m. m.
år 1938.

1	2	3	4	5	6
Tillverkningar	Hela tillverkningen		Därav till avsalu		Av hela tillverkningen hava utslutande eller huvudsakligen framstälts av utländskt råmaterial kg
	kg	Värde i kronor	kg	Värde i kronor	
Guld (på våta vägen)	6 158 33	27 080 911	6 158 33	27 080 911	2 00
Silver (» » »)	20 012 55	1 098 644	20 002 15	1 098 072	8 00
Kopparskärsten (med 58 % koppar)	277 840	123 783	—	—	277 840
Cementkoppar	4 405 914	2 591 566	1 541 739	923 156	4 405 914
Råkoppar (slagkoppar med 87 % koppar)	362 210	242 058	19 716	13 176	362 210
Bessemerkoppar (med 98.25 % koppar, 0.0828 % guld och 0.2738 % silver)	7 499 110	1 ¹⁾	—	—	52 000
Raffinadkoppar, framställd av cementkoppar	3 520 606	2 985 967	3 520 606	2 985 967	3 520 606
Raffinadkoppar, framställd av bessemerkoppar	7 146 660	6 277 555	7 146 660	6 277 555	51 000
Raffinadkoppar, framställd ur skrot	152 000	128 917	152 000	128 917	—
Aluminium, framställd av aluminiumoxid	1 892 005	3 620 000	1 892 005	3 620 000	1 892 005
Aluminium, framställd ur skrot ²⁾	459 738	880 000	459 738	880 000	—
Sravel	17 792 880	1 487 129	17 792 880	1 487 129	—
Brunsten, pulveriserad	5 000	700	5 000	700	—

¹⁾ Värdet å denna mellanprodukt har ej angivits.

²⁾ År 1937 framställdes 425 876 kg med ett värde av 780 000 kr.

Anm. Av den redovisade kvantiteten cementkoppar höllo 1 537 690 kg 82.3 %, 2 864 175 kg 80 % och 4 049 kg 64.2 % koppar.

	1	2	3
		Antal dagar, varunder gruvan arbetats	Totala kvantiteten utfraktat berg och malm Ton
1	Uppsala län	—	492
2	<i>Håtuna socken</i> : Skälstagrivan	43	²⁾ 492
3	Östergötlands län	—	58 099
4	<i>Godegårds socken</i> : Åmmebergsfältet ³⁾	301	⁴⁾ 58 099
5	Jönköpings län	—	1 045
6	<i>Bäckaby socken</i> : Rikagrivan	30	100
7	<i>Fröderyds socken</i> : Mossgrivan	214	600
8	Borrbänksgrivan	144	345
9	Värmlands län	—	23 688
10	<i>Färnebo socken</i> : Långbansfältet (Stor-, Sandelins-, Källar- och Hyttsjögruvorna)	300	23 688
11	Örebro län	—	208 342
12	<i>Hammar och Lerbäcks socknar</i> : Åmmebergs zinkgruvor	301	⁵⁾ 117 723
13	<i>Kopparbergs köping</i> : Kaveltorpsfältet	300	33 534
14	<i>Ljusnarsbergs socken</i> : Yxsjöbergsfältet (Kvarnäs- och Södra Yxsjögruvorna samt Yxsjö Finngruva)	300	¹⁰⁾ 50 767
15	Hörksfältet (Silvergruvorna)	266	4 800
16	Nittälvgrivan	41	180
17	<i>Guldmedshytte socken</i> : Storgruvan	40	1 338
18	Kopparbergs län	—	308 401
19	<i>Falu stad</i> : Falu gruva	295	137 468
20	<i>Vika socken</i> : Kalvbäcksfältet (Bröt- och Emilgruvorna)	288	16 727
21	<i>Garpenbergs socken</i> : Garpenbergs odalfält	296	11 106
22	<i>Grangärde socken</i> : Saxbergsfältet (Långfalls-, Rålinje-, God-, Gustavs- och Viktoriagruvorna)	301	143 100
23	Västerbottens län	—	616 585
24	<i>Skellefteå socken</i> : Bolidens gruvfält	300	¹⁷⁾ 599 958
25	<i>Jörns socken</i> : Åkullafältet	266	16 627
26	Norrbottens län	—	90 028
27	<i>Älvsby socken</i> : Lavers gruvfält	291	90 028
28	Hela riket	—	1 306 680
29	Värde i kronor	—	—

¹⁾ Svavelkis, där ej annorlunda anges. — ²⁾ I dagbrott. — ³⁾ Jämför även Örebro län nedan. — malm. — ⁴⁾ Svavel och kopparkis. — ⁷⁾ Koppar- och zinkblände. — ⁸⁾ Dessutom har i dagbrott brutits varp 1 457 ton samt ur avfall 8 201 ton. — ¹⁰⁾ Därav i dagbrott vid Kvarnäsgruvan 3 227 ton. — ¹¹⁾ Scheelit höll 19 % mangan och 19 % järn. — ¹⁵⁾ Zink-, bly- och svavelkis; därav ur äldre varp 427 ton. — ¹⁶⁾ Zink-, ¹⁸⁾ Framkalkylerat värde. — ¹⁹⁾ Malmen höll 26·9 % svavel, 1·97 % koppar samt 79 g silver och 33·5 g g

4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Erhållen stufv- och plock- samt annan direkt användbar malm						Nettoförsäljningsvärde fritt banvagn eller fartyg å den direkt användbara malmen	Den direkt användbara malmens halt av metaller m. m.	Erhållen anrikningsmalm	
Guldmalm	Kopparmalm	Manganmalm	Grafitmalm	Svavel- och magnetkis ¹⁾	Summamalm				
Au	Cu	Mn	C	FeS ₂ , FeS					
T o n						Kronor	%	Ton	
—	—	—	192	—	192	17 460	—	—	1
—	—	—	192	—	192	17 460	25	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	47 386	3
—	—	—	—	—	—	—	—	⁵⁾ 47 386	4
—	100	—	—	—	100	1 500	—	312	5
—	—	—	—	—	—	—	—	⁶⁾ 2	6
—	100	—	—	—	100	1 500	15	250	7
—	—	—	—	—	—	—	—	⁷⁾ 60	8
—	—	3 772	—	—	3 772	88 794	—	13 053	9
—	—	{ 1 242	—	—	{ 1 242	37 260	36	13 053	10
—	—	{ 2 236	—	—	{ 2 236	49 183	29 ⁵⁾		
—	—	{ 294	—	—	{ 294	2 351	12		
—	—	438	—	—	438	3 504	—	178 791	11
—	—	—	—	—	—	—	—	⁵⁾ 84 309	12
—	—	—	—	—	—	—	—	⁹⁾ 40 066	13
—	—	—	—	—	—	—	—	¹¹⁾ 53 436	14
—	—	—	—	—	—	—	—	¹²⁾ 800	15
—	—	—	—	—	—	—	—	¹³⁾ 180	16
—	—	438	—	—	438	3 504	¹⁴⁾	—	17
—	—	—	—	81 470	81 470	969 493	—	202 004	18
—	—	—	—	81 470	81 470	969 493	38 ⁵⁾	43 760	19
—	—	—	—	—	—	—	—	¹⁵⁾ 15 120	20
—	—	—	—	—	—	—	—	¹⁶⁾ 2 700	21
—	—	—	—	—	—	—	—	¹⁶⁾ 140 424	22
143 205	—	—	—	—	143 205	19 000 000	—	268 897	23
143 205	—	—	—	—	143 205	¹⁸⁾ 19 000 000	¹⁹⁾	266 897	24
—	—	—	—	—	—	—	—	⁶⁾ 2 000	25
—	—	—	—	—	—	—	—	82 976	26
—	—	—	—	—	—	—	—	²⁰⁾ 82 976	27
143 205	100	4 210	192	81 470	229 177	—	—	793 419	28
19 000 000	1 500	92 298	17 460	969 493	—	20 080 751	—	—	29

⁴⁾ Dessutom har i dagbrott brutits 30 600 ton gråberg för fyllande av de utbrutna gruvrummen. — ⁵⁾ Zink- 4 257 ton gråberg för fyllande av de utbrutna gruvrummen. — ⁹⁾ Zink-, bly- och kopparmalm; därav ur äldre (volframalm); därav ur äldre varp 5 190 ton. — ¹²⁾ Molybdenmalm och scheelit. — ¹³⁾ Scheelit. — ¹⁴⁾ Malmen bly- och kopparmalm. — ¹⁷⁾ Därav i dagbrott 251 269 ton; av totalkvantiteten voro 6 463 ton oskrädda. — guld per ton jämte arsenik, selen och vismut. — ²⁰⁾ Kopparmalm.

Tab. 7. Avsaluproduktionen av oarbetad

1	2	3	4
P r o d u k t e r	Kvan- titets- grund	Kvantitet	Värde i kronor
<i>Sten och stenarbeten:</i>			
Granit och gnejs:			
blocksten (råblock)	ton	39 560	592 960
krossad sten, makadam och granitsand	»	807 195	2 734 435
gatsten: storgatsten	»	119 002	2 257 838
smågatsten, handslagen	»	271 179	5 369 607
kantsten: bearbetad endast med pikhacka eller spetsmejsel, ävensom rå	»	17 339	405 776
på annat sätt bearbetad	»	26 968	896 952
byggnadssten: bearbetad endast med pikhacka eller spets- mejsel	»	1) 8 829	490 694
annan	»	9 607	757 503
gravvårdar o. gravramar: oslipade	»	6 689	1 774 422
slipade, polerade eller skulpterade	»	4 600	1 899 748
andra arbeten: oslipade	»	916	106 803
slipade, polerade eller skulpterade	»	550	217 432
S. k. svarta och gröna graniter:			
blocksten (råblock)	»	51 670	3 529 556
gravvårdar o. gravramar: enbart huggna	»	1 219	474 435
slipade, polerade eller skulpterade	»	4 645	3 015 645
andra arbeten: enbart huggna	»	48	14 668
slipade, polerade eller skulpterade	»	68	74 300
stenmjöl	»	424	5 400
Porfyr: arbeten	»	247	22 195
Täljsten:			
täljstensmjöl (inkl. krossad sten)	»	3 261	94 600
byggnads- och monumentsten (tegel)	»	3 211	488 956
andra arbeten	»	325	204 000
Lerskiffer: råsten	»	6	40
takskiffer	»	574	63 064
andra arbeten	»	1 619	220 022
Glimmerskiffer: råsten	»	100	3 200
Alunskiffer: skifferkalk och -mjöl	»	91	2 505
Sandsten:			
råsten (råblock)	»	2 745	22 085
flis och krossad sten (slipsand)	»	17 472	145 319
byggnads- och monumentsten	»	152	34 784
kvarn- och defibrörstenar	»	50	6 100
slip- och brynstenar	»	2 188	188 322
andra arbeten	»	52	2 320
Kvartsit:			
råsten	»	8 456	48 650
flis och krossad sten (slipsand)	»	183 023	591 560
malen	»	4 149	49 788

1) Härav ha 3 164 ton med ett värde av 19 965 kr. angivits såsom strandskoningssten.

sten och stenarbeten m. m. år 1938.

1	2	3	4
Produkter	Kvantitetsgrund	Kvantitet	Värde i kronor
Sten och stenarbeten (forts.):			
Flinta: rå	ton	10 716	10 816
arbetad	”	273	36 356
Kalksten och dolomit:			
råblock till stenhuggerier	”	7 084	61 271
råsten för kalkbränning eller cementtillverkning	”	197 611	678 586
råsten för andra industriella ändamål	”	642 478	2 301 411
kalkstensmjöl	”	91 191	838 847
byggnads- och monumentsten: enbart huggen	”	3 087	177 755
hyvlad eller slipad	”	12 114	1 957 435
skulpterad	”	37	8 695
andra arbeten	”	6 816	158 322
Marmor: råblock (inkl. krossad)			
byggnads- och monumentsten	”	4 234	336 395
mörbarmarmor och andra arbeten	”	11 908	4 559 962
”	”	2 898	1 583 318
Fältspat: omalen			
därav: 1:a	”	33 890	508 557
2:a	”	8 087	.
andra kvaliteter	”	9 956	.
malen	”	15 847	.
”	”	11 221	398 424
Kvarts: omalen			
malen	”	77 296	524 542
”	”	8 175	190 669
Glimmer, malen			
”	”	131	10 020
Kalk ¹⁾ : framställd genom periodisk bränning:			
osläckt kalk	hl	2 602 934	3 316 257
släckt kalk	ton	202 041	
osläckt kalk	hl	17 762	47 578
släckt kalk	ton	1 381	
framställd genom kontinuerlig bränning:			
osläckt kalk ²⁾	hl	6 075 885	15 980 040
bränd dolomit	ton	610 848	
bränd dolomit	hl	88 090	510 594
släckt kalk	ton	11 821	
släckt kalk	hl	134 620	200 756
slagen kalk	ton	9 942	
slagen kalk	hl	2 480	23 119
mjölkalk	ton	338	
mjölkalk	hl	70 855	93 982
mjölkalk	ton	5 184	
Krita, slammad	ton	21 424	1 275 129
Kiselgur: bränd			
arbeten därav	”	1 811	91 250
”	”	34	5 800

¹⁾ Rymd- och viktuppgifterna avse samma kvantiteter.

²⁾ I uppgifterna för osläckt kalk ingår produktionen vid sulfatmasse- och karbidfabrikerna med 2 055 000 hl, 188 916 ton och 4 960 000 kr. samt vid sockerbruken med 490 000 hl, 42 008 ton och 1 700 000 kr. Hektoliter- och värdesiffrorna äro delvis framkalkylerade.

Tab. 8. Uppfordringen ur

1		2		3	4
Stenkolsfältets (-gruvans)				Antal dagar, var- under gruvan arbe- tats	Brytnings- mängd (berg, sten- kol och lera) Ton
belägenhet		namn			
1	Kristianstads län			—	220 626
2	Björnekulla m. fl. socknar	Ormastorp ¹⁾		290	220 626
3	Malmöhus län			—	485 191
4	Ekeby m. fl. socknar	Skromberga		286	42 237
5	Trollenäs socken	Stabbarp		100	²⁾ 285
6	Höganäs stad och Väsby socken	Höganäs		292	³⁾ 140 124
7	Norra Vrams m. fl. socknar	Gunnarstorp		288	154 780
8	Bjuvs m. fl. socknar	Bjuv		289	147 765
9	Hela riket			—	705 817

¹⁾ Av de redovisade, genom Ormastorpsfältets schakt uppfordrade kvantiteterna hava inom Gunnarstorps- berg. — ²⁾ I dagbrott. — ³⁾ Därav i dagbrott 11 101 ton eldfast lera och 8 233 ton berg.

Tab. 9. Motorer, använda

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Motorer	Vid gravbrytning								Vid anrikning, brikettering och sintring			
	för omedelbar drift av maskiner och apparater						för drivande av elektricitetsgenera- torer		för omedelbar drift av maskiner och apparater		för drivande av elektricitetsgenera- torer	
	uppfördring och pumpning		borrning		andra ändamål							
	Antal	Hkr	Antal	Hkr	Antal	Hkr	Antal	Hkr	Antal	Hkr	Antal	Hkr
Vattenhjul	—	—	—	—	1	5	—	—	—	—	—	—
Vattenturbiner ..	1	25	2	195	—	—	49	9 625	—	—	2	160
Ångmaskiner	—	—	2	275	—	—	—	—	—	—	—	—
Ångturbiner	—	—	—	—	—	—	3	1 325	—	—	—	—
Oljemotorer	5	128	5	185	11	374	3	176	2	19	—	—
Gasmotorer.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Elektriska motorer	623	32 179	149	23 978	1 873	48 723	—	—	1 808	35 935	—	—
Summa	629	32 332	158	24 633	1 885	49 102	55	11 126	1 810	35 954	2	160

¹⁾ Här i ingå »Andra metallframställningsverk o. d.» med 1 781 elektriska motorer om 19 630 hkr för och kvartsbrotten med 12 oljemotorer om 234 hkr för omedelbar maskindrift och 1 oljemotor på 100 hkr

stenkolsgruvorna år 1938.

5	6	7	8	9	10	11	12	13	
E r h å l l n a p r o d u k t e r									
S t e n k o l					Eldfast lera		Klinkerlera		
N:o 1	N:o 2	N:o 3 (inbegr. flis)	Tillsammans						
T o n			Ton	Värde i kronor	Ton	Värde i kronor	Ton	Värde i kronor	
113 135	18 824	37 493	169 452	2 054 218	—	—	—	—	1
113 135	18 824	37 493	169 452	2 054 218	—	—	—	—	2
126 490	76 250	58 888	261 578	2 779 328	118 409	324 108	35 902	157 677	3
140	6 480	—	6 620	49 632	—	—	35 617	154 827	4
—	—	—	—	—	—	—	285	2 850	5
7 150	53 250	—	60 400	534 162	62 161	212 524	—	—	6
72 000	16 520	34 130	122 650	1 408 681	80	400	—	—	7
47 200	—	24 708	71 908	786 853	56 168	111 184	—	—	8
239 625	95 074	96 331	431 030	4 833 546	118 409	324 108	35 902	157 677	9

koncessionen i Malmöhus län brutits 52 601 ton n:o 1, 8 754 ton n:o 2, 17 436 ton n:o 3 samt 23 796 ton

vid bergverken år 1938.

14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
Vid järnverk samt andra metallframställningsverk o. d.				Vid stenindustriella anläggningar				Summa motorer			
för omedelbar drift av maskiner och apparater		för drivande av elektricitetsgeneratorer		för omedelbar drift av maskiner och apparater		för drivande av elektricitetsgeneratorer		för omedelbar drift av maskiner och apparater		för drivande av elektricitetsgeneratorer	
Antal	Hkr	Antal	Hkr	Antal	Hkr	Antal	Hkr	Antal	Hkr	Antal	Hkr
6	240	—	—	2	45	—	—	9	290	—	—
111	20 943	149	255 258	2	65	1	900	116	21 228	201	265 943
9	2 015	6	1 170	23	749	—	—	34	3 039	6	1 170
—	—	13	22 462	—	—	—	—	—	—	16	23 787
4	342	1	130	252	5 418	5	505	279	6 466	9	811
—	—	4	4 800	—	—	—	—	—	—	4	4 800
17 346	324 133	—	—	2 422	31 757	—	—	24 221	496 705	—	—
17 476	347 673	173	283 820	2 701	38 034	6	1 405	24 659	527 728	236	296 511

omedelbar maskindrift samt 1 ångturbin om 1 900 hkr för elektrisk generatordrift. — ²⁾ Här ingå fältspatsför elektrisk generatordrift samt 59 elektriska motorer om 1 101 hkr.

Av Kommerskollegium

hava intill den 24 oktober 1939 offentliggjorts av:

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK:

INDUSTRI OCH BERGSHANTERING:

INDUSTRI. Årgångarna 1911—1937.

BERGSHANTERING. Årgångarna 1911—1938.

SPECIALUNDERSÖKNINGAR:

Textil- och beklädnadsindustrien.

Läder-, hår- och gummivaruindustrien.

Sveriges bergshantering år 1913.

Sveriges monterade vattenkraft.

Sveriges utbyggda vattenkraft år 1930.

HANDEL. Årgångarna 1911—1937.

SJÖFART. Årgångarna 1911—1937.

STATISTISKA MEDDELANDEN:

SER. A. BAND III: 1. Statistisk översikt av det svenska näringslivets utveckling åren 1870—1915.

BAND IV: 10. 1931 års företagsräkning.

SER. C. MÅNADSSTATISTIK ÖVER HANDELN. Årgångarna 1913—1938 samt av årgången 1939 häft. 1—9.

BLAND ÖVRIGA PUBLIKATIONER MÄRKAS:

KOMMERSIELLA MEDDELANDEN. Årgångarna 1914—1938 samt av årgången 1939 häft. 1—19.

EKONOMISK ÖVERSIKT. Årgångarna 1921—1938 samt av årgången 1939 häft. 1—3.

SVERIGES VARUUTFÖRSEL TILL OLIKA LÄNDER ÅR 1938.

SVERIGES VARUINFÖRSEL FRÅN OLIKA LÄNDER ÅR 1938.

RIDDARHYTTE MALMFÄLT. Beskrivningar över mineralfyndigheter N:r 1.

PERSBERGS MALMTRAKT och berggrunden i de centrala delarna av Filipstads bergslag. Beskrivningar över mineralfyndigheter N:r 2.
